

**ბაჰროს კონვენცია ბაუდაბნობასთან ბრძოლის შესახებ**

იმ ქვეყნებში, რომლებიც განიცდიან სერიოზულ გვალვას და/ან გაუდაბნობას, განსაკუთრებით აფრიკაში

ტექსტი დანართებით

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო  
გარემოსდაცვითი პოლიტიკის სამმართველო

## წინასიტყვაობა

დიდი ხანია, რაც საერთაშორისო საზოგადოებამ აღიარა ის ფაქტი, რომ გაუდაბნობა არის ძირითადი ეკონომიკური, სოციალური და გარემოსდაცვითი პრობლემა, რომელიც ეხება ქვეყნებს მსოფლიოს ყველა რეგიონში. 1977 წელს გაეროს კონფერენციამ გაუდაბნობის შესახებ (UNCOD) მიიღო გაუდაბნობასთან ბრძოლის სამოქმედო გეგმა (PACD) სამწუხაროდ, ამ და სხვა ძალისხმევის მიუხედავად, გაეროს გარემოსდაცვითი პროგრამა (UNEP) 1991 წელს მივიდა იმ დასკვნამდე, რომ მიწების დეგრადაციის პრობლემა არიდულ, ნახევრად-არიდულ და მშრალ სუბ-ნოტიო რაიონებში გამწვავდა, მიუხედავად ზოგიერთ რაიონში წარმატებებისა.

ამიტომაც გაუდაბნობასთან ბრძოლის საკითხს ყურადღება მიექცა ჯერ კიდევ გაეროს კონფერენციაზე გარემოს დაცვისა და განვითარების შესახებ (INCD), რომელიც გაიმართა 1992 წელს რიო დე ჟანეიროში. კონფერენციამ მხარი დაუჭირა ამ პრობლემის გადაჭრისათვის ახალ, ერთობლივ მიდგომას, რომ უზრუნველყოფილ იქნეს მდგრადი განვითარება საზოგადოებრივ დონეზე. კონფერენციამ აგრეთვე მიმართა გაეროს გენერალურ ასამბლეას, რომ შეიქმნას სამთავრობათაშორისო მოლაპარაკებების კომიტეტი და 1994 წლის ივნისისათვის მომზადდეს კონვენცია გაუდაბნობასთან ბრძოლის შესახებ იმ ქვეყნებისათვის, რომლებიც განიცდიან სერიოზულ გვალვას და/ან გაუდაბნობას, განსაკუთრებით აფრიკაში. 1992 წლის დეკემბერში გენერალურმა ასამბლეამ მიიღო ეს წინადადება 47/188 რეზოლუციით.

დატვირთული გრაფიკით მუშაობის შედეგად კომიტეტმა დაასრულა მოლაპარაკებები ხუთი სესიის განმავლობაში. 1994 წლის 17 ივნისს პარიზში მიიღეს კონვენცია და იგი ღიაა ხელმოსაწერად 1994 წლის 14-15 ოქტომბრიდან. 100-ზე მეტმა ქვეყანამ უკვე ხელი მოაწერა კონვენციას და იგი ძალაში შევიდა 90 დღის შემდეგ იმ მომენტიდან, როცა 50 ქვეყანა გაუკეთებს მას რატიფიცირებას, როგორც ჩანს, 1997 წლისათვის. ამ დროის განმავლობაში კონვენციის ბევრი პირობა, განსაკუთრებით რომლებიც შეეხება მოქმედებათა პროგრამას აფრიკაში, განხორციელდება კომიტეტის მიერ მიღებული რეზოლუციების საფუძველზე.

**გაეროს კონვენცია გაუდაბნობასთან ბრძოლის შესახებ იმ ქვეყნებში, რომლებიც განიცდიან სერიოზულ გვალვას და/ან გაუდაბნობას, განსაკუთრებით აფრიკაში**

ამ კონვენციის მხარეები,

*ადასტურებენ რა, რომ გაუდაბნობასთან ბრძოლის და გვალვის შედეგების შემცირების მოქმედების საკითხებში ძირითადი ყურადღება ეთმობა იმ ადამიანთა ყოფას, რომლებიც იმყოფებიან დაზარალებულ ან საფრთხის ქვეშ არსებულ რაიონებში,*

*ასახავენ რა საერთაშორისო საზოგადოების, აგრეთვე სახელმწიფოების და საერთაშორისო ორგანიზაციების სერიოზულ შემოთვას გაუდაბნობის და გვალვის არასასურველი შედეგების გამო,*

*აცნობიერებენ რა, რომ არიდულ, ნახევრად არიდულ და მშრალ სუბ-ნოტიო რაიონებს ერთად უჭირავთ ხმელეთის დიდი ნაწილი და ისინი წარმოადგენენ მოსახლეობის დიდი ნაწილის საცხოვრებელ და საარსებო საშუალებას,*

*აღიარებენ რა, რომ გაუდაბნობა და გვალვა წარმოადგენს გლობალური მასშტაბის პრობლემას, რაც გამოიხატება იმაში, რომ ისინი აზარალებენ მსოფლიოს ყველა რეგიონს და ამრიგად, გაუდაბნობასთან ბრძოლა და/ან გვალვის შედეგების შემცირება საერთაშორისო საზოგადოების ერთობლივ მოქმედებას საჭიროებს,*

*აღნიშნავენ რა იმ განვითარებადი, განსაკუთრებით ნაკლებად განვითარებული, ქვეყნების მნიშვნელოვან კონცენტრაციას, რომლებიც განიცდიან სერიოზულ გვალვას და/ან გაუდაბნობას და ამ მოვლენების განსაკუთრებით ტრაგიკულ შედეგებს აფრიკაში,*

*აღნიშნავენ რა აგრეთვე, რომ გაუდაბნობა გამოწვეულია ფიზიკური, ბიოლოგიური, პოლიტიკური, სოციალური, კულტურული და ეკონომიკური ფაქტორების კომპლექსური ურთიერთქმედებით,*

*ითვალისწინებენ რა ვაჭრობისა და სხვა საერთაშორისო ეკონომიკური ურთიერთობების ასპექტების ზემოქმედებას დაზარალებული ქვეყნების გაუდაბნობასთან სათანადოდ ბრძოლის შესაძლებლობაზე,*

*აღიარებენ რა, რომ მდგრადი ეკონომიკური ზრდა, სოციალური განვითარება და სიღარიბის აღმოფხვრა არის დაზარალებული განვითარებადი ქვეყნების პრიორიტეტები, განსაკუთრებით აფრიკაში, და ძირითადია მდგრადი განვითარების მისაღწევად,*

*ითვალისწინებენ რა, რომ გაუდაბნობა და გვალვა ზემოქმედებს მდგრად განვითარებაზე ისეთი მნიშვნელოვანი სოციალური პრობლემის მეშვეობით, როგორცაა სიღარიბე, ცუდი ჯანმრთელობის დაცვა და კვება, კვების პროდუქტების უკმარისობა და მიგრაციით, პირთა გადაადგილებით და დემოგრაფიული დინამიკით გამოწვეული პრობლემები,*

*აძლევენ რა მაღალ შეფასებას წარსულში ჩატარებულ ქმედებებს და სახელმწიფოების და საერთაშორისო ორგანიზაციების გამოცდილებას გაუდაბნობასთან ბრძოლაში და გვალვის შედეგების შემცირებაში, განსაკუთრებით გაუდაბნობასთან ბრძოლის მოქმედებათა გეგმის განხორციელებაში, რომელიც მიღებული იყო გაუდაბნობის შესახებ გაეროს კონფერენციაზე 1997 წელს,*

*აღიარებენ რა იმ გადაწყვეტილებების შესაბამისობას და აქტუალობას, რომელიც მიიღო გაეროს კონფერენციამ გარემოს და განვითარების შესახებ, კერძოდ AGENDA\_21-ში და მის მე-12 თავში, რომელიც ითვალისწინებს გაუდაბნობასთან ბრძოლის მოქმედებებს,*

*კვლავ ადასტურებენ რა ამასთან დაკავშირებით განვითარებული ქვეყნების ვალდებულებებს რომელსაც მოიცავს AGENDA-21-ის 33-ე თავის მე-13 პარაგრაფი,*

*ითვალისწინებენ* რა გენერალური ასამბლეის 47/1888 რეზოლუციას, სადაც პრიორიტეტული ყურადღება ეთმობა აფრიკას, გაეროს ყველა შესაბამის რეზოლუციებს, გადაწყვეტილებებს და პროგრამებს გაუდაბნობაზე და გვალვაზე, აგრეთვე შესაბამის დეკლარაციებს აფრიკის ქვეყნებიდან,

*კვლავ ადასტურებენ* რა რიო-დე-ჟანეიროს დეკლარაციას გარემოს დაცვაზე და განვითარებაზე, აღნიშნული მის მე-2 პრინციპში, რომ სახელმწიფოებს გაეროს წესდების და საერთაშორისო სამართლის პრინციპების თანახმად აქვთ სუვერენული უფლება საკუთარი ბუნებრივი რესურსების მოპოვებაზე საკუთარი გარემოსდაცვითი და განვითარების პოლიტიკის თანახმად, ისე რომ მოქმედება მათი იურისდიქციის ან კონტროლის ჩარჩოებში არ აზარალებდეს სხვა სახელმწიფოებს ან სხვა ეროვნული იურისდიქციის საზღვრებს,

*აღიარებენ* რა, ეროვნული მთავრობების როლი არის გადამწყვეტი გაუდაბნობასთან ბრძოლაში და გვალვის შედეგების შემცირებაში და პროგრესი ამ თვალსაზრისით დამოკიდებულია ადგილობრივ მოქმედებათა პროგრამების შესრულებაზე დაზარალებულ რაიონებში,

*აღიარებენ* რა აგრეთვე საერთაშორისო თანამშრომლობის და პარტნიორობის მნიშვნელობას და აუცილებლობას გაუდაბნობასთან ბრძოლაში და გვალვის შედეგების შემცირებაში,

*აღიარებენ* რა შემდგომში დაზარალებული განვითარებადი ქვეყნების პირობების მნიშვნელობას, განსაკუთრებით აფრიკაში, ეფექტური საშუალებების და ნაწილობრივ არსებული ფინანსური რესურსებისა, რომელიც მოიცავს ახალ და დამატებით დაფინანსებას და ტექნოლოგიის მიწოდებას, რის გარეშეც რთული იქნება მათთვის კონვენციის ვალდებულებების სრული განხორციელება,

*ზრუნავენ* რა გაუდაბნობის და გვალვის ზემოქმედებაზე ცენტრალური აზიისა და ტრანსკავკასიის დაზარალებულ ქვეყნებში,

*უსვამენ* რა ხაზს, გაუდაბნობისგან და/ან გვალვისაგან დაზარალებულ რეგიონებში ქალების მნიშვნელოვან როლს, კერძოდ, განვითარებადი ქვეყნების სოფლებში კაცების და ქალების ერთობლივი მონაწილეობის მნიშვნელობას ყველა დონეზე გაუდაბნობასთან ბრძოლის და გვალვის შედეგების შემცირების პროგრამებში,

*უსვამენ* რა ხაზს გაუდაბნობასთან ბრძოლის და გვალვის შედეგების პროგრამებში არასამთავრობო ორგანიზაციების და სხვა მსხვილი ორგანიზაციების განსაკუთრებულ როლს,

*ითვალისწინებენ* რა, გაუდაბნობასა და გლობალური მასშტაბის სხვა გარემოს პრობლემებს შორის ურთიერთობას, რომლებიც წამოჭრილია საერთაშორისო და ეროვნული თანასაზოგადოების წინაშე,

*ითვალისწინებენ* რა აგრეთვე წვლილს, რომელიც შეიძლება შეიტანოს გაუდაბნობასთან ბრძოლაში კლიმატის ცვლილებების გაეროს ჩარჩო კონვენციის, ბიომრავალფეროვნების კონვენციის და მასთან დაკავშირებული სხვა კონვენციების მიზნების მისაღწევად,

*სწამთ* რა, რომ გაუდაბნობასთან ბრძოლის და გვალვის შედეგების შემცირების სტრატეგია იქნება ყველაზე ეფექტური, თუ იგი დაეყრდნობა სათანადო სისტემატურ დაკვირვებას და ზუსტ სამეცნიერო ცოდნას, თუ მუდმივად ჩატარდება მისი ხელახალი შეფასება,

*აღიარებენ* რა ეფექტურობის გაზრდის და საერთაშორისო თანამშრომლობის კოორდინაციის გაუმჯობესების აუცილებელ საჭიროებას ეროვნული გეგმების და პრიორიტეტების განხორციელების მიზნით,

*გადაწყვეტილი* აქვთ რა სათანადოდ იმოქმედონ გაუდაბნობასთან ბრძოლაში და გვალვის შედეგების შემცირებაში ახლანდელი და მომავალი თაობების სასარგებლოდ,

შეთანხმდნენ შემდეგზე:

## ნაწილი I

### შესავალი

#### მუხლი 1

#### ტერმინების გამოყენება

ამ კონვენციის მიზნებისათვის:

1. „გაუდაბნობა“ ნიშნავს მიწის დეგრადაციას არიდულ, ნახევრად არიდულ და მშრალ სუბ-ნოტიო რაიონებში, გამოწვეულს სხვადასხვა ფაქტორებით, მათ შორის კლიმატური ცვლილებებით და ადამიანის საქმიანობით;
2. „გაუდაბნობასთან ბრძოლა“ მოიცავს მოქმედებებს, რომლებიც არიან მიწის რესურსების კომპლექსური განვითარების ნაწილი არიდულ, ნახევრად არიდულ და მშრალ სუბ-ნოტიო რაიონებში მდგრადი განვითარებისათვის, რაც გულისხმობს:
  - a) მიწის დეგრადაციის თავიდან აცილებას და/ან შემცირებას;
  - b) ნაწილობრივ დეგრადირებული მიწის რეაბილიტაციას;
  - c) გაუდაბნობული მიწების მელიორაციას.
3. „გვალვა“ ნიშნავს ბუნებრივ მოვლენას, რომელიც უარყოფითად მოქმედებს მიწის რესურსების საწარმოო სისტემაზე;
4. „გვალვის შედეგების შემცირება“ ნიშნავს მოქმედებებს, რომლებიც დაკავშირებულია გვალვის პროგნოზირებასთან და მიმართულია საზოგადოებისა და ბუნებრივი სისტემების იმ მტკივნეული პრობლემების შემცირებისაკენ, რომლებიც იწვევენ გვალვას, რამდენადაც იგი პირდაპირ კავშირშია გაუდაბნობასთან ბრძოლასთან;
5. „მიწა“ ნიშნავს ხმელეთის ბიო-პროდუქტიულ სისტემას, რომელიც მოიცავს ნიადაგს, მცენარეულ საფარს, სხვა ბიომასებს და ეკოლოგიურ და ჰიდროლოგიურ პროცესებს, რომლებიც მოქმედებენ ამ სისტემაში;
6. „მიწის დეგრადაცია“ ნიშნავს ბიოლოგიური ან ეკონომიკური პროდუქტიულობის მქონე ურწყავი, სარწყავი სახნავი მიწების, აგრეთვე საძოვრების, ტყეების კომპლექსის შემცირებას ან დაკარგვას, გამოწვეულს მიწათსარგებლობით, პროცესით ან პროცესების ერთობლიობით არიდულ, ნახევრად-არიდულ და მშრალ სუბ-ნოტიო რაიონებში, რომლებიც წარმოქმნილია ადამიანის საქმიანობით და განსახლების სტრუქტურით, როგორცაა:
  - a) ქარის ან წყლის მიერ გამოწვეული ნიადაგის ეროზია;
  - b) ნიადაგის ფიზიკური, ქიმიური და ბიოლოგიური, ან ეკონომიკური ხარისხის გაუარესება;
  - c) ბუნებრივი მცენარეული საფარის ხანგრძლივი დაკარგვა.
7. „არიდული, ნახევრად არიდული და მშრალი სუბ-ნოტიო რაიონები“ ნიშნავს პოლარული და სუბ-პოლარული რეგიონებისაგან განსხვავებულ რაიონებს, რომლებშიც წლიური ნალექების თანაფარდობა პოტენციურ აორთქლებასთან ცვალებადობს 0.05-დან 0.65-მდე;
8. „დაზარალებული რაიონები“ ნიშნავს არიდულ, ნახევრად არიდულ და/ან მშრალ სუბ-ნოტიო რეგიონებში დაზარალებულ ან გაუდაბნობის საფრთხის ქვეშ არსებულ რაიონებს;
9. „დაზარალებული ქვეყნები“ ნიშნავს ქვეყნებს, რომლის მიწებიც მოიცავს მთლიანად ან ნაწილობრივ დაზარალებულ რაიონებს;
10. „ეკონომიკური ინტეგრაციის რეგიონალური ორგანიზაცია“ ნიშნავს ორგანიზაციას, რომელიც შექმნილია მოცემულ რეგიონში, არსებული სუვერენული სახელმწიფოებით, თუ მის კომპეტენციაში შედიან საკითხები, რომელსაც მართავს ეს კონვენცია და რომელიც სათანადოდ უფლებამოსილია შიდა პროცედურების შესაბამისად, როგორცაა კონვენციის ხელმოწერა, რატიფიცირება, შეერთება, მოწონება ან მიერთება;

11. „განვითარებული ქვეყნები– კონვენციის მხარეები“ ნიშნავს განვითარებული ქვეყნების მხარეებს და ეკონომიკური ინტეგრაციის რეგიონალურ ორგანიზაციებს, რომლის შემადგენლობაში შედიან განვითარებული ქვეყნები.

## მუხლი 2 მიზანი

1. კონვენციის მიზანია იმ ქვეყნებში, რომლებიც განიცდიან სერიოზულ გვალვს და/ან გაუდაბნობას, განსაკუთრებით აფრიკაში, გაუდაბნობასთან ბრძოლა და გვალვის შედეგების შემცირება ეფექტური ზომების გამოყენებით ყველა დონეზე, საერთაშორისო თანამშრომლობით და პარტნიორობაზე შეთანხმებების მეშვეობით ინტეგრირებული მიდგომის ჩარჩოში, რომელიც შეესაბამება AGENDA-21-ს დაზარალებულ რაიონებში მდგრადი განვითარების მიღწევის თვალსაზრისით.
2. ამ მიზნის მისაღწევად აუცილებელია შეიმუშაონ დაზარალებული რაიონებისათვის გრძელვადიანი ინტეგრირებული სტრატეგია, ერთდროულად მიმართული მიწის პროდუქტიულობის გაზრდისათვის და მიწისა და წყლის რესურსების დაცვისა და მდგრადი მართვისათვის, რაც მიზნად ისახავს საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესებას, განსაკუთრებით საზოგადოებრივ დონეზე.

## მუხლი 3 პრინციპები

ამ კონვენციის მიზნის მისაღწევად და მისი პირობების განსახორციელებლად კონვენციის მხარეები კერძოდ ხელმძღვანელობენ შემდეგი პრინციპებით:

1. მხარეები უზრუნველყოფენ იმას, რომ გადაწყვეტილებები გაუდაბნობასთან ბრძოლის და გვალვის შედეგების შემცირებაზე, გაუდაბნობასთან ბრძოლის და გვალვის შედეგების შემცირების პროგრამების შემუშავებაზე და განხორციელებაზე მიიღებოდეს მოსახლეობის და ადგილობრივი საზოგადოების მონაწილეობით და რომ შეიქმნას უკეთესი სასურველი პირობები, რომელიც ხელს შეუწყობს მოქმედებას ეროვნულ და ადგილობრივ დონეებზე;
2. მხარეები, საერთაშორისო სოლიდარობის და პარტნიორობის სულისკვეთებით გააუმჯობესებენ თანამშრომლობას და კოორდინაციას სუბ-რეგიონალურ, რეგიონალურ და საერთაშორისო დონეზე და უფრო ეფექტურად მოუყრიან თავს ფინანსურ, ადამიანურ, ორგანიზაციულ და ტექნიკურ რესურსებს იქ, სადაც საჭიროა;
3. მხარეები პარტნიორობის თვალსაზრისით განვითარებენ თანამშრომლობას ყველა დონეზე-სამთავრობო, საზოგადოებრივ, არასამთავრობო ორგანიზაციებსა და მიწათმფლობელებს შორის, რათა მიღწეულ იქნას მიწის სიმდიდრის და დეფიციტური წყლის რესურსების რაობის უკეთესი გაგება დაზარალებულ რაიონებში და იმუშავებენ მათი მდგრადი გამოყენებისათვის;
4. მხარეები სრულიად გაითვალისწინებენ დაზარალებული განვითარებული ქვეყნების, კერძოდ ნაკლებად განვითარებული ქვეყნების - კონვენციის მხარეების განსაკუთრებულ მოთხოვნებს და მდგომარეობას.

## ნაწილი II

### ზოგადი პირობები

#### მუხლი 4

##### საერთო ვალდებულებები

1. მხარეები შეასრულებენ ამ კონვენციით დაკისრებულ ვალდებულებებს ინდივიდუალურად ან ერთობლივად, ან არსებული ან მომავალი ორმხრივი და მრავალმხრივი შეთანხმებების ჩარჩოებში, ან, მდგომარეობის შესაბამისად, ასეთი შეთანხმებების კომბინაციას, სადაც განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა კოორდინაციული ძალისხმევის აუცილებლობას და შეთანხმებული გრძელვადიანი სტრატეგიის შემუშავებას ყველა დონეზე.
2. ამ კონვენციის მიზნის მისაღწევად მხარეები:
  - a) შეიმუშავებენ ერთობლივ მიდგომას გაუდაბნობებისა და გვალვის ფიზიკურ, ბიოლოგიურ და სოციალურ-ეკონომიკური ასპექტებთან მიმართებაში;
  - b) საერთაშორისო და რეგიონალური ორგანოების ჩარჩოებთან შესაბამისობაში სათანადო ყურადღებას დაუთმობენ დაზარალებული განვითარებადი ქვეყნების მხარეების მდგომარეობას საერთაშორისო ვაჭრობის, მარკეტინგის შეთანხმებების და სესხის აღების ასპექტებში სასურველი საერთაშორისო ეკონომიკური მდგომარეობის მისაღწევად, რაც ხელს უწყობს მდგრად განვითარებას;
  - c) აერთიანებენ სტრატეგიებს, რომლებიც მიმართულია სიღარიბის აღმოფხვრისაკენ გაუდაბნობასთან ბრძოლის და გვალვის შედეგების შემცირების გზით;
  - d) მხარს უჭერენ დაზარალებული ქვეყნების მხარეებს შორის თანამშრომლობას გარემოს დაცვის და მიწის და წყლის რესურსების დაცვის სფეროში, რამდენადაც ისინი დაკავშირებული არიან გაუდაბნობასთან და გვალვასთან;
  - e) აძლიერებენ სუბრეგიონალურ, რეგიონალურ და საერთაშორისო თანამშრომლობას;
  - f) თანამშრომლობენ შესაბამის სამთავრობო ორგანიზაციებთან;
  - g) სათანადოდ განსაზღვრავენ ინსტიტუციონალურ მექანიზმებს, დუბლირების თავიდან აცილების მიზნით;
  - h) მხარს უჭერენ არსებული ორმხრივი და მრავალმხრივი ფინანსური მექანიზმების და შეთანხმებების გამოყენებას, რომლებიც მობილიზაციას უკეთებენ და მიმართავენ არსებულ ფინანსურ რესურსებს დაზარალებული განვითარებადი ქვეყნებისკენ-კონვენციის მხარეებისკენ გაუდაბნობასთან ბრძოლაში და გვალვის შედეგების შემცირებაში.
3. დაზარალებული განვითარებადი ქვეყნები-კონვენციის მხარეები შეიძლება არჩეულნი იქნენ კონვენციის განსახორციელებლად ხელშეწყობის მიღებისათვის.

#### მუხლი 5

##### დაზარალებული ქვეყნების-კონვენციის მხარეების ვალდებულებები

მე-4 მუხლის ვალდებულებებთან დამატებით დაზარალებული ქვეყნები-კონვენციის მხარეები თავის თავზე იღებენ:

1. პრიორიტეტული ყურადღება დაუთმონ გაუდაბნობასთან ბრძოლის და გვალვის შედეგების შემცირების საკითხებს და გამოჰყონ ადეკვატური რესურსები საკუთარი მდგომარეობისა და შესაძლებლობების გათვალისწინებით;
2. შეიმუშავონ სტრატეგიები და დაადგინონ პრიორიტეტები მდგრადი განვითარების გეგმებისა და/ან პოლიტიკის ჩარჩოში, "გაუდაბნობასთან ბრძოლისა და გვალვის შედეგების შემცირებისათვის";

3. განიხილონ გაუდაბნობების მიზეზების თავიდან აცილების საშუალებები და განსაკუთრებული ყურადღება გაამახვილონ სოციო-ეკონომიკურ ფაქტორებზე, რომელთაც წვლილი აქვთ გაუდაბნობების პროცესებში;
4. მხარი დაუჭირონ ადგილობრივი მოსახლეობის, განსაკუთრებით ქალების და ახალგაზრდობის ცოდნის დონის ამაღლებას და არასამთავრობო ორგანიზაციების დახმარებით ხელი შეუწყონ მათ მონაწილეობას გაუდაბნობასთან ბრძოლის და გვალვის შედეგების შემცირების მცდელობაში;
5. შექმნან სასურველი გარემო შესაბამისი არსებული კანონების გაძლიერების გზით, ხოლო სადაც ისინი არ არსებობენ, ახალი კანონების შემოღების, გრძელვადიანი პოლიტიკის და მოქმედების პროგრამის ფორმირების მეშვეობით.

## მუხლი 6

### განვითარებული ქვეყნების - კონვენციის მხარეების ვალდებულებანი

მათ საერთო ვალდებულებებთან დამატებით, მე-4 მუხლის თანახმად განვითარებული ქვეყნების მხარეები ვალდებული არიან:

1. შეთანხმებისამებრ ინდივიდუალურად ან ერთობლივად აქტიურად დაეხმარონ დაზარალებულ ქვეყნებს – კონვენციის მხარეებს, განსაკუთრებით აფრიკაში, და ნაკლებად განვითარებულ ქვეყნებს გაუდაბნობასთან ბრძოლისა და გვალვის შედეგების შემცირებისათვის გაწეულ მცდელობებში;
2. უზრუნველყონ არსებული ფინანსური რესურსების და დახმარების სხვა ფორმების მიწოდება დაზარალებული განვითარებადი ქვეყნებისათვის – კონვენციის მხარეებისათვის, განსაკუთრებით აფრიკაში, რომ მათ ეფექტურად განავითარონ და განანორციელონ თავიანთი გრძელვადიანი გეგმები და სტრატეგიები გაუდაბნობასთან ბრძოლაში და გვალვის შედეგების შემცირებაში;
3. ხელი შეუწყონ ახალი დამატებითი ფონდების მობილიზებას მე-20 მუხლის 2(ბ) ფარავრაფის თანახმად;
4. წაახალისონ ფინანსური წყაროების მობილიზება კერძო სექტორებიდან და სხვა არასამთავრობო ორგანიზაციებიდან;
5. ხელი შეუწყონ და დაეხმარონ დაზარალებულ ქვეყნებს – კონვენციის მხარეებს, განსაკუთრებით დაზარალებულ განვითარებად ქვეყნებს – კონვენციის მხარეებს შესაბამისი ტექნოლოგიის, ცოდნის და ნოუ-ჰაუს მიღებაში.

## მუხლი 7

### პრიორიტეტი აფრიკისათვის

ამ კონვენციის განხორციელებაში მხარეები პრიორიტეტს მიანიჭებენ დაზარალებულ აფრიკის ქვეყნებს - კონვენციის მხარეებს, ამ რეგიონში შექმნილი განსაკუთრებული პირობების გამო, ამასთანავე არ უგულვებელყოფენ სხვა რეგიონებში დაზარალებულ განვითარებად ქვეყნებს - კონვენციის მხარეებს.

## მუხლი 8

### სხვა კონვენციებთან კავშირი

1. მხარეები წაახალისებენ მოქმედებების კოორდინაციას, რომელიც სრულდება ამ კონვენციით, აგრეთვე თუ ისინი არიან სხვა შესაბამისი საერთაშორისო შეთანხმებების მხარეები, კერძოდ კლიმატის ცვლილებაზე გაეროს ჩარჩო კონვენციისა და ბიომრავალფეროვნების კონვენციისა, იმ მიზნით, რომ მიიღონ მოქმედიდან მაქსიმალური სარგებელი თითოეული შეთანხმებიდან დადებითების თავიდან აცილების გზით. მხარეები წაახალისებენ ერთობლივი პროგრამების გატარებას, განსაკუთრებით სამეცნიერო კვლევების, კადრების მომზადების, სისტემატიური დაკვირვების და ინფორმაციის შეგროვების და გაცვლის სფეროში იმდენად, რომ ასეთმა მოქმედებებმა ხელი შეუწყონ შესაბამისი შეთანხმების მიზნების მიღწევას.



- ამ კონვენციის პირობები არ დააზარალებს ნებისმიერი მხარის უფლებებს და ვალდებულებებს, რომლებიც გამოძინარეობენ ორმხრივი, რეგიონალური ან საერთაშორისო შეთანხმებებიდან, რომელთაც ისინი მიუერთდნენ კონვენციის ძალაში შესვლამდე.

### ნაწილი III

## მოქმედებათა პროგრამები, სამეცნიერო და ტექნიკური თანამშრომლობა და ღამხმარე საშუალებები

### I განყოფილება მოქმედებათა პროგრამები

#### მუხლი 9 ძირითადი მიდგომა

- მე-5 მუხლის თანახმად, თავიანთი ვალდებულებების შესრულებისას დაზარალებული განვითარებადი ქვეყნები – კონვენციის მხარეები და სხვა დაზარალებული ქვეყნები – კონვენციის მხარეები თავისი ვალდებულებების რეგიონალურ დონეზე ან სხვაგვარად განხორციელებისას წერილობითი ფორმით ატყობინებენ მუდმივ სამდივნოს თავის განზრახვას - მოამზადონ მოქმედებათა ეროვნული პროგრამა. ისინი შესაბამისად მოამზადებენ, გამოაქვეყნებენ და განახორციელებენ მოქმედებათა ეროვნულ პროგრამებს, რამდენადაც შესაძლებელია გამოიყენებენ და შეადგენენ შესაბამისად არსებულ და წარმატებით განახორციელებად გეგმებს და პროგრამებს და სუბრეგიონალურ და რეგიონალურ მოქმედებათა პროგრამებს, რომლებიც წარმოადგენენ გაუდაბნობასთან ბრძოლის და გვალვის შედეგების შემცირების სტრატეგიის ცენტრალურ ელემენტებს. ასეთი პროგრამები განახლებული იქნება მონაწილეობის უწყვეტი პროცესის ჩარჩოებში მიღებული გამოცდილების და აგრეთვე სამეცნიერო კვლევების საფუძველზე. მოქმედებათა ეროვნული პროგრამების მომზადება მჭიდროდ უკავშირდება მდგრადი განვითარების მიზნით ეროვნული პოლიტიკის ფორმულირების სხვაგვარ მცდელობებს.
- განვითარებული ქვეყნების - მხარეების მიერ მე-6 მუხლის თანახმად დახმარების სხვადასხვა სახეობათა შორის პრიორიტეტი შეთანხმებისამებრ მიეცემა დახმარებას დაზარალებული განვითარებადი ქვეყნების ეროვნული, სუბრეგიონალური და რეგიონალური მოქმედების პროგრამებისადმი, განსაკუთრებით აფრიკაში, უშუალოდ, ან შესაბამისი მრავალმხრივი ორგანიზაციების მეშვეობით, ან ორივე გზით.
- მხარეები წაახალისებენ გაეროს სისტემის ორგანოებს, ფონდებს და პროგრამებს და სხვა სათანადო სამთავრობო ორგანიზაციებს, აკადემიურ ინსტიტუტებს, სამეცნიერო საზოგადოებებს და არასამთავრობო ორგანიზაციებს, რომელთაც აქვთ უნარი ითანამშრომლონ მათი მანდატების და შესაძლებლობების თანახმად, რომ დაეხმარონ მოქმედებათა პროგრამის შემუშავებაში და განხორციელებაში და მასთან დაკავშირებული შემდგომი ღონისძიებების გატარებაში.

#### მუხლი 10 მოქმედებათა ეროვნული პროგრამები

- მოქმედებათა ეროვნული პროგრამების მიზანია განსაზღვრონ გაუდაბნობის გამომწვევი ფაქტორები და გაუდაბნობასთან ბრძოლისა და გვალვის შედეგების შემცირებისათვის აუცილებელი პრაქტიკული საშუალებები.
- მოქმედებათა ეროვნულ პროგრამებში აღნიშნულია მთავრობის, ადგილობრივი საზოგადოების და მიწათსარგებლობის შესაბამისი როლი და განისაზღვრება არსებული და საჭირო რესურსები. კერძოდ, ისინი:

- a) აერთიანებენ გაუდაბნობასთან ბრძოლის და გვალვის შედეგების შემცირების გრძელვადიან სტრატეგიებს, ხაზს უსვამენ განხორციელებას და უკავშირდებიან ეროვნულ პოლიტიკას მდგრადი განვითარების დარგში;
  - b) ცვალებადი მდგომარეობის გათვალისწინებით იძლევიან შესწორებათა შეტანის საშუალებებს და არიან საკმაოდ მოქნილი ადგილობრივ დონეზე, რომ წინააღმდეგობა გაუწიონ სხვადასხვა სოციო-ეკონომიკურ, ბიოლოგიურ და გეო-ფიზიკურ პირობებს;
  - c) განსაკუთრებულ ყურადღებას უთმობენ პროფილაქტიკური ზომების განხორციელებას იმ მიწებთან დაკავშირებით, რომლებიც ჯერ კიდევ არ არიან ან მცირედ არიან დეგრადირებული;
  - d) აძლიერებენ კლიმატოლოგიური, მეტეოროლოგიური და ჰიდროლოგიური კვლევების ეროვნულ ბაზას, აგრეთვე აფართოებენ შესაძლებლობებს გვალვაზე დროული შეტყობინების სისტემის შექმნისათვის;
  - e) მხარს უჭერენ პოლიტიკის გატარებას და ინსტიტუციონალური მექანიზმების გაძლიერებას, რომელიც მიმართულია პარტნიორობის, თანამშრომლობის და კოორდინაციის განვითარებაზე დონორებს, მთავრობებს (ყველა დონეზე) და ადგილობრივ მოსახლეობას შორის და იღებენ ზომებს, რომ ადგილობრივ მოსახლეობას გაუადვილდეს სათანადო ინფორმაციის და ტექნოლოგიის მიღება;
  - f) ითვალისწინებენ არასამთავრობო ორგანიზაციების და ადგილობრივი მისახლეობის, ქალების და კაცების როლს, ეროვნულ და რეგიონალურ დონეებზე, განსაკუთრებით რესურსების მომხმარებლებისა, რომლებიც აერთიანებენ მიწათმფლობელებს და მესაქონლეებს და მათ წარმომადგენლობით ორგანიზაციებს პოლიტიკის დაგეგმვაში, გადაწყვეტილების მიღებაში და ეროვნული მოქმედებათა პროგრამების განხორციელებაში და ანალიზში;
  - g) მოითხოვენ მათი განხორციელების რეგულარულ განხილვას და რეგულარულ მოხსენებებს.
3. ეროვნულ მოქმედებათა პროგრამები შეიძლება ნაწილობრივ აერთიანებდეს გაუდაბნობის შედეგების შემცირების მიზნით ზოგიერთ ან ყველა შემდგომ ზომებს:
- a) დროული შეტყობინების შესაბამისი სისტემების შექმნა და/ან გაძლიერება, რომელიც აერთიანებს ადგილობრივ და ეროვნულ საშუალებებს, აგრეთვე ერთობლივ სისტემებს სუბრეგიონალურ და რეგიონალურ დონეებზე და იმ მექანიზმებს, რომლებიც ეხმარებიან ეკოლოგიური მოსაზრებებით ადგილგადაცვლებულ პირებს;
  - b) გვალვის საშიშროების წინააღმდეგ ჩასატარებელი ღონისძიებების მომზადების პოტენციალის გაძლიერება და მისი შედეგების ლიკვიდაცია, რომელიც მოიცავს ადგილობრივ, ეროვნულ, სუბრეგიონალურ და რეგიონალურ დონეებზე გვალვასთან ბრძოლის უკიდურეს გეგმებს, როგორც სეზონური, აგრეთვე წლიური კლიმატური პროგნოზების გათვალისწინებით;
  - c) მდგომარეობის მიხედვით საკვები პროდუქტების უსაფრთხოების სისტემის შექმნა, მ.შ. მათთვის მარკეტინგული საშუალებებისა, განსაკუთრებით სოფლად;
  - d) ალტერნატიული სასიცოცხლი პროექტების შექმნა, რომელთაც შეიძლება უზრუნველყონ შემოსავალი გვალვით დაზარალებულ რაიონებში;
  - e) მდგრადი ირიგაციული პროგრამების შემუშავება, როგორც მიწათმოქმედებისათვის, ასევე მესაქონლეობისათვის.
4. თითოეული დაზარალებული ქვეყნისათვის – კონვენციის მხარისათვის კონკრეტული პირობების და მოთხოვნების გათვალისწინებით მოქმედებათა ეროვნული პროგრამა მოიცავს ზოგიერთ ან ყველა ქვემოთჩამოთვლილ პრიორიტეტულ სფეროს, რამდენადაც ისინი დაკავშირებული არიან დაზარალებულ რაიონებში გაუდაბნობასთან ბრძოლასთან და გვალვის შედეგების შემცირებასთან და შეესაბამებიან მათი მოსახლეობის ინტერესებს: სიღარიბის აღმოფხვრის და კვების პროდუქტების უსაფრთხოების უზრუნველყოფის პროგრამების გაძლიერების მიზნით ალტერნატიული საარსებო წყაროების წახალისება და ეროვნული ეკონომიკური სიტუაციის გაუმჯობესება; დემოგრაფიული განვითარების დინამიკა; ბუნებრივი რესურსების მდგრადი მართვა; მდგრადი სასოფლო-სამეურნეო პრაქტიკა; სხვადასხვა ენერგეტიკული წყაროების განვითარება და ეფექტური გამოყენება; ინსტიტუციონალური და საკანონმდებლო ჩარჩოები; შეფასებისა და სისტემატური დაკვირვების შესაძლებლობების გაძლიერება, რომელიც მოიცავს ჰიდროლოგიურ და მეტეოროლოგიურ მომსახურებას, აგრეთვე პოტენციალის გაზრდა, განათლება და საზოგადოების ინფორმირება.

## მუხლი 11

### სუბრეგიონალურ და რეგიონალურ მოქმედებათა პროგრამები

დაზარალებული ქვეყნები - კონვენციის მხარეები ჩაატარებენ კონსულტაციებს და ითანამშრომლებენ, თუ აუცილებელია, რეგიონალურ დონეზე განხორციელების დანართების მიხედვით, რათა მოამზადონ განხორციელების სუბრეგიონალური და/ან რეგიონალური მოქმედებათა პროგრამები ეროვნული პროგრამების ეფექტურობის შეთანხმების, შევსების და გაზრდის მიზნით. მე-10 მუხლის პირობები *mutatis mutandis* გამოიყენება სუბრეგიონალური და რეგიონალური პროგრამებისათვის. ასეთი თანამშრომლობა შეიძლება მოიცავდეს ტრანსსასაზღვრო ბუნებრივი რესურსების მდგრადი მართვის ერთობლივ პროგრამებს, სამეცნიერო და ტექნიკურ თანამშრომლობას და შესაბამისი ინსტიტუტების გაძლიერებას.

## მუხლი 12

### საერთაშორისო თანამშრომლობა

დაზარალებული ქვეყნების მხარეები სხვა მხარეებთან და საერთაშორისო საზოგადოებებთან ერთად ითანამშრომლებენ, რომ უზრუნველყონ სასურველი საერთაშორისო სიტუაცია ამ კონვენციის განხორციელებისას. ასეთმა თანამშრომლობამ უნდა მოიცავს ტექნოლოგიის გადაცემის სფერო, აგრეთვე სამეცნიერო კვლევები და ნამუშევრები, ინფორმაციის და ფინანსური რესურსების შეგროვება და გავრცელება.

## მუხლი 13

### მხარდაჭერა მოქმედებათა პროგრამების შემუშავებაში და განხორციელებაში

1. მე-9 მუხლის თანახმად, მოქმედებათა პროგრამებისათვის მხარდაჭერი ზომები მოიცავს:
  - a) ფინანსურ თანამშრომლობას, რომელიც უზრუნველყოფს წინასწარ შედგენილ მოქმედებათა პროგრამებს, რაც ითვალისწინებს აუცილებელ გრძელვადიან დაგეგმვას;
  - b) თანამშრომლობის მექანიზმების შემუშავებას და გამოყენებას ადგილობრივ დონეზე უფრო ეფექტური მხარდაჭერისათვის, მათ შორის მოქმედებას არასამთავრობო ორგანიზაციაში, იმისათვის, რომ სათანადოდ უზრუნველყონ წარმატებული საცდელი პროგრამების გამოცდილების გავრცელება;
  - c) პროექტის შემუშავებაში, დაფინანსებაში და განხორციელებაში მოქნილობის ამაღლებას ექსპერიმენტული ტიპური მიდგომის შესაბამისად, რაც ითვალისწინებს ადგილობრივი საზოგადოების დონეზე ქმედებებში მონაწილეთა ჩართვას.
  - d) ადმინისტრაციულ და ბიუჯეტურ პროცედურებს, რომლებიც ზრდიან თანამშრომლობისა და დახმარების პროგრამების ეფექტურობას.
2. დაზარალებული განვითარებადი ქვეყნებისათვის – კონვენციის მხარეებისათვის ასეთი დახმარების გაწევისას პრიორიტეტული მიეცემათ აფრიკის ქვეყნებს – კონვენციის მხარეებს და ნაკლებად განვითარებულ ქვეყნებს – კონვენციის მხარეებს.

## მუხლი 14

### კოორდინაცია მოქმედებათა პროგრამების შემუშავებაში და განხორციელებაში

1. მხარეები მჭიდროდ ითანამშრომლებენ როგორც უშუალოდ, ასევე შესაბამისი სამთავრობათაშორისო ორგანიზაციების მეშვეობით, მოქმედებათა პროგრამების შემუშავებაში და განხორციელებაში.
2. მხარეები შექმნიან სამოქმედო მექანიზმებს, კერძოდ ეროვნულ და ადგილობრივ დონეებზე, რომ უზრუნველყონ უფრო სრული კოორდინაცია განვითარებული ქვეყნების მხარეებს და შესაბამის სამთავრობათაშორისო და არასამთავრობო ორგანიზაციებს შორის დუბლირების თავიდან ასაცილებლად, შეათანხმებენ მოქმედებებს და მიდგომებს და მაქსიმუმამდე გაზრდიან დახმარებით მიღებულ სარგებელს. დაზარალებული განვითარებადი ქვეყნების – კონვენციის მხარეებში პრიორიტეტული მიეცემა კოორდინირებულ მოქმედებებს, რომლებიც დაკავშირებულია საერთაშორისო

თანამშრომლობასთან, იმ მიზნით, რომ მაქსიმუმამდე გაზარდონ რესურსების ეფექტური გამოყენება, უზრუნველყონ საპასუხო დახმარება და ხელი შეუწყონ მოქმედებათა ეროვნული პროგრამების და ამ კონვენციის პრიორიტეტების განხორციელებას.

## მუხლი 15

### რეგიონალურ დონეზე განხორციელების დანართები

მოქმედებათა პროგრამაში ჩასართავი ელემენტები აირჩევა და კორექტირება გაუკეთდება დაზარალებული ქვეყნების – კონვენციის მხარეების ან რეგიონების სოციო-ეკონომიკური, გეოგრაფიული და კლიმატოლოგიური ფაქტორების, აგრეთვე მათი განვითარების დონის გათვალისწინებით. მოქმედებათა პროგრამების მომზადებისათვის სახელმძღვანელო პრინციპები და მათი ზუსტი მიმართულება და შინაარსი ცალკეული სუბრეგიონებისა და რეგიონებისათვის გადმოცემულია რეგიონალურ დონეზე განხორციელების დანართებში.

## II განყოფილება

### ტექნიკური და სამეცნიერო თანამშრომლობა

## მუხლი 16

### ინფორმაციის შეგროვება, ანალიზი და ურთიერთგაცვლა

სათანადო შესაძლებლობების მიხედვით მხარეები ერთმანეთს უთანხმდებიან, რათა გააერთიანონ და კოორდინაცია გაუწიონ შესაბამისი მოკლევადიანი და გრძელვადიანი მონაცემების და ინფორმაციის შეგროვებას, ანალიზის ჩატარებას და გაცვლას დაზარალებულ რაიონებში მიწის დეგრადაციის სისტემატური გამოკვლევის უზრუნველსაყოფად და გვალვისა და გაუდაბნოების პროცესების და მისი შედეგების უკეთ გააზრების და გაანალიზების მიზნით. ამან უნდა უზრუნველყოს არასასურველი კლიმატური ცვლილებების დროული შეტყობინებების და წინასწარი პროგნოზირების სისტემების სრულყოფა ყველა დონეზე მომხმარებლებისათვის, კერძოდ ადგილობრივი მოსახლეობისათვის პრაქტიკული ფორმით. ამ მიზნით მხარეები:

1. დაეხმარებიან და გააძლიერებენ ინფორმაციის შეგროვების, ანალიზის ჩატარების და დაწესებულებების და სამსახურების გლობალური ქსელის მუშაობას, აგრეთვე სისტემატურ დაკვირვებას ყველა დონეზე, რისთვისაც კერძოდ:
  - a) ისწრაფიან გამოიყენონ შესაბამისი სტანდარტები და სისტემები;
  - b) თავს უყრიან შესაბამის მონაცემებს და სადგურებს, რომელიც მოიცავს დაშორებულ რაიონებსაც;
  - c) იყენებენ და ავრცელებენ თანამედროვე ტექნოლოგიას მიწის დეგრადაციაზე მონაცემების შეგროვებისათვის, გადაცემისათვის და შეფასებისათვის;
  - d) ამყარებენ უფრო მჭიდრო ურთიერთობას ეროვნულ, სუბრეგიონალურ და რეგიონალურ მონაცემებისა და საინფორმაციო ცენტრებსა და გლობალურ საინფორმაციო წყაროებს შორის;
2. უზრუნველყოფენ იმას, რომ ინფორმაციის შეგროვება, ანალიზი და გაცვლა პასუხობდეს ადგილობრივი საზოგადოებების და გადაწყვეტილებების მიმღებების მოთხოვნებს, იმ თვალსაზრისით, რომ ადგილობრივი საზოგადოებები ჩართული არიან ამ მოქმედებებში;
3. მხარს უჭერენ და უზრუნველყოფენ ორმხრივი და მრავალმხრივი პროგრამების და პროექტების შემდგომ განვითარებას, რაც გულისხმობს მონაცემების და ინფორმაციის შეგროვების, ანალიზის

- და გაცვლის განსაზღვრას, გატარებას, შეფასებას და დაფინანსებას, კერძოდ ფიზიკური და ეკონომიკური მაჩვენებლების კომპლექსურ ქსელში გაერთიანებას;
4. მთლიანად იყენებენ კომპეტენტური სამთავრობო და არასამთავრობო ორგანიზაციების გამოცდილებას, კერძოდ ავრცელებენ სხვადასხვა რეგიონებში მიზნობრივ ჯგუფებს შორის;
  5. სრულ მნიშვნელობას ანიჭებენ სოციო-ეკონომიკური მონაცემების შეგროვებას, ანალიზს და გაცვლას და მათ შედარებას ფიზიკურ და ბიოლოგიურ მონაცემებთან;
  6. გაცვლიან და ხელმისაწვდომს გახდიან ინფორმაციას საზოგადოებისათვის, რომელიც მონაწილეობს გაუდაბნობასთან ბრძოლაში და გვალვის შედეგების შემცირებაში;
  7. გაითვალისწინებენ რა შესაბამის ეროვნულ კანონმდებლობას და/ან პოლიტიკას, გაცვლიან ინფორმაციას ცოდნაზე, რომელსაც ფლობს ადგილობრივი მოსახლეობა და რომელიც გადაეცემა თაობიდან თაობას, უზრუნველყოფენ მის სათანადო დაცვას და მიიღებენ შესაბამის ზომებს, რომ ადგილობრივ მოსახლეობას შეეძლოს სარგებლის მიღება თანასწორუფლებიანობის და ურთიერთშეთანხმების პირობების საფუძველზე.

## მუხლი 17

### კვლევა და განვითარება

1. ითვალისწინებენ რა სათანადო შესაძლებლობებს, მხარეები ვალდებულიყვნენ იღებენ წახალისონ ტექნიკური და სამეცნიერო თანამშრომლობა გაუდაბნობასთან ბრძოლისა და გვალვის შედეგების შემცირების სფეროში სათანადო ეროვნული, სუბრეგიონალური, რეგიონალური და საერთაშორისო დაწესებულებების მეშვეობით. ამისათვის ისინი ეხმარებიან კვლევის მიზნით ჩატარებულ ღონისძიებებს, რომლებიც:
  - a) ხელს უწყობენ გაუდაბნობების და გვალვის პროცესებზე, აგრეთვე მათ მიზეზობრივ ფაქტორებზე ცოდნის ღონის ამაღლებას, როგორც ბუნებრივ, ასევე ადამიანის საქმიანობით გამოწვეულ გაუდაბნობების პროცესებთან ბრძოლისა და გვალვის შედეგების შემცირების მცდელობის მიზნით, რომ მიაღწიონ რესურსების უფრო მაღალ პროდუქტიულობას, აგრეთვე მათ რაციონალურ გამოყენებას და მენეჯმენტს;
  - b) პასუხს აგებენ ზუსტად განსაზღვრული მიზნებისათვის, პასუხობენ ადგილობრივი მოსახლეობის სპეციფიკურ საჭიროებებს და მიდიან გადაწყვეტილებების განსაზღვრისაკენ და შესრულებისაკენ, რათა გააუმჯობესონ დაზარალებულ რაიონებში ცხოვრების პირობები;
  - c) იცავენ, აერთიანებენ, აღრმავენ და ამტკიცებენ ტრადიციულ და ადგილობრივ ცოდნას, ნოუ-ჰაუსს და პრაქტიკას, რომელიც სათანადო ეროვნული კანონმდებლობის და/ან პოლიტიკის გათვალისწინებით უზრუნველყოფს იმას, რომ ამ ცოდნის მფლობელნი უშუალოდ მიიღებენ სარგებლობას სამართლიანობის საფუძველზე და ორმხრივი შეთანხმების პირობით მათი ნებისმიერი კომერციული გამოყენების ან ნებისმიერი ტექნიკური მიღწევის გზით;
  - d) ავითარებენ და აძლიერებენ ეროვნულ, სუბრეგიონალურ და რეგიონალურ კვლევით ბაზას, განსაკუთრებით აფრიკაში, რაც მოიცავს ადგილობრივი ცოდნის ღონის ამაღლებას და სათანადო შესაძლებლობების გაძლიერებას, განსაკუთრებით იმ ქვეყნებში, სადაც სუსტადაა განვითარებული კვლევის ბაზა, განსაკუთრებით საყურადღებოა მრავალდარგობრივობა და სოციო-ეკონომიკური კვლევის ჩართვა;
  - e) საჭიროებისამებრ ითვალისწინებენ ურთიერთკავშირს სილარიბეს, გარემოს ფაქტორებით გამოწვეულ მიგრაციას და გაუდაბნობას შორის;
  - f) მხარს უჭერენ ერთობლივი კვლევითი პროგრამების განხორციელებას ეროვნულ, სუბრეგიონალურ, რეგიონალურ და საერთაშორისო კვლევით ორგანიზაციებს შორის როგორც საზოგადოებრივ, ასევე კერძო სექტორებში უფრო სრულყოფილი, ღირებულებით მისაღები და ხელისაწვდომი ტექნოლოგიების განვითარების მიზნით, მდგრადი განვითარების მისაღწევად, მოსახლეობის და საზოგადოების ეფექტური მონაწილეობის საშუალებით;
  - g) მხარს უჭერენ წყლის რესურსების მოცულობის გაზრდას დაზარალებულ რაიონებში, მათ შორის ღრუბლებზე ქიმიური ზემოქმედების გზით.
2. მოქმედებათა პროგრამებში უნდა შევიდეს ცალკეული რეგიონების და სუბრეგიონების კვლევის პრიორიტეტული მიმართულებები, რომლებიც ასახავენ ადგილობრივი პირობების თავისებურებას. სამეცნიერო და ტექნიკური საკითხების კომპლექტის რეკომენდაციით მხარეების კონფერენცია პერიოდულად ჩატარებს კვლევის პრიორიტეტული მიმართულების განხილვას.

1. ურთიერთშეთანხმებისა და სათანადო ეროვნული კანონმდებლობის და/ან პოლიტიკის თანახმად, მხარეები ვალდებულია იღებენ დაზარალებულ რაიონებში მდგრადი განვითარების მიღწევის მიზნით, გაუდაბნოებასთან ბრძოლისათვის და გვალვის შედეგების შემცირებისათვის წახალისონ, დააფინანსონ და/ან ხელი შეუწყონ, რომ დაფინანსდეს ეკოლოგიურად სუფთა, ეკონომიკურად საიმედო და სოციალურად მისაღები ტექნოლოგიების გადაცემა, შექმნა, ადაპტაცია და შემუშავება. ასეთი თანამშრომლობა განხორციელდება შესაბამისად ორმხრივად და მრავალმხრივად, სამთავრობო და არასამთავრობო ორგანიზაციების სპეციალური ცოდნის სრული გამოყენებით. კერძოდ მხარეები:
  - a) სრულად გამოიყენებენ შესაბამის არსებულ ეროვნულ, სუბრეგიონალურ, რეგიონალურ და საერთაშორისო საინფორმაციო სისტემებს და საკოორდინაციო-საინფორმაციო მექანიზმებს, არსებულ ტექნოლოგიებზე, მათ წყაროებზე, მათ მიერ წარმოქმნილ რისკის ფაქტორებზე და ძირითად პირობებზე, ინფორმაციის გავრცელებისათვის;
  - b) ხელს შეუწყობენ ხელსაყრელ პირობებზე, მათ შორის შეღავათიან და პრეფერენციულ პირობებზე ხელმისაწვდომობას, განსაკუთრებით დაზარალებული განვითარებადი ქვეყნებისათვის – კონვენციის მხარეებისათვის, ურთიერთშეთანხმების საფუძველზე მხედველობაში მიიღებენ ინტელექტუალური საკუთრების დაცვის აუცილებლობას იმ ტექნოლოგიებზე, რომლებიც უფრო მისაღებია პრაქტიკული გამოყენებისათვის ადგილობრივი მოსახლეობის სპეციფიური მოთხოვნების დაკმაყოფილების მიზნით, რისთვისაც პირველადი ყურადღება დაეთმობა ასეთი ტექნოლოგიის სოციალურ, კულტურულ, ეკონომიკურ და ეკოლოგიურ ზემოქმედებას;
  - c) ფინანსური დახმარებით ან სხვა სათანადო საშუალებებით ხელს შეუწყობენ ტექნოლოგიურ თანამშრომლობას დაზარალებულ ქვეყნებს – კონვენციის მხარეებს შორის;
  - d) განაგრძობენ ტექნოლოგიურ თანამშრომლობას დაზარალებულ განვითარებად ქვეყნებთან – კონვენციის მხარეებთან, თუ მიზანშეწონილი იქნება, ერთობლივი საწარმოების და განსაკუთრებით ისეთი სექტორების ჩართვით, რომლებიც ხელს უწყობენ ალტერნატიული საარსებო წყაროების ფორმირებას;
  - e) მიიღებენ შესაფერის ზომებს შიდა საბაზრო პირობების, აგრეთვე ფინანსური ან სხვაგვარი სტიმულების შესაქმნელად, რაც ხელს შეუწყობს სათანადო ტექნოლოგიების, ცოდნის, ნოუ-ჰაუს და პრაქტიკული ღონისძიებების განვითარებას, გადატანას, შექმნას და ადაპტაციას, აგრეთვე შემოიღებენ ზომებს, რომლებიც ხელს შეუწყობენ ინტელექტუალური საკუთრების უფლების ადეკვატურ და ეფექტურ დაცვას.
2. სათანადო შესაძლებლობებისა და შესაფერისი ეროვნული კანონმდებლობის და/ან პოლიტიკის თანახმად, მხარეები დაიცავენ, წახალისებენ და გამოიყენებენ, კერძოდ შესაფერის ტრადიციულ და ადგილობრივ ტექნოლოგიებს, ცოდნას, ნოუ-ჰაუს და პრაქტიკულ გამოცდილებას. ამ მიზნით ისინი ვალდებულია იღებენ:
  - a) შეკრიბონ ინფორმაცია ასეთ ტექნოლოგიებზე, ნოუ-ჰაუსზე და პრაქტიკულ ღონისძიებებზე და მათი პოტენციური გამოყენების შესაძლებლობებზე ადგილობრივი მოსახლეობის მონაწილეობით და სადაც შესაძლებელია გაავრცელონ ასეთი ინფორმაცია შესაბამისი სამთავრობათაშორისო და არასამთავრობო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობის მეშვეობით;
  - b) უზრუნველყონ ასეთი ტექნოლოგიების, ცოდნის, ნოუ-ჰაუს და პრაქტიკული ღონისძიებების სათანადო დაცვა და ის, რომ ადგილობრივმა მოსახლეობამ თანასწორუფლებიანობის და ურთიერთშეთანხმების საფუძველზე მიიღოს პირდაპირი სარგებლობა მათი ნებისმიერი კომერციული გამოყენებისას ან მათ საფუძველზე ნებისმიერი ტექნოლოგიის შემუშავებისას;
  - c) წახალისონ და აქტიური დახმარება გაუწიონ ასეთი ტექნოლოგიის, ცოდნის ნოუ-ჰაუს და პრაქტიკული ღონისძიებების ან მათ ბაზაზე ახალი ტექნოლოგიის განვითარების სრულყოფას და გავრცელებას;
  - d) სათანადოდ წახალისონ ასეთი ტექნოლოგიის, ცოდნის, ნოუ-ჰაუს და პრაქტიკული ღონისძიებების ადაპტაცია ფართო გამოყენებისათვის და, შესაბამისად, გააერთიანონ ისინი თანამედროვე ტექნოლოგიასთან.

III განყოფილება  
დამხმარე ზომები

მუხლი 19

პოტენციალის შექმნა, განათლება და საზოგადოების ინფორმირება

1. მხარეები აღიარებენ პოტენციალის შექმნის მნიშვნელობას, როგორცაა ინსტიტუტების შექმნა, კადრების მომზადება და სათანადო შესაძლებლობების განვითარება ადგილზე— გაუდაბნობასთან ბრძოლისა და გვალვის შედეგების შემცირების მიზნით. ისინი შესაფერისად მხარს დაუჭერენ პოტენციალის შექმნას:
  - a) ადგილობრივი მოსახლეობის, განსაკუთრებით ქალების და ახალგაზრდობის მონაწილეობის შედეგად ყველა დონეზე, არასამთავრობო და ადგილობრივ ორანიზაციებთან თანამშრომლობის გზით;
  - b) ეროვნულ დონეზე გაუდაბნობისა და გვალვის საკითხებში სამეცნიერო-კვლევითი პოტენციალის გაძლიერების გზით;
  - c) დამხმარე და დამატებითი სამსახურების შექმნის და/ან გაძლიერების გზით შესაბამისი ტექნოლოგიური მეთოდების და ტექნიკის უფრო ეფექტურად გავრცელების მიზნით და სააგენტოებში და სასოფლო ორანიზაციებში კადრების მომზადებით, მონაწილეთა მიდგომებში ბუნებრივი რესურსების დაცვისა და რაციონალური გამოყენებისათვის;
  - d) ადგილობრივი მოსახლეობის ანათლების, ნოუ-ჰაუს და პრაქტიკული ღონისძიებების გამოყენებისა და გავრცელებისათვის მოქმედებების გაძლიერებით ტექნიკური თანამშრომლების პროგრამებში;
  - e) თანამედროვე სოციო-ეკონომიკური პირობებისათვის შესაფერისი სოფლის მეურნეობის და მესაქონლეობის ეკოლოგიურად მისაღები ტექნოლოგიის და ტრადიციული მეთოდების ადაპტაციის გზით, სადაც იგი აუცილებელია;
  - f) შესაფერისი კადრების მომზადებით და სათანადო ტექნოლოგიის დანერგვით ალტერნატიული წყაროების, განსაკუთრებით განახლებადი ენერგეტიკული წყაროების გამოყენებაში, ხე-ტყის საწვავად გამოყენების შემცირების მიზნით;
  - g) მე-16 მუხლის თანახმად ინფორმაციის შეგროვების, ანალიზის და გაცვლის სფეროში შეიმუშაონ და განახორციელონ პროგრამები, რომ შეთანხმებისამებრ თანამშრომლობის გზით გააძლიერონ დაზარალებული განვითარებადი ქვეყნების – კონვენციის მხარეების პოტენციალი;
  - h) ალტერნატიული საარსებო წყაროების შექმნის უახლესი გზებით, რაც მოიცავს ახალი ჩვევების გამოქვეყნებას;
  - i) ხელმძღვანელების, მმართველების და თანამშრომლების მომზადებით იმ მონაცემთა შეგროვებაზე და ანალიზზე, რომელიც გავრცელებს და გამოიყენებს ინფორმაციას გვალვის პირობებზე და საკვები პროდუქტების წარმოებაზე;
  - j) არსებული ეროვნული ინსტიტუტების უფრო ეფექტური ამოქმედებით და სადაც აუცილებელია ახალი ინსტიტუტების შექმნით სტრატეგიული დაგეგმარებისა და მართვის გაძლიერებასთან ერთად;
  - k) გაცვლითი ვიზიტორთა პროგრამების მეშვეობით, რომ გააძლიერონ შესაძლებლობების ზრდა დაზარალებული ქვეყნების – კონვენციის მხარეებში გრძელვადიანი ურთიერთმოქმედი სასწავლო პროგრამებით.
2. დაზარალებული განვითარებადი ქვეყნები – კონვენციის მხარეები სხვა მხარეებთან და კომპეტენტურ სამთავრობათაშორისო და არასამთავრობო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობაში შესაბამისად ჩაატარებენ არსებული პოტენციალური საშუალებების დარგთაშორის განხილვას და მათი გაძლიერებისათვის მიიღებენ სათანადო ზომებს ადგილობრივ და ეროვნულ დონეებზე.
3. კომპეტენტური სამთავრობო ორგანიზაციების, აგრეთვე არასამთავრობო ორგანიზაციების მეშვეობით, მხარეები ითანამშრომლებენ ურთიერთშორის საზოგადოების ინფორმირების და საგანმანათლებლო პროგრამების ჩატარებაში, როგორც დაზარალებულ, აგრეთვე აუცილებელ შემთხვევებში, არა დაზარალებულ ქვეყნებში – კონვენციის მხარეებში, რომ იქონიონ წარმოდგენა გაუდაბნობის და გვალვის გამომწვევ მიზეზებზე და მნიშვნელობაზე, ამ კონვენციის მიზნის მისაღწევად. ამ მიზნით ისინი:

- a) ჩაატარებენ საინფორმაციო კამპანიებს საზოგადოების ფართო წრეებისათვის;
  - b) მუდმივ საფუძველზე მხარს დაუჭერენ საზოგადოების მიერ შესაბამისი ინფორმაციის მიღებას და საზოგადოების ფართო წრეების მონაწილეობას საგანმანათლებლო და საინფორმაციო ღონისძიებებში;
  - c) წახალისებენ ასეთი ასოციაციების შექმნას, რომლებიც თავიანთ წვლილს შეიტანენ საზოგადოების ინფორმაციის მიწოდებაში;
  - d) შეიმუშავენ და გაცვლიან საგანმანათლებლო და საინფორმაციო მასალებს, სადაც შესაძლებელია ადგილობრივ ენაზე; მოახდენენ ექსპერტების გაცვლას და დაეხმარებიან მათ, რომ მიავიწონ დაზარალებული განვითარებული ქვეყნების – კონვენციის მხარეების თანამშრომლები, რათა ჩაატარონ შესაბამისი საგანმანათლებლო და საინფორმაციო პროგრამები და სრულად გამოიყენონ სათანადო საგანმანათლებლო მასალები, რომლებიც ხელმისაწვდომია კომპეტენტურ საერთაშორისო ორგანოებში;
  - e) აწარმოებენ საგანმანათლებლო მოთხოვნილებების შეფასებას დაზარალებულ რაიონებში, შეიმუშავენ შესაფერის სასკოლო პროგრამებს და უფროსებისათვის წერა-კითხვის სასწავლო პროგრამებს, რომლებიც ხელმისაწვდომია ყველასათვის, განსაკუთრებით გოგონებისათვის და ქალებისათვის ისეთ საკითხებში გარკვევისათვის, როგორცაა დაზარალებულ რაიონებში არსებული ბუნებრივი რესურსების განსაზღვრა, დაცვა და მდგრადი გამოყენება და მართვა;
  - f) შეიმუშავენ დისციპლინათაშორის პროგრამებს მონაწილეთა ჩართვით, გაუდაბნობაზე და გვალვაზე ინფორმაციის გაერთიანებით საგანმანათლებლო სისტემებში და აგრეთვე არაფორმალური, ზრდასრული ადამიანების, დაუსწრებელი და პრაქტიკული სწავლების პროგრამებში ჩართვით.
4. მხარეების კონფერენცია დაარსებს და/ან გააძლიერებს რეგიონალური საგანმანათლებლო და მოსამზადებელი ცენტრების ქსელს გაუდაბნობასთან ბრძოლისა და გვალვის შედეგების შემცირების დარგში. ამ ქსელს კოორდინაციას გაუწევს ამ მიზნით შექმნილი ან უფლებამოსილი ინსტიტუტი იმისთვის, რომ მოამზადოს სამეცნიერო, ტექნიკური და მმართველი პერსონალი და ამ გზით გააძლიეროს არსებული ინსტიტუტები, რომლებიც პასუხისმგებელი არიან დაზარალებული ქვეყნების – კონვენციის მხარეების განათლებასა და კადრების მომზადებაზე იმ თვალსაზრისით, რომ შეათანხმონ პროგრამები და უხელმძღვანელონ გამოცდილების გაცვლას ურთიერთშორის. ეს ქსელი მჭიდროდ ითანამშრომლებს სათანადო სამთავრობათაშორისო და არასამთავრობო ორგანიზაციებთან, რომ თავიდან ავიცილოთ მცდელობების დუბლირება.

მუხლი 20  
ფინანსური რესურსები

1. კონვენციის მიზნის მისაღწევად, ცენტრალური მნიშვნელობა ენიჭება დაფინანსებას. მხარეები თავისი შესაძლებლობის გათვალისწინებით ყველანაირად შეეცდებიან უზრუნველყონ გაუდაბნობასთან ბრძოლისა და გვალვის შედეგების შემცირების პროგრამებისათვის ადეკვატური ფინანსური რესურსების გამოყოფა.
2. ამასთან დაკავშირებით, განვითარებული ქვეყნები – კონვენციის მხარეები, რომლებიც პრიორიტეტს ანიჭებენ დაზარალებულ აფრიკის ქვეყნებს – კონვენციის მხარეებს და ამასთანავე უყურადღებოდ არ ტოვებენ სხვა რეგიონებში დაზარალებულ განვითარებად ქვეყნებს – კონვენციის მხარეებს, ამ კონვენციის მე-7 მუხლის თანახმად, ვალდებული არიან:
  - a) მობილიზება გაუკეთონ არსებულ ფინანსურ რესურსებს, მათ შორის გრანტებს და შელავათიან სესხებს, იმ მიზნით, რომ დაეხმარონ გაუდაბნობასთან ბრძოლის და გვალვის შედეგების შემცირების პროგრამების განხორციელებას;
  - b) მხარი დაუჭირონ ადეკვატური, დროული წინასწარგათვლილი ფინანსური რესურსების მობილიზაციას, რომელიც მოიცავს გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდიდან ახალ და დამატებით ფინანსებს, რომ დაფარონ დამატებითი ღირებულებები იმ საქმიანობისათვის, რომელიც დაკავშირებულია გაუდაბნობასთან და რომელიც შეესაბამება მის ოთხ ცენტრალურ რაიონს გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდის დამფუძნებელი დოკუმენტის სათანადო პირობების თანახმად;
  - c) დაეხმარონ ტექნოლოგიის, ცოდნის და ნოუ-ჰაუს გადაცემაში საერთაშორისო თანამშრომლობის მეშვეობით;



- d) შეისწავლონ დაზარალებულ განვითარებად ქვეყნებთან - კონვენციის მხარეებთან ერთად ახალი მეთოდები და სტიმულები რესურსების მობილიზაციისა და მიმართულების მიცემისათვის, მათ შორის არასამთავრობო ორგანიზაციების და სხვა კერძო სექტორების ფონდები, განსაკუთრებით ხარჯთაღრიცხვის სისტემები ვალების დაფარვისათვის და სხვა ახალი საშუალებები, რომლებიც ზრდიან ფინანსებს საგარეო ვალის შემცირების გზით, რომელიც ეხება დაზარალებულ განვითარებად ქვეყნებს-კონვენციის მხარეებს, განსაკუთრებით აფრიკის ქვეყნებს;
3. დაზარალებული განვითარებადი ქვეყნები – კონვენციის მხარეები ითვალისწინებენ რა თავიანთ შესაძლებლობებს, ვალდებულებას იღებენ თავიანთი ეროვნული მოქმედებათა პროგრამების განხორციელებისათვის ადეკვატური ფინანსური რესურსების მობილიზებით.
  4. ფინანსური რესურსების მობილიზაციით მხარეები შეეცდებიან სრულად გამოიყენონ ყველა ეროვნული, ორმხრივი და მრავალმხრივი დაფინანსების წყაროები და მექანიზმები, კონსორციუმების, ერთობლივი პროგრამების და პარალელური დაფინანსების მეშვეობით, აგრეთვე შეეცდებიან მიიზიდონ კერძო სექტორი, მათ შორის ფინანსური რესურსები და მექანიზმები არასამთავრობო ორგანიზაციებიდან. ამ მიზნით, მხარეები სრულად გამოიყენებენ მე-14 მუხლი თანახმად შემუშავებულ სამოქმედო მექანიზმებს.
  5. გაუდაბნობასთან ბრძოლისა და გვალვის შედეგების შემცირებისათვის დაზარალებული განვითარებადი ქვეყნებისათვის -კონვენციის მხარეებისათვის აუცილებელი ფინანსური რესურსების მობილიზაციის მიზნით მხარეები:
    - a) მოახდენენ რესურსების რაციონალიზაციას და გააძლიერებენ იმის მართვას, რაც უკვე გამოყოფილია გაუდაბნობასთან ბრძოლისათვის და გვალვის შედეგების შემცირებისათვის, მისი უფრო ეფექტური და მოქმედი გზით გამოყენებისათვის, წარმატებების და უკმარისობის შეფასების, მათი ეფექტური გამოყენებისათვის წინააღმდეგობების გადალახვით და აუცილებლობის შემთხვევაში, ერთობლივი გრძელვადიანი მიდგომის თვალსაზრისით პროგრამების ორიენტაციის შეცვლის გზით, რომელიც მიღებულია ამ კონვენციის თანახმად;
    - b) მრავალმხრივი ფინანსური ინსტიტუტების მმართველი ორგანოების, მათ შორის საერთაშორისო და რეგიონალური განვითარების ბანკების და ფონდების საზღვრებში განსაკუთრებული ყურადღება მიექცევა დაზარალებული განვითარებადი ქვეყნების – კონვენციის მხარეების, განსაკუთრებით აფრიკის ქვეყნებისათვის დახმარებას, იმ მოქმედებებში, რომლებიც ხელს უწყობს კონვენციის შესრულებას, განსაკუთრებით ის მოქმედებათა პროგრამები, რომლებიც ტარდება რეგიონალური დანართების შესრულების ჩარჩოებში;
    - c) სწავლობენ გზებს, რომელთა მეშვეობით შეიძლება გააძლიერონ რეგიონალური და სუბრეგიონალური თანამშრომლობა ეროვნულ დონეზე მისაღები მოქმედებების მხარდასაჭერად.
  6. სხვა მხარეები წახალისებული არიან, რომ ნებაყოფლობით საფუძველზე უზრუნველყონ ცოდნა, ნოუ-ჰაუ და ტექნოლოგია, რომელიც შეეხება დაზარალებული განვითარებადი ქვეყნების – კონვენციის მხარეების გაუდაბნობას და/ან ფინანსურ რესურსებს.
  7. დაზარალებული განვითარებადი ქვეყნების – კონვენციის მხარეების, განსაკუთრებით აფრიკის ქვეყნების კონვენციით დაკისრებული ვალდებულებების სრულ შესრულებას დიდად დაეხმარებიან განვითარებული ქვეყნები – კონვენციის მხარეები, რაც მათ ეკისრებათ ამ კონვენციით, მათ შორის კერძოდ ის ვალდებულებები, რომლებიც დაკავშირებული არიან ფინანსურ რესურსებთან და ტექნოლოგიის გადაცემასთან. თავისი ვალდებულებების შესრულებისას განვითარებულმა ქვეყნებმა – კონვენციის მხარეებმა უნდა გაითვალისწინონ, რომ ეკონომიკურ და სოციალურ განვითარებას და სიღარიბის ლიკვიდაციას ენიჭებათ პირველადი მნიშვნელობა დაზარალებული განვითარებადი ქვეყნებისათვის – კონვენციის მხარეებისათვის, განსაკუთრებით აფრიკისათვის.

მუხლი 21  
ფინანსური მექანიზმები

1. მხარეების კონფერენცია მხარს დაუჭერს ფინანსური მექანიზმების უზრუნველყოფას და წახალისებს ისეთ მექანიზმებს, რომლებიც მაქსიმალურად უზრუნველყოფენ ფინანსური რესურსებით აფრიკის რეგიონს კონვენციის განხორციელების მიზნით. ამისათვის მხარეების კონფერენცია განიხილავს ისეთი მიდგომების და პოლიტიკის მიღებას, როგორცაა:
  - a) კონვენციის სათანადო დებულებების ქმედების თანახმად, მოქმედებისათვის აუცილებელი დაფინანსების უზრუნველყოფა ეროვნულ, სუბრეგიონალურ, რეგიონალურ და გლობალურ დონეზე;

- b) დაფინანსების მრავალი წყაროებიდან გათვალისწინებული მექანიზმების და შეთანხმებების მიდგომების წახალისება, და მათი შეფასება მე-20 მუხლის თანახმად;
  - c) რეგულარულ საფუძველზე დაინტერესებული მხარეებისა და შესაბამისი სამთავრობო და არასამთავრობო ორგანიზაციების უზრუნველყოფა არსებულ ფინანსურ საშუალებებზე და დაფინანსების პირობებზე ინფორმაციით, იმ მიზნით, რომ წახალისონ კოორდინაცია მათ შორის;
  - d) სათანადო მექანიზმების შექმნაში მხარდაჭერა, როგორცაა ეროვნული ფონდები გაუდაბნობასთან ბრძოლისათვის, მათ შორის არასამთავრობო ორგანიზაციების მონაწილეობა, რათა ოპერატიულად და ეფექტურად მიმართონ ფინანსური რესურსები დაზარალებულ განვითარებად ქვეყნებში ადგილობრივ დონეზე;
  - e) არსებული ფონდების და ფინანსური მექანიზმების გაძლიერება სუბრეგიონალურ და რეგიონალურ დონეზე. განსაკუთრებით აფრიკაში, კონვენციის განხორციელების უფრო ეფექტური მხარდაჭერისათვის.
2. მხარეების კონფერენცია აგრეთვე წახალისებს გაეროს სისტემების სხვადასხვა მექანიზმების და მრავალმხრივი საფინანსო დაწესებულებების მეშვეობით იმ მოქმედებებისათვის, რომლებიც უზრუნველყოფენ განვითარებადი ქვეყნების მხარეებს უროვნულ, სუბრეგიონალურ და რეგიონალურ დონეზე, რომ შეასრულონ კონვენციის დაკისრებული ვალდებულებები.
  3. დაზარალებული განვითარებადი ქვეყნების მხარეები გამოიყენებენ და სადაც აუცილებელია შექმნიან და/ან გააძლიერებენ ეროვნულ საკოორდინაციო მექანიზმებს ეროვნული განვითარების პროგრამებში ინტეგრირებით, რაც უზრუნველყოფს ყველა არსებული ფინანსური რესურსების გამოყენებას. ისინი აგრეთვე გამოიყენებენ არასამთავრობო ორგანიზაციების, ადგილობრივი ჯგუფების და კერძო სექტორების მონაწილეობის პროცესს ფინანსების მოკრებაში, პროგრამების შემუშავებასა და განხორციელებაში და ეროვნულ დონეზე ფინანსურ საშუალებებთან ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფაში. ეს მოქმედებები შეიძლება გაძლიერებული იქნეს უფრო ეფექტური კოორდინაციით და მოქნილი დაპროგრამებით იმ მხარეებისაგან, რომლებიც უზრუნველყოფენ დახმარებას.
  4. იმისათვის, რომ გაზარდონ არსებული ფინანსური მექანიზმების ეფექტურობა და უკუგება, იქმნება გლობალური მექანიზმი, რამაც ხელი უნდა შეუწყოს იმ ღონისძიებებს, რომლებიც მიმართულია არსებული ფინანსური მექანიზმების მობილიზაციისა და მიმართვისაკენ, მათ შორის ტექნოლოგიის გადაცემა უსასყიდლოდ, გრანტების საფუძველზე და/ან შეღავათიან ან სხვა პირობებზე, დაზარალებული განვითარებადი ქვეყნების მხარეებისაკენ. ეს გლობალური მექანიზმი ფუნქციონირებს მხარეების კონფერენციის ხელმძღვანელობით და მართვით და ანგარიშს ჩააბარებს მას.
  5. მხარეების კონფერენცია რიგით პირველ სესიაზე განსაზღვრავს ორგანიზაციას, რომელიც შეეხება გლობალურ მექანიზმს. მხარეების კონფერენცია და მისი განმსაზღვრელი ორგანიზაცია შეათანხმებს ამ გლობალური მექანიზმის ფუნქციონირების პირობებს, ისეთი მექანიზმების უზრუნველსაყოფად, რომ მან კერძოდ:
    - a) განსაზღვროს და გამახორციელოს სათანადო თანამშრომლობის ორმხრივი და მრავალმხრივი პროგრამები, რომლებიც შეესაბამება კონვენციის განხორციელებას;
    - b) მოთხოვნილებებისამებრ უზრუნველყოს მხარეები კონსულტაციებით, დაფინანსების მექანიზმების და ფინანსური დახმარების წყაროების განახლებაზე და თანამშრომლობაზე მოქმედების კოორდინაციის გაუმჯობესებაზე ეროვნულ დონეზე;
    - c) უზრუნველყოს დაინტერესებული მხარეები და შესაბამისი სამთავრობათაშორისო და არასამთავრობო ორგანიზაციები დაფინანსების წყაროების ხელმისაწვდომობაზე და დაფინანსების საშუალებებზე, რათა ხელი შეუწყონ მათ შორის კოორდინაციას;
    - d) მოახსენოს კონფერენციას მის ქმედებებზე, დაწყებული მისი რიგით მეორე სესიიდან.
  6. მხარეების კონფერენცია თავის პირველ სესიაზე ჩაატარებს სათანადო ღონისძიებებს იმ ორგანიზაციებთან, რომლებიც განსაზღვრავენ გლობალურ მექანიზმს, ასეთი მექანიზმების ადმინისტრაციული უზრუნველყოფისათვის, გამომდინარე არსებული საბიუჯეტო და შრომითი რესურსებიდან.
  7. მხარეების კონფერენცია რიგით მესამე სესიაზე მე-7 მუხლის პირობების გათვალისწინებით განიხილავს გლობალური მექანიზმის პოლიტიკას, ოპერატიულ პირობებს და ქმედებებს, რაზეც პასუხისმგებელია მე-4 პარაგრაფის თანახმად. ამ რეცენზირების საფუძველზე ის განიხილავს და მიიღებს შესაბამის ზომებს.

## ნაწილი IV

### უწყებები

#### მუხლი 22

#### მხარეების კონფერენცია

1. წინამდებარეთი ფუნქციონირება მხარეების კონფერენცია.
2. მხარეების კონფერენცია არის კონვენციის უზენაესი ორგანო. იგი თავისი მანდატის ფარგლებში მიიღებს გადაწყვეტილებებს, რომლებიც აუცილებელია კონვენციის ეფექტურად განხორციელებისათვის. კერძოდ იგი:
  - a) რეგულარულად განიხილავს კონვენციის განხორციელებას და მისი ინსტიტუციონალური შეთანხმებების ფუნქციონირებას ეროვნულ, სუბრეგიონალურ, რეგიონალურ და საერთაშორისო დონეებზე მიღებული გამოცდილების და სამეცნიერო და ტექნოლოგიური ცოდნის საფუძველზე;
  - b) წახალისებს და დაეხმარება ინფორმაციის გაცვლაში მხარეების მიერ მიღებულ ზომებს და განსაზღვრავს ინფორმაციის მიწოდების ფორმას და გრაფიკს, რომელიც დამტკიცებულია 26-ე მუხლით, განიხილავს და რეკომენდაციას გაუწევს მას;
  - c) შექმნის ისეთ დამხმარე ორგანოებს, რომლებიც აუცილებელია კონვენციის განხორციელებისათვის;
  - d) განიხილავს ამ დამხმარე ორგანოების მიერ დამტკიცებულ მოხსენებებს და უხელმძღვანელებს მათ;
  - e) კონსესუსით შეუთანხმებს და მიიღებს პროცედურის და დაფინანსების წესებს თავისთვის და სხვა დამხმარე ორგანოებისათვის;
  - f) მიიღებს კონვენციის შესწორებებს 30-ე და 31-ე მუხლების თანახმად;
  - g) დაამტკიცებს სამოქმედო პროგრამებს და ბიუჯეტს, მათ შორის დამხმარე ორგანოებსაც, და გაითვალისწინებს მათ დაფინანსებაზე აუცილებელ შეთანხმებებს;
  - h) საჭიროებისამებრ თანამშრომლობისათვის მიმართავს კომპეტენტურ ორგანოებს და სააგენტოებს, აგრეთვე ეროვნულ, საერთაშორისო, სამთავრობო და არასამთავრობო ორგანიზაციებს და გამოიყენებს მათ მიერ შეთავაზებულ სამსახურს და ინფორმაციას;
  - i) მხარს დაუჭერს და გააძლიერებს კავშირებს სხვა კონვენციებთან უკვე მიღებული ზომების დუბლირების თავიდან აცილების მიზნით;
  - j) აგრეთვე განახორციელებს სხვა ფუნქციებს, რომლებიც აუცილებელი იქნება კონვენციის მიზნის მისაღწევად.
3. მხარეების კონფერენცია თავის I სესიაზე კონსესუსით მიიღებს თავისი პროცედურის წესებს, რომელიც მოიცავს გადაწყვეტილებების მიღების პროცედურებს ამ კონვენციით გათვალისწინებულ იმ საკითხებში, რომლებიც ჯერ არ არის გადაწყვეტილების მიღების პროცედურით მოცული. ასეთი პროცედურები შესაძლოა მოიცავდეს კონკრეტული გადაწყვეტილებების მისაღებად საჭირო ხმების რაოდენობას.
4. მხარეთა კონფერენციის პირველი სესია მოწვეული იქნება დროებითი სამდივნოს მიერ კონვენციის ძალაში შესვლიდან არაუგვიანეს 1 წლისა. თუ მხარეთა კონფერენცია სხვაგვარად არ გადაწყვეტს, მეორე, მესამე და მეოთხე სესიები გაიმართება ყოველწლიურად და შემდგომი სესიები ყოველ ორ წელიწადში ერთხელ.
5. მხარეთა კონფერენციის არარეგულარული სესიები გაიმართება იმგვარად, როგორც გადაწყვეტს მხარეთა კონფერენცია რიგით სესიებზე ან რომელიმე მხარის წერილობით განაცხადის საფუძველზე იმ პირობით, რომ მას მხარს დაუჭერს მხარეთა არანაკლებ 1/3-ისა 3 თვის განმავლობაში მას შემდეგ, რაც მუდმივი სამდივნო შეატყობინებს ამ მოთხოვნას მხარეებს.
6. ყოველ რიგით სესიაზე მხარეთა კონფერენცია აირჩევს პრეზიდიუმს. პრეზიდიუმის სტრუქტურა და ფუნქციები განსაზღვრული იქნება პროცედურის წესებში. პრეზიდიუმის დანიშვნაში განსაკუთრებული ყურადღება მიექცევა სამართლიანი გეოგრაფიული განაწილების და დაზარალებული ქვეყნების – კონვენციის მხარეების, განსაკუთრებით აფრიკის ქვეყნების ადეკვატური წარმომადგენლობის უზრუნველყოფას.
7. გაერო და მისი სპეციალიზირებული სააგენტოები და ამ ორგანიზაციების ნებისმიერი წევრი სახელმწიფო ან ნებისმიერი დამკვირვებელი, რომლებიც არ წარმოადგენენ კონვენციის მხარეს, შეიძლება წარდგენილი იყვნენ მხარეთა კონფერენციის სესიებზე, როგორც დამკვირვებლები. ნებისმიერი ორგანო თუ სააგენტო, ეროვნული თუ საერთაშორისო, სამთავრობო თუ

არასამთავრობო ორგანიზაცია, რომელიც კომპეტენტურია კონვენციით მოცულ სფეროში და რომელმაც შეატყობინა მუდმივ სამდივნოს, რომ სურს მხარეთა კონფერენციაზე დასწრება, როგორც დამკვირვებელს, მიიღებს ამ უფლებას გარდა იმ შემთხვევისა, როცა დამსწრე მხარეების სულ ცოტა ერთი მესამედი წავა წინააღმდეგ. დამკვირვებლების მონაწილეობა დარეგულირდება მხარეების კონფერენციის მიერ.

8. მხარეების კონფერენციას შეუძლია თხოვნით მიმართოს ეროვნულ და საერთაშორისო ორგანიზაციებს, რომელთაც აქვთ შესაბამისი გამოცდილება, რომ მიაწოდონ მას ინფორმაცია მე-16 მუხლის (გ) პარაგრაფის, მე-17 მუხლის 1(ც) პარაგრაფის და მე-18 მუხლის 2(ბ) პარაგრაფის თანახმად.

### მუხლი 23

#### მუდმივი სამდივო

1. წინამდებარეთი ფუნქცია მუდმივი სამდივნო.
2. მუდმივი სამდივნოს ფუნქციებია:
  - a) კონვენციის თანახმად დაარსებული მხარეების კონფერენციის და მისი დამხმარე ორგანოების სესიების ორგანიზაცია და მათი მომსახურების სათანადოდ უზრუნველყოფა;
  - b) წარმოდგენილი მოხსენებების შეჯამება და გადაცემა;
  - c) დაზარალებული განვითარებული ქვეყნების – კონვენციის მხარეების, განსაკუთრებით აფრიკის ქვეყნებისათვის ინფორმაციის კონვენციის მოთხოვნებისამებრ შედგენასა და წარმოდგენაში ხელის შეწყობა;
  - d) სხვა შესაბამისი საერთაშორისო ორგანოების და კონვენციების სამდივნოებთან თავიანთი მოქმედებების კოორდინირება;
  - e) მხარეების კონფერენციის ხელმძღვანელობაში ისეთი ადმინისტრაციული და საკონტაქტო შეთანხმებების მოწესრიგება, რომლებიც შესაძლოა საჭირო იყოს ფუნქციების ეფექტური შესრულებისათვის;
  - f) ამ კონვენციის თანახმად შესრულება თავისი ფუნქციებისა, რომლებიც შეიძლება განისაზღვროს მხარეთა კონფერენციის მიერ.
3. მხარეების კონფერენცია თავის პირველ სესიაზე ნიშნავს მუდმივ სამდივნოს და მისი ფუნქციონირებისათვის ლეზულობს ზომებს.

### მუხლი 24

#### სამეცნიერო-ტექნიკური კომიტეტი

1. სამეცნიერ-ტექნიკური კომიტეტი წინამდებარეთი დაფუძნებულია, როგორც მხარეების კონფერენციის დამხმარე ორგანო, რათა უზრუნველყოს იგი გაუდაბნობის წინააღმდეგ ბრძოლასთან და გვალვის შედეგების შემცირებასთან დაკავშირებული ინფორმაციით და კონსულტაციით სამეცნიერო და ტექნიკურ საკითხებზე. კომიტეტის სესიები იმართება მხარეების კონფერენციის რიგით სესიებთან ერთად, ატარებს მრავალდარგობრივ ხასიათს და ღიაა ყველა მხარის მონაწილეობისათვის. მის შემადგენლობაში შედიან მთავრობის წარმომადგენლები, რომლებიც კომპეტენტური არიან შესაბამის სფეროებში. მხარეების კონფერენცია თავის პირველ სესიაზე გადაწყვეტს კომიტეტის ტექნიკურ დაფუძნებას.
2. მხარეების კონფერენცია დააფუძნებს და შეადგენს დამოუკიდებელ ექსპერტთა სიას, რომელთაც აქვთ გარკვეული ცოდნა და გამოცდილება სათანადო დარგში. სია დაფუძნებულია მხარეების წერილობით შენატანებზე, რაც ითვალისწინებს მრავალდარგობრივ მიდგომებს და ფართო გეოგრაფიული საზოგადოებების საჭიროებას.
3. მხარეების კონფერენციას საჭიროებისამებრ შეუძლია დანიშნოს სპეციალური ჯგუფები, რათა კომიტეტის მეშვეობით უზრუნველყოს იგი ინფორმაციით და კონსულტაციებით სპეციფიკურ საკითხებზე, როგორცაა გაუდაბნობასთან ბრძოლის და გვალვის შედეგების შემცირების თანამედროვე სიტუაცია სამეცნიერო-ტექნიკურ სფეროში. ამ ჯგუფში შევლენ სიაში შეტანილი ექსპერტები მრავალდარგობრივი მიდგომების და ფართო გეოგრაფიული საზოგადოებების საჭიროების გათვალისწინებით. ამ ექსპერტებს ექნებათ მეცნიერული და პრაქტიკული საფუძველი და დანიშნული იქნებიან მხარეების კონფერენციის მიერ კომიტეტის რეკომენდაციით. მხარეების

კონფერენცია მიიღებს გადაწყვეტილებებს, რომლებიც შეეხება ტექნიკურ დავალებას და ამ ჯგუფების მუშაობის პირობებს.

## მუხლი 25

### უწყებების, სააგენტოების და ორგანოების ქსელის შექმნა

1. სამეცნიერო-ტექნიკური კომიტეტი მხარეების კონფერენციის ზედამხედველობით გაითვალისწინებს სათანადო არსებული ქსელების, დაწესებულებების, სააგენტოების და ორგანოების კვლევებს და შეფასებებს, რომელთაც სურთ გაერთიანდნენ ქსელში. ასეთი ქსელის შექმნა ხელს შეუწყობს კონვენციის განხორციელებას.
2. კვლევებისა და შეფასებების შედეგების საფუძველზე, რომელზეც ლაპარაკია პარაგრაფ1-ში, სამეცნიერო-ტექნიკური კომიტეტი მხარეების კონფერენციას მისცემს რეკომენდაციებს ქსელის შექმნისა და გაძლიერების გზებზე და საშუალებებზე ადგილობრივ, ეროვნულ და სხვა დონეზე, თემატური მოთხოვნების უზრუნველყოფის მიზნით, რომლებიც აღნიშნულია კონვენციის 16-19 მუხლებში.
3. ითვალისწინებს რა ამ რეკომენდაციებს, მხარეების კონფერენცია:
  - a) განსაზღვრავს იმ ეროვნულ, სუბრეგიონალურ, რეგიონალურ და საერთაშორისო ორგანოებს, რომლებიც ყველაზე უფრო შეესაბამება ქსელის შექმნას და რეკომენდაციას გაუწევს სამოქმედო პროცედურებში და დროის გრაფიკში;
  - b) განსაზღვრავს ორგანოებს, რომლებიც უფრო შესაფერისია ასეთი ქსელის შექმნისა და გაძლიერებისათვის ყველა დონეზე.

## ნაწილი V

### პროცედურები

## მუხლი 26

### ინფორმაციის წარდგენა

1. მუდმივი სამდივნოს მეშვეობით, თითოეული მხარე მხარეების კონფერენციის რიგით სესიებზე განსახილველად წარადგენს მოხსენებებს იმ ზომებზე, რომელიც კონვენციის განსახორციელებლად არის მიღებული. მხარეების კონფერენცია განსაზღვრავს ასეთი მოხსენებების წარდგენის გრაფიკს და ფორმატს.
2. დაზარალებული ქვეყნების მხარეები წარმოადგენენ სტრატეგიას, რომელიც შექმნილია მე-5 მუხლის თანახმად და მის განხორციელებაზე ნებისმიერ ინფორმაციას.
3. დაზარალებული ქვეყნები – კონვენციის მხარეები, რომლებიც განახორციელებენ მოქმედებათა პროგრამებს კონვენციის 9-15 მუხლების თანახმად წარადგენენ პროგრამების და მათ განხორციელების დეტალურ აღწერას
4. დაზარალებული ქვეყნების – კონვენციის მხარეების ნებისმიერ ჯგუფს მოქმედებათა პროგრამების ჩარჩოში შეუძლია ერთდროულად აცნობოს სუბრეგიონალურ და/ან რეგიონალურ დონეზე მირებული ზომების შესახებ.
5. განვითარებული ქვეყნები – კონვენციის მხარეები მოახსენებენ იმ დონისძიებებზე, რომლებიც დაეხმარებიან სამოქმედო პროგრამების მომზადებაში და განხორციელებაში, როგორცაა ინფორმაცია ფინანსურ რესურსებზე, რომელიც მათ გამოჰყვეს ან გამოყოფილია კონვენციის თანხმად.
6. 1-4 პარაგრაფების თანახმად, წარდგენილი ინფორმაცია გადაეცემა მუდმივი სამდივნოს მიერ შეძლებისამებრ სწრაფად მხარეების კონფერენციას და ნებისმიერ შესაბამის დახმარე ორგანოს.
7. მხარეების კონფერენცია მხარს დაუჭერს დაზარალებულ განვითარებად ქვეყნებს, განსაკუთრებით აფრიკის ქვეყნებს ამ მუხლის თანახმად მათი მოთხოვნის საფუძველზე ინფორმაციის შედგენაში და წარდგენაში ტექნიკური და ფინანსური დახმარების შესახებ, აგრეთვე მოქმედების პროგრამებთან დაკავშირებით ტექნიკური და ფინანსური საჭიროების განსაზღვრაში.

## მუხლი 27

### განხორციელების საკითხების გადაჭრისათვის საჭირო ზომები

მხარეების კონფერენცია განიხილავს და მიიღებს იმ საკითხების გადაჭრის პროცედურებს და ინსტიტუციონალურ მექანიზმებს, რომლებიც წამოიჭრება კონვენციის განხორციელებისას.

## მუხლი 28

### სადაო საკითხების რეგულირება

1. მხარეები საკუთარი არჩევანისამებრ მოლაპარაკებებით ან სხვა მშვიდობიანი გზებით დაარეგულირებენ ნებისმიერ უთანხმოებას ურთიერთშორის, რომელიც ეხება კონვენციის განმარტებებს ან გამოყენებას.
2. კონვენციის რატიფიკაციის, მიღების, დამტკიცების ან შეერთების შემდეგ მხარეს, რომელიც არ არის რეგიონალური ეკონომიკური ინტეგრაციის ორგანიზაცია, ნებისმიერ დროს შეუძლია წერილობითი განცხადებით მიმართონ დეპოზიტარს, რომ ნებისმიერი უთანხმოებისას, რომელიც ეხება კონვენციის განმარტებებს ან გამოყენებას, იგი ცნობს სავალდებულოდ კამათის რეგულირების შემდეგი საშუალებებიდან ერთ-ერთს ან ორივეს ნებისმიერ მხარესთან მიმართებაში, რომელმაც იგივე ვალდებულებები იკისრა:
  - a) საარბიტრაჟო განხილვა იმ პროცედურების თანახმად, რომელიც მიღებულია მხარეების კონფერენციის მიერ დანართში შესაძლებლობისამებრ მოკლე ვადაში;
  - b) დავის გადაცემა საერთაშორისო სასამართლოში.
3. მხარეს, რომელიც არის რეგიონალური ეკონომიკური ინტეგრაციული ორგანიზაცია, შეუძლია გააკეთოს ანალოგიური ხასიათის განაცხადი, რომელიც შეეხება საარბიტრაჟო განხილვას 2(ა) პარაგრაფში მითითებული პროცედურის თანახმად.
4. მე-2 პარაგრაფის თანახმად შედგენილი განცხადება ძალაში დარჩება ვადის გასვლამდე მისი პირობების თანახმად ან სამი თვის გასვლამდე მას შემდეგ, რაც წერილობითი შეტყობინება მის ანუღირებაზე გადაეცემა დეპოზიტარს.
5. განცხადების მოქმედება, ანუღირებაზე შეტყობინება ან ახალი განცხადების ვადის გასვლა არავითარ შემთხვევაში არ შეეხება ისეთ საქმეებს, რომლებიც წარდგენილია საერთაშორისო ან საარბიტრაჟო სასამართლოს განხილვაზე, თუ მხარეები სხვაგვარად არ შეთანხმდებიან.
6. თუ მხარეებს არა აქვთ მიღებული ანალოგიური ან სხვა პროცედურა მე-2 პარაგრაფის თანახმად, და თუ მათ ვერ შეძლეს სადაო საკითხების რეგულირება თორმეტი თვის განმავლობაში მას შემდეგ, რაც ერთი მხარე შეატყობინებს მეორე მხარეს, რომ მათ შორის არსებობს უთანხმოება, მაშინ ეს უთანხმოება ნებისმიერი მხარის თხოვნით წარდგენილი იქნება დავის დასარეგულირებლად და პროცედურების თანახმად მხარეების კონფერენციის მიერ მიღებული იქნება დანართში პრაქტიკული შესაძლებლობის მიხედვით.

## მუხლი 29

### დანართების სტატუსი

1. დანართები წარმოადგენენ კონვენციის განუყოფელ ნაწილს და თუ სხვა რამ პირდაპირ არ მოიხსენიება, კონვენციის მითითება წარმოადგენს აგრეთვე მისი დანართების მითითებას.
2. მხარეები განმარტავენ დანართის დებულებებს ისე, რომ იგი შეესაბამებოდეს მათს უფლებებს და ვალდებულებებს კონვენციის დებულებების თანახმად.

## მუხლი 30

### კონვენციაში შესწორებების შეტანა

1. ნებისმიერ მხარეს შეუძლია კონვენციაში შესწორებების შეტანა.
2. კონვენციის შესწორებები მიღებული იქნება მხარეთა კონფერენციის რიგით სესიაზე. შეთავაზებული შესწორების ტექსტს მუდმივი სამდივნო მხარეებს გაუგზავნის სულ მცირე ექვსი თვით ადრე იმ შეხვედრამდე, რომელზედაც იგი შეთავაზებული იქნება მისაღებად. მუდმივი სამდივნო შეთავაზებულ შესწორებებს აგრეთვე გაუგზავნის კონვენციის ხელმოწერ მხარეებს.
3. მხარეები ყოველმხრივ შეეცდებიან კონსენსუსის გზით მიაღწიონ შეთანხმებას კონვენციაში ნებისმიერ შეთავაზებულ შესწორებაზე. თუ კონსენსუსის მისაღებად ყველა შესაძლებლობა

გამორიცხულია და არანაირი შეთანხმება არ არის მიღწეული, მაშინ, როგორც უკანასკნელი საშუალება, შესწორება მიღებული იქნება დამსწრე მხარეების და კენჭისყრაში მონაწილეების ხმების ორი მესამედით. მიღებულ შესწორებას მუდმივი სამდივნო გადაუგზავნის დეპოზიტარს, რომელიც რატიფიცირებისათვის, მიერთებისათვის, დამტკიცებისათვის და შეერთებისათვის გაავრცელებს კონვენციის ყველა მხარეზე.

4. შესწორებების რატიფიკაციის, მიერთების, დამტკიცების და შეერთების დოკუმენტები შესანახად გადაეცემა დეპოზიტარს. მე-3 პარაგრაფის თანახმად მიღებული შესწორება იმ მხარეებისათვის, რომელთაც იგი მოიწონეს, ძალაში შევა ოთხმოცდამეათე დღეს დეპოზიტარის მიერ შესწორების მიღების დროს კონვენციის სულ მცირე ორი მესამედისაგან რატიფიკაციის, მიერთების, დამტკიცების ან შეერთების დოკუმენტის მიღების დღიდან.
5. შესწორება ძალაში შევა ნებისმიერი სხვა მხარისათვის ოთხმოცდამეათე დღეს იმ დღიდან, როცა მხარე მითითებული შესწორების რეტიფიკაციის, მიღების ან დამტკიცების ან შეერთების დოკუმენტის დეპოზიტარის მიერ მიღების დღიდან.
6. ამ მუხლის და 31-ე მუხლის მიზნებისათვის „კენჭისყრაზე დამსწრე და მონაწილე მხარეები“ ნიშნავს მხარეებს, რომლებიც ესწრებიან და აძლევენ დადებით ან უარყოფით ხმას.

### მუხლი 31

#### დანართების მიღება და შესწორება

1. კონვენციის ნებისმიერი დამატებითი დანართი და დანართის ნებისმიერი შესწორება შეთავაზებული და მიღებული იქნება შესწორების პროცედურის თანახმად, როგორც ჩამოყალიბებულია 30-ე მუხლში, იმ პირობით, რომ დანართი რეგიონალურ დონეზე განხორციელების შესახებ მიიღება მაშინ, თუ ამ მუხლით გათვალისწინებული ხმების უმრავლესობა მოიცავს სათანადო რეგიონიდან დამსწრე და კენჭისყრაში მონაწილე მხარეების ხმების ორ მესამედს. დანართების მიღებისა და კენჭისყრაში მონაწილე მხარეების ხმების ორ მესამედს. დანართების მიღებისა და შესწორების შესახებ დეპოზიტარი აცნობებს ყველა მხარეს.
2. ამ მუხლის პირველი პარაგრაფის თანახმად მიღებული დანართი რეგიონალურ დონეზე განხორციელებისათვის დამატებითი დანართების ან დანართების შესწორებისგან განსხვავებით, ძალაში შედის კონვენციის ყველა მხარისათვის ექვსი თვის შემდეგ მას შემდეგ, რაც დეპოზიტარი დაუგზავნის მხარეებს ასეთი დანართის ან ასეთი შესწორების მიღებაზე ცნობას, იმ მხარეების გამოკლებით, რომლებმაც ამ პერიოდში წერილობით აცნობეს დეპოზიტარს, რომ არ აპირებენ მიიღონ ასეთი დანართი ან შესწორება. ასეთი დანართი ან შესწორება ძალაში შევა ოთხმოცდამეათე დღეს იმ დღიდან, როცა დეპოზიტარს ეცნობება ასეთი შეტყობინების ანუღირებაზე იმ მხარეებისათვის, რომლებიც ანუღირებას გაუკეთებენ თავიანთ განცხადებას მისი მიუღებლობის შესახებ.
3. რეგიონალურ დონეზე შესრულების ნებისმიერი დამატებითი დანართი, რომელიც მიღებულია I პარაგრაფის თანახმად, ძალაში შევა კონვენციის ყველა მხარისათვის ექვსი თვის შემდეგ იმ დღიდან, რაც დეპოზიტარი დაუგზავნის კონვენციის მხარეებს ასეთი დანართის ან შესწორების მიღების დოკუმენტს, გარდა:
  - a) ნებისმიერი მხარისა, რომელიც ექვსი თვის განმავლობაში წერილობით შეატყობინებს დეპოზიტარს, რომ იგი წინააღმდეგია რეგიონალურ დონეზე განხორციელების დამატებითი დანართისა ან რეგიონალურ დონეზე განხორციელების შესწორებისა, რა შემთხვევაშიც ასეთი დანართი ან შესწორება იმ მხარეებისათვის, რომლებიც თავის შეტყობინებას მის მიუღებლობაზე გაუკეთებენ ანუღირებას, ძალაში შევა ოთხმოცდამეათე დღეს დეპოზიტარის მიერ ანუღირებაზე ასეთი შეტყობინების მიღების შემდეგ;
  - b) ნებისმიერი მხარისა, რომელმაც 34-ე მუხლის მე-4 პარაგრაფის თანახმად განაცხადა რეგიონალურ დონეზე კონვენციის განხორციელების მიზნით დანართების შესწორებების შესახებ, და ამ შემთხვევაში ნებისმიერი ასეთი მუხლი ან შესწორება ასეთი მხარისათვის ძალაში შევა ოთხმოცდამეათე დღეს მას შემდეგ, რაც დეპოზიტარს გადასცემს რატიფიკაციის, მიერთების, დამტკიცების ან შეერთების დოკუმენტს ასეთი დანართის ან შესწორების გათვალისწინებით.
4. თუ დანართის ან მასზე შესწორების მიღება დაკავშირებულია კონვენციის შესწორებასთან, დანართი ან შესწორება დანართზე ძალაში შევა მაშინ, როცა ძალაში შევა კონვენციის შესწორება.

მუხლი 32  
ხმის უფლება

1. მეორე პარაგრაფში გათვალისწინებული შემთხვევების გარდა კონვენციის თითოეულ მხარეს ეძლევა ხმა.
2. ეკონომიკური ინტეგრაციის რეგიონალური ორგანიზაციები საკუთარი კომპეტენციის ფარგლებში გამოიყენებენ თავიანთ უფლებას კენჭი უყარონ ხმების რაოდენობით, რომელიც თანასწორია მისი წევრი კონვენციის მხარე-სახელმწიფოების რაოდენობისა. ასეთი ორგანიზაციები არ განხორციელებენ თავიანთი ხმის უფლებას, თუ ნებისმიერი მისი წევრი-სახელმწიფო სარგებლობს თავისი უფლებით და პირიქით.

VI განყოფილება  
დასკვნითი დებულებები

მუხლი 33  
ხელმოწერა

კონვენცია გაიხსნება ხელმოსაწერად პარიზში 1994 წლის 14-15 ოქტომბერს გაეროს წევრ-სახელმწიფოების ან საერთაშორისო სასამართლოების ნებისმიერი სპეციალიზებული სააგენტოების მიერ და ეკონომიკური ინტეგრაციის რეგიონალური ორგანიზაციების მიერ. ამის შესაბამისად, ის ღია იქნება ხელმოწერისათვის გაეროს ცენტრალურ სამმართველოებში ნიუ-იორკში 1995 წლის 13 ოქტომბრიდან.

მუხლი 34  
რატიფიცირება, მიერთება, დამტკიცება და შეერთება

1. კონვენცია ღიაა სახელმწიფოებისა და რეგიონალური ეკონომიკური ინტეგრაციის ორგანიზაციების რატიფიცირების, მიერთების, დამტკიცებისა და შეერთებისათვის. იგი ღია იქნება შეერთებისათვის იმ დღიდან, როცა კონვენცია დაიხურება ხელმოწერისათვის. რატიფიცირების, მიერთების, დამტკიცების და შეერთების დოკუმენტები გადაეცემა დეპოზიტარს.
2. ნებისმიერი რეგიონალური ეკონომიკური ინტეგრაციის ორგანიზაციას, რომელიც განდება კონვენციის მხარე მისი წევრი-ქვეყნის გარეშე, რომელიც არის კონვენციის მხარე იმ შემთხვევაში, თუ ასეთი ორგანიზაციის ერთი ან რამდენიმე წევრი-სახელმწიფო არის აგრეთვე კონვენციის მხარე, ორგანიზაცია და მისი წევრი-სახელმწიფო თავისი პასუხისმგებლობის ფარგლებში მიიღებენ გადაწყვეტილებებს კონვენციით დაკისრებული ვალდებულებების შესრულებაზე. ასეთ შემთხვევებში ორგანიზაციას და წევრ-სახელმწიფოებს არ შეეძლებათ განხორციელონ კონვენციიდან გამომდინარე უფლებები.
3. რეგიონალური ეკონომიკური ინტეგრაციის ორგანიზაციები თავისი რატიფიკაციის, მიერთების, დამტკიცების და შეერთების დოკუმენტებში განაცხადებენ თავის კომპეტენციაზე იმ საკითხებში, რომელიც აწესრიგებს კონვენციას. ისინი აგრეთვე დეპოზიტარს მიაწოდებენ ზუსტ ინფორმაციას, რომელიც თავის მხრივ ინფორმაციას მიაწოდებს მხარეებს ნებისმიერ არსებულ ცვლილებებზე, თავისი კომპეტენციის ფარგლებში.
4. რატიფიკაციაზე, მიერთებაზე, დამტკიცებაზე ან შეერთებაზე დოკუმენტში, ნებისმიერ მხარეს შეუძლია განაცხადოს ის, რომ მასთან დამოკიდებულებაში ნებისმიერი დამატებითი დანართი რეგიონალურ დონეზე განხორციელებისათვის ან ნებისმიერი შესწორება განხორციელებაზე ნებისმიერი დანართისათვის რეგიონალურ დონეზე ძალაში შევა მხოლოდ რატიფიკაციაზე, მიღებაზე, დამტკიცებაზე ან შეერთებაზე დოკუმენტის დეპოზიტარისათვის გადაცემის დღიდან.



მუხლი 35  
დროებითი შეთანხმებები

23-ე მუხლში აღნიშნული სამდივნოს ფუნქციები განსორციელებულ იქნება სამდივნოს მიერ დროებით საფუძველზე, დამტკიცებული გაეროს გენერალური ასამბლეის მიერ 1992 წლის 22 დეკემბრის 47/188 რეზოლუციაში, მხარეების კონფერენციის პირველი სესიის სამთავრებამდე.

მუხლი 36  
ძალაში შესვლა

1. კონვენცია ძალაში შევა ოთხმოცდამეათე დღეს მას შემდეგ, რაც რატიფიკაციის მიღების, მოწონების ან მიერთების მეთხუთმეტე დოკუმენტი გადაცემული იქნება დეპოზიტარისათვის.
2. თითოეული სახელმწიფოსათვის ან ეკონომიკური ინტეგრაციის რეგიონალური ორგანიზაციისათვის კონვენციის რატიფიცირების, მიერთების, დამტკიცების ან შეერთების შემთხვევაში, მეთხუთმეტე დოკუმენტის დეპოზიტარისათვის გადაცემის შემდეგ, კონვენცია ძალაში შევა ასეთი სახელმწიფოს ან რეგიონალური ეკონომიკური ინტეგრაციის ორგანიზაციის მიერ რატიფიკაციის, მიერთების, დამტკიცების ან შეერთების დოკუმენტის დეპოზიტარისათვის გადაცემის დღიდან ოთხმოცდამეათე დღეს.
3. პირველი და მეორე პარაგრაფის მიზნებისათვის არავითარი დოკუმენტი, გადაცემული დეპოზიტარისათვის ეკონომიკური ინტეგრაციის რეგიონალური ორგანიზაციის მიერ, არ ჩაითვლება ორგანიზაციის წევრ-სახელმწიფოს მიერ დეპოზიტარისათვის გადაცემული დოკუმენტების დამატებად.

მუხლი 37  
შენიშვნები

ამ კონვენციაზე არავითარი შენიშვნები არ დაიშვება.

მუხლი 38  
გამოსვლა

1. რომელიმე მხარისათვის კონვენციის ძალაში შესვლიდან სამი წლის შემდეგ ნებისმიერ დროს ამ მხარეს შეუძლია კონვენციიდან გამოსვლა დეპოზიტარისათვის წერილობითი შეტყობინების საფუძველზე.
2. ნებისმიერი ასეთი გამოსვლა ძალაში შედის ერთი წლის შემდეგ იმ დღიდან, როცა დეპოზიტარი მიიღებს გამოსვლის შესახებ შეტყობინებას, ან უფრო გვიან იმ დღიდან, რომელიც მითითებულია გამოსვლაზე შეტყობინების დოკუმენტში.

მუხლი 39  
დეპოზიტარი

კონვენციის დეპოზიტარის ფუნქციას შეასრულებს გაეროს გენერალური მდივანი.

მუხლი 40  
აუთენტური ტექსტები

ამ კონვენციის ორიგინალი, რომელიც შეიცავს აუთენტურ ტექსტებს არაბულ, ჩინურ, ინგლისურ, ფრანგულ, რუსულ და ესპანურ ენებზე ჩაბარდება გაეროს გენერალურ მდივანს.

**რის დასტურადაც** ქვემოთ ხელისმომწერებმა, სათანადო უფლებით ადჭურვილებმა ხელი მოაწერეს ამ კონვენციას.

**შედგენილია** პარიზში, ათას ცხრაას ოთხმოცდაათოთხმეტი წლის ჩვიდმეტ ივნისს.

## დანართი I

დანართი აფრიკისათვის რეგიონალურ დონეზე კონვენციის განხორციელების შესახებ

### მუხლი 1 სფერო

ეს დანართი ეხება აფრიკას, კონვენციის თითოეულ მხარესთან მიმართებაში და კონვენციასთან, კერძოდ მის მე-7 მუხლთან თანხმობით, გაუდაბნობასთან ბრძოლის და/ან გვალვის შედეგების შემცირების მიზნით არიდულ, ნახევრად არიდულ და მშრალ-ნოტიო რაიონებში.

### მუხლი 2 მიზანი

ეროვნულ, სუბრეგიონალურ და რეგიონალურ დონეზე აფრიკაში და მისი განსაკუთრებული პირობებიდან გამომდინარე ამ დანართის მიზანია:

- a) განსაზღვროს ის საშუალებები და შეთანხმებები, რომლებიც მოიცავს განვითარებადი ქვეყნების – კონვენციის მხარეების მიერ დახმარების ხასიათსა და მის პროცესებს კონვენციის შესაბამისი პირობების თანახმად;
- b) უზრუნველყოს კონვენციის ეფექტურობა და პრაქტიკული განხორციელება აფრიკისათვის დამახასიათებელი პირობების გათვალისწინებით;
- c) დაეხმაროს გაუდაბნობასთან ბრძოლის და/ან გვალვის შედეგების შემცირების პროცესებში და მოქმედებაში, აფრიკის არიდულ, ნახევრად –არიდულ და მშრალ სუბ-ნოტიონ რაიონებში.

9

### მუხლი 3 აფრიკის რეგიონისათვის დამახასიათებელი პირობები

კონვენციის ვალდებულებების შესრულებისას მხარეები დანართების განხორციელებაში მიიღებენ ძირითად მიდგომას, რომელიც ითვალისწინებს აფრიკის რეგიონისათვის დამახასიათებელ შემდეგ განსაკუთრებულ პირობებს:

- a) არიდული, ნახევრად-არიდული და მშრალი-ნოტიო რაიონების დიდ ზვედრით წილს;
- b) გაუდაბნობის და ხშირი, მკაცრი გვალვების არასასურველი გავლენით დაზარალებული კონტინენტის ქვეყნების უმეტესობას და მოსახლეობის მნიშვნელოვან რაოდენობას;
- c) დაზარალებული ქვეყნების სიჭარბეს, რომლებსაც არა აქვთ ზღვასთან გასასვლელი;
- d) ყველაზე მეტად დაზარალებულ ქვეყნებში სიღარიბის დიდ მასშტაბებს, ყველაზე ნაკლებად განვითარებული ქვეყნების დიდ რაოდენობას; თავიანთი ამოცანის გადასაწყვეტად, განვითარების მიზნით ეს ქვეყნები საჭიროებენ დიდი რაოდენობით საგარეო დახმარებას გრანტების და შეღავათიანი ვალების სახით;
- e) ამ ქვეყნებში რთული სოციო-ეკონომიკური პირობების არსებობას, რომლებიც ღრმავდება ვაჭრობის სულ უფრო უარესი და ცვალებადი პირობებით, რაც იწვევს შიდა, რეგიონალურ და საერთაშორისო მიგრაციებს;
- ფ) მოსახლეობა დიდად არის დამოკიდებული ბუნებრივ რესურსებზე, როგორც საარსებო საშუალებებზე, რომელიც დემოგრაფიულ ტენდენციებთან და ფაქტორებთან, სუსტ ტექნოლოგიასთან და არარაციონალურ საწარმოო პრაქტიკასთან ერთად იწვევს რესურსების სერიოზულ დეგრადაციას;
- გ) ადეკვატური ინსტიტუციონალური და სამართლებრივი ჩარჩოების უქონლობა, სუსტად განვითარებული ინფრასტრუქტურა და არასაკმარისი სამეცნიერო-ტექნიკური და საგანმანათლებლო პოტენციალი განაპირობებს პოტენციალის მნიშვნელოვნად გაზრდის აუცილებლობას;

- ჰ) მთავარი როლი ეთმობა დაზარალებული აფრიკის ქვეყნების სხვა ეროვნულ პრიორიტეტებს შორის გაუდაბნობასთან ბრძოლის და/ან გვალვის შედეგების შემცირების ღონისძიებებს.

#### მუხლი 4

##### აფრიკის ქვეყნების – კონვენციის მხარეების ვალდებულებები

1. თავისი შესაბამისი ვალდებულებების გათვალისწინებით აფრიკის ქვეყნები ვალდებულია იღებენ, რომ:
  - ა) გაუდაბნობასთან ბრძოლა და/ან გვალვის შედეგების შემცირება განიხილონ, როგორც სიღარიბის აღმოფხვრისათვის ერთ-ერთი ცენტრალური სტრატეგია;
  - ბ) მხარი დაუჭირონ რეგიონალურ თანამშრომლობას და ინტეგრაციას სოლიდარობის და პარტნიორობის გზით, რომელიც გამოდინარეობს ორმხრივი ინტერესებიდან, გაუდაბნობასთან ბრძოლის და გვალვის შედეგების შემცირების პროგრამების და ღონისძიებების ჩარჩოებში;
  - გ) სრულჭყონ და გააძლიერონ არსებული დაწესებულებები, რომლებიც დაკავებული არიან გაუდაბნობის და გვალვის პრობლემებით და მოიხილონ სხვა არსებული დაწესებულებები მათი მოქმედების ეფექტურობის ასამაღლებლად და უზრუნველყონ რესურსების უფრო ეფექტური გამოყენება;
  - დ) დაეხმარონ ინფორმაციის გაცვლაში შესაბამის ტექნოლოგიაზე, ცოდნაზე, ნოუ-ჰაუზე და პრაქტიკულ მეთოდებზე რეგიონის ქვეყნებს შორის;
  - ე) გაუდაბნობისაგან და/ან გვალვისაგან დეგრადირებულ რაიონებში გვალვის შედეგების შესამცირებლად შეიმუშაონ მნიშვნელოვანი გეგმები
2. კონვენციის მე-4 და მე-5 მუხლების და სპეციფიკური ვალდებულებების შესრულების მიზნით, დაზარალებული აფრიკის ქვეყნები – კონვენციის მხარეები ისწრაფიან:
  - ა) გამოჰყონ შესაბამისი დაფინანსება თავიანთი ეროვნული ბიუჯეტიდან ეროვნული პირობების და შესაძლებლობების და ახალი პრიორიტეტების გათვალისწინებით, რომელიც აფრიკამ განსაზღვრა გაუდაბნობის და/ან გვალვის ფენომენთან დაკავშირებით;
  - ბ) მხარი დაუჭირონ და გააძლიერონ რეფორმები, რომლებიც ამჟამად ხორციელდება დეცენტრალიზაციის რესურსების მფლობელობის გაღრმავებით, აგრეთვე ადგილობრივი მოსახლეობის და საზოგადოების მონაწილეობის გაძლიერებით;
  - გ) განსაზღვრონ და მობილიზაცია გაუკეთონ ახალ და დამატებით ეროვნულ ფინანსურ რესურსებს და პრიორიტეტული რიგითობის მიხედვით გააძლიერონ არსებული ეროვნული პოტენციალი და მექანიზმები შიდა ფინანსური რესურსების მობილიზაციის მიზნით.

#### მუხლი 5

##### განვითარებული ქვეყნების – კონვენციის მხარეების ვალდებულებები

1. კონვენციის მე-4, მე-6 და მე-7 მუხლების თანახმად, თავისი ვალდებულებების შესრულებისას, განვითარებული ქვეყნები – კონვენციის მხარეები პრიორიტეტს მინიჭებენ აფრიკის ქვეყნებს – კონვენციის მხარეებს და ამ კონტექსტში:
  - ა) დაეხმარებიან გაუდაბნობასთან ბრძოლაში და/ან გვალვის შედეგების შემცირებაში, მათ შორის ფინანსური და/ან სხვა რესურსების უზრუნველყოფით და/ან მათი მიღების გზის გაიოლებით, აგრეთვე წახალისებით, დაფინანსებით და/ან ფინანსების გადაცემის, შესაბამისი ეკოლოგიურად მისაღები ტექნოლოგიის და ნოუ-ჰაუს ადაპტაციის და მიღების გაიოლებით, ურთიერთშეთანხმების საფუძველზე და ეროვნული პოლიტიკის თანახმად, იმის გათვალისწინებით, რომ სიღარიბის აღმოფხვრა არის ერთ-ერთი მთავარი სტრატეგია;
  - ბ) გააგრძელებენ მნიშვნელოვანი რესურსების მიმართვას და/ან გაზრდიან რესურსებს გაუდაბნობასთან ბრძოლის და გვალვის შედეგების შემცირების მიზნით;
  - გ) დაეხმარებიან მათ შესაძლებლობების გაძლიერებაში, რომ გააუმჯობესონ ინსტიტუციონალური საფუძველი, აგრეთვე სამეცნიერო-ტექნიკური პოტენციალი, ინფორმაციის შეგროვება და ანალიზი, კვლევა და შემუშავება გაუდაბნობასთან ბრძოლის და გვალვის შედეგების შემცირების მიზნით
2. ნებაყოფლობის საფუძველზე სხვა ქვეყნებმა – კონვენციის მხარეებმა დაზარალებული ქვეყნები – კონვენციის მხარეები შეიძლება უზრუნველყონ ტექნოლოგიით, ცოდნით და ნოუ-ჰაუთი, რომელიც

დაკავშირებულია გაუდაბნობასთან და/ან ფინანსურ რესურსებთან. ასეთი ცოდნის, ნოუ-ჰაუს და მეთოდების გადაცემას მხარს უჭერს საერთაშორისო თანამშრომლობა.

## მუხლი 6

### მდგრადი განვითარების სტრატეგიული დაგეგმარების ჩარჩოები

1. მოქმედებათა ეროვნული პროგრამები იქნება ერთ-ერთი ცენტრალური და მთლიანი ნაწილი დაზარალებული აფრიკის ქვეყნების – კონვენციის მხარეების მდგრადი განვითარების ეროვნული პოლიტიკის უფრო ფართო პროცესისა.
2. მოქნილი დაგეგმარების სტრატეგიების შემუშავებისათვის, რომელიც ადგილობრივ მოსახლეობას და საზოგადოებას აძლევს მაქსიმალური მონაწილეობის უფლებას, განხორციელდება ფართო საკონსულტაციო პროცესით სამთავრობო ორგანიზაციების მონაწილეობით შესაბამის დონეებზე, ადგილობრივი მოსახლეობის, საზოგადოებების და არასამთავრობო ორგანიზაციების ჩართვით. სადაც ეს ხელსაყრელია, ორმხრივი და მრავალმხრივი დახმარების სააგენტოები შეიძლება ჩაერთვნენ ამ პროცესში აფრიკის დაზარალებული ქვეყნის მოთხოვნით.

## მუხლი 7

### მოქმედებათა პროგრამების მომზადების განრიგი

მოცემული კონვენციის ძალაში შესვლის პერიოდში, დაზარალებული აფრიკის ქვეყნები, საერთაშორისო საზოგადოების სხვა წევრებთან თანამშრომლობაში, შესაძლებლობისამებრ დააკმაყოფილებენ კონვენციის პირობებს, რომლებიც ეხება ეროვნული, სუბრეგიონალური და რეგიონალური მოქმედებათა პროგრამების მომზადებას.

## მუხლი 8

### მოქმედებათა ეროვნული პროგრამების შინაარსი

1. კონვენციის მე-10 მუხლის თანახმად, მოქმედებათა ეროვნული პროგრამების საერთო სტრატეგიაში ცენტრალური ადგილი ეთმობა კომპლექსური ადგილობრივი პროგრამების განვითარებას დაზარალებული რაიონებისათვის, რომელიც დამყარებულია მოსახლეობის მონაწილეობის უზრუნველყოფის მექანიზმებზე და სიღარიბის აღმოფხვრის სტრატეგიების ინტეგრირებაზე გაუდაბნობასთან ბრძოლის და გვალვის შედეგების შემცირების მიზნით. ეს პროგრამები გამიზნულია ადგილობრივი ხელისუფლების შესაძლებლობების გაძლიერებისათვის და ადგილობრივი მოსახლეობის, საზოგადოებების და ჯგუფების მოქმედების ჩართვის უზრუნველყოფით, განსაკუთრებული ყურადღების გამახვილებით განათლებაზე და სასწავლო სემინარზე, არასამთავრობო ორგანიზაციების მობილიზაციით, გამოცდილი ექსპერტიზით და დეცენტრალიზებული სამთავრობო სტრუქტურების დეცენტრალიზაციით.
2. მოქმედებათა ეროვნული პროგრამები სათანადო შემთხვევებში მოიცავს შემდგომ ძირითად მდგომარეობებს:
  - a) მოქმედებათა ეროვნული პროგრამების შემუშავებისას და განხორციელებისას გაუდაბნობასთან ბრძოლაში და გვალვის შედეგების შემცირებაში წარსულში მიღებული გამოცდილების გამოყენებით, სოციალური, ეკონომიკური და ეკოლოგიური პირობების გათვალისწინებით;
  - b) გაუდაბნობის და/ან გვალვის გამომწვევი ფაქტორების და არსებული და საჭირო რესურსების განსაზღვრა და სათანადო პოლიტიკის და ინსტიტუციონალური და სხვა მოთხოვნების და ამ ფენომენთან და/ან მათ შედეგებთან ბრძოლის აუცილებელი საშუალებების შემუშავება;
  - c) ადგილობრივი მოსახლეობის და საზოგადოებების, მათ შორის ქალების, მიწათმოქმედების და მესაქონლეების მონაწილეობის გაზრდა და მათზე უფრო მეტი პასუხისმგებლობის დაკისრებით.
3. მოქმედებათა ეროვნული პროგრამები სათანადო შემთხვევებში აგრეთვე ითვალისწინებს შემდეგს:
  - a) ეკონომიკური პირობების გაუმჯობესების საშუალებებს სიღარიბის აღმოფხვრის მიზნით:
    - i) გაზარდოს შემოსავლები და გააფართოოს დასაქმების შესაძლებლობები, განსაკუთრებით საზოგადოების ღარიბი წევრებისათვის:
      - გააფართოოს მიწათმოქმედებისა და მეცხოველეობის პროდუქციის ბაზრები;

- შექმნას ადგილობრივი მოთხოვნების დასაკმაყოფილებელი ფინანსური ინსტიტუტები;
  - მხარი დაუჭიროს სოფლის მეურნეობის დივერსიფიკაციაში და სასოფლო-სამეურნეო საწარმოების შექმნაში;
  - განავითაროს სოფლის მეურნეობასთან დაკავშირებული ეკონომიკური მოქმედებები და არასასოფლო-სამეურნეო ტიპი;
- ii) სოფლის მეურნეობის ეკონომიკის გრძელვადიანი პერსპექტივის გაუმჯობესებას ისეთი საშუალებების შექმნით, როგორიცაა:
- სტიმულები პროდუქტიული ინვესტიციებისათვის და საწარმოო საშუალებებთან ხელმისაწვდომობა;
  - ფასებისა და გადასახადების პოლიტიკა და კომერციული პრაქტიკა, რომელიც ხელს უწყობს ზრდას;
- iii) დასახლების და მიგრაციის პოლიტიკის განსაზღვრას და განხორციელებას მიწის რესურსებზე დემოგრაფიული ზეწოლის შესუსტება;
- iv) გვაღვაგამძლე კულტურების გამოყენებაში და მშრალი მიწების კომპლექსური დამუშავების სისტემების მიღებაში მხარდაჭერის კვების პროდუქტების უსაფრთხოების მიზნით;
- b) ბუნებრივი რესურსების დაცვის საშუალებები:
- o) ბუნებრივი რესურსების კომპლექსური და მდგრადი მართვის უზრუნველყოფა, მათ შორის:
- სასოფლო-სამეურნეო მიწები და საძოვრები;
  - მცენარეული საფარი და გარე სამყარო;
  - ბიომრავალფეროვნება;
- ii) მოსახლეობის ინფორმირების და გარემოსდაცვითი საგანმანათლებლო კამპანიების და ბუნებრივი რესურსების მდგრად მენეჯმენტთან დაკავშირებული ტექნიკური ცოდნის გავრცელების სწავლება და გაძლიერება; და
- iii) სხვადასხვა ენერჯის წყაროების შემუშავების და ეფექტური გამოყენების უზრუნველყოფა, ენერჯის ალტერნატიული წყაროების, როგორცაა მზის, ქარის ენერჯია და ბიოგაზი, გამოყენების მხარდაჭერა, აგრეთვე სპეციალური ზომების მიღება სათანადო ტექნოლოგიის გადაცემის, მიღების და ადაპტაციისათვის მოწყველად ბუნებრივ რესურსებზე ზეწოლის შემცირების მიზნით;
- c) ინსტიტუციონალური ორგანიზაციების სრულყოფის ზომები:
- i) ცენტრალური მთავრობის და ადგილობრივი წარმომადგენლების როლის და პასუხისმგებლობის განსაზღვრა მიწის რესურსების დაგეგმარების პოლიტიკის ჩარჩოში;
- ii) მოქმედი დეცენტრალიზაციის პოლიტიკის წახალისება, რომელიც მიზნად ისახავს ადგილობრივი წარმომადგენლობისათვის მმართველი ფუნქციების დაკისრებას. აგრეთვე წახალისებს წარმომადგენლობის ინიციატივების გამოვლინებას და პასუხისმგებლობის თავის თავზე აღებას;
- iii) სათანადო შემთხვევებში ბუნებრივი რესურსების მენეჯმენტის ინსტიტუციონალური და ნორმატიული ჩარჩოების შესწორება ადგილობრივი მოსახლეობისათვის მიწაზე მფლობელობის უფლების გარანტიის უზრუნველყოფით;
- d) გაუდაბნობაზე ცოდნის გაუმჯობესების საშუალებები:
- i) კვლევების, აგრეთვე გაუდაბნოების სამეცნიერო, ტექნიკური და სოციო-ეკონომიკურ ასპექტებზე ინფორმაციის შეგროვების, დამუშავებისა და გაცვლის წახალისება;
- ii) კვლევებში და ინიფორმაციის შეგროვებაში, დამუშავებაში, გაცვლაში და გაანალიზებაში ეროვნული პოტენციალის ამალღება ისე, რომ უფრო ღრმად გაიაზრონ და ეფექტურად გამოიყენონ ანალიზის შედეგები პრაქტიკაში;
- iii) საშუალოვადიანი და გრძელვადიანი შესწავლის მხარდაჭერა:
- სოციო-ეკონომიკური და კულტურული საკითხები დაზარალებულ რაიონებში;
  - ბუნებრივი რესურსების ხარისხობრივი და რაოდენობრივი ტენდენციები;
  - ურთიერთქმედება კლიმატსა და გაუდაბნობას შორის;
- e) გვალვის შედეგების მონიტორინგის და შეფასების საშუალებები:
- i) რეგიონში გვალვისა და გაუდაბნოების პროცესებზე კლიმატის ბუნებრივი ცვალებადობის შემოქმედების შეფასების სტრატეგიის შემუშავება და/ან კლიმატის ცვლილების სეზონური და წლიური პროგნოზების გამოყენება გვალვის შედეგების შემცირების მიზნით;
- ii) **ოპერატიული შეტყობინების და საპასუხო რეაქციების სისტემების სრულყოფა, საშიშროების ლიკვიდაციის და სასურსათო დახმარების ეფექტური მართვა, სურსათის შენახვისა და**

განაწილების სისტემათა გაუმჯობესება, საქონლის დაცვის სქემები, საზოგადოებრივი სამუშაოები და ალტერნატიული დახმარებები გვალვით დაზიანებულ არეებში; და

- iii) ეკოლოგიური დეგრადაციის მონიტორინგი და შეფასება რესურსთა დეგრადაციის პროცესისა და დინამიკის დროული და საიმედო ინფორმაციის მისაღებად პოლიტიკის ფორმულირების და რეაგირების გაიოლებისათვის.

## მუხლი 9

მოქმედებათა ეროვნული პროგრამების მომზადება და განხორციელება და ინდიკატორების შეფასება

აფრიკის თითოეულმა დაზარალებულმა ქვეყანამ – კონვენციის მხარემ უნდა განსაზღვროს შესაბამისი ეროვნული საკოორდინაციო ორგანო. რომელიც შეასრულებს კატალიზატორის როლს მათი ეროვნული მოქმედებათა პროგრამების მომზადებაში, განხორციელებაში და შეფასებაში. ეს საკოორდინაციო ორგანო მე-3 მუხლის საფუძველზე სათანადო შემთხვევებში:

- a) განსაზღვრავს და განიხილავს მოქმედებებს, ადგილებზე საკონსულტაციო პროცესით დაწყებული, რომელიც მოიცავს ადგილობრივ მოსახლეობას და საზოგადოებებს და ითვალისწინებს თანამშრომლობას ადგილობრივ ადმინისტრაციულ ხელისუფლებასთან. განვითარებულ ქვეყნებთან – კონვენციის მხარეებთან და სამთავრობათშორისო და არასამთავრობო ორგანიზაციებთან, დაინტერესებული ქვეყნების ეროვნული დონის საწყისი კონსულტაციების ბაზაზე;
- b) განსაზღვრავს და ანალიზს გაუკეთებს იმ დამაბრკოლებელ ფაქტორებს, მოთხოვნებსა და ნაკლოვანებებს, რომლებიც ზარალს აყენებენ განვითარებას და მდგრად მიწათსარგებლობას, აგრეთვე რეკომენდაციას გაუწევს იმ პრაქტიკულ ზომებს, რომელთა მეშვეობითაც დაბლირება თავიდან იქნება აცილებული არსებული საშუალებების სრული გამოყენებისა და მიღებული შედეგების განხორციელების გზით;
- c) ხელს შეუწყობს, დაგეგმავს და ჩამოაყალიბებს პროექტით გათვალისწინებულ დონისძიებებს, რომლებსაც საფუძვლად დაედება ინტერაქტიული, მოქნილი მიდგომები დაზარალებულ რაიონებში მოსახლეობის აქტიური მონაწილეობის უზრუნველყოფისათვის, რათა მინიმუმამდე შემცირდეს ასეთი დონისძიებების უარყოფითი ზეგავლენა, აგრეთვე განისაზღვროს და კლასიფიცირებულ იქნეს მოთხოვნები ფინანსურ დახმარებაზე და ტექნიკურ თანამშრომლობაზე;
- d) მოქმედებათა ეროვნული პროგრამების შეფასების უზრუნველსაყოფად დაადგენს შესაფერის, გამოთვლისათვის და შემოწმებისათვის მარტივ ინდიკატორებს, გაითვალისწინებს რა მოკლე, საშუალო და გრძელვადიან მოქმედებებს, აგრეთვე ასეთი პროგრამების განხორციელებას;
- e) მოამზადებს ეროვნულ მოქმედებათა პროგრამების განხორციელებაში მიღწეული პროგრესის ანგარიშებს.

## მუხლი 10

სუბრეგიონალური მოქმედებათა პროგრამების ორგანიზაციული სტრუქტურა

1. კონვენციის მე-4 მუხლის თანახმად, აფრიკის ქვეყნები – კონვენციის მხარეები ითანამშრომლებენ სუბრეგიონალური მოქმედებათა პროგრამების მომზადებაში და განხორციელებაში ცენტრალური, აღმოსავლეთი, ჩრდილოეთი, სამხრეთი და დასავლეთ აფრიკისათვის და ამასთან დაკავშირებით შეუძლიათ გადასცენ შემდეგი მოვალეობები შესაბამის სუბრეგიონალურ სამთავრობო ორგანიზაციებს:
  - a) იმოქმედონ როგორც კოორდინატორებმა მოსამზადებელი დონისძიებებისათვის და კოორდინაცია გაუწიონ მოქმედებათა სუბრეგიონალური პროგრამების განხორციელებას;
  - b) დაეხმარონ ეროვნულ მოქმედებათა პროგრამების მომზადებასა და განხორციელებაში;
  - c) ხელი შეუწყონ ინფორმაციის, გამოცდილების და ნოუ-ჰაუს გაცვლაში, აგრეთვე კონსულტაცია გაუწიონ ეროვნული კანონმდებლობის განხილვას;
  - d) ნებისმიერი სხვა მოვალეობები, რომლებიც დაკავშირებულია სუბრეგიონალური მოქმედებათა პროგრამების განხორციელებასთან.
2. სპეციალიზებულ სუბრეგიონალურ დაწესებულებებს შეუძლიათ უზრუნველყონ დახმარებით მოთხოვნისამებრ და/ან იყვნენ უფლებამოსილნი კოორდინაცია გაუწიონ იმ დონისძიებებს, რომლებიც მიეკუთვნება მათ კომპეტენციას.

## მუხლი 11

### სუბრეგიონალური მოქმედებათა პროგრამების შინაარსი და მომზადება

სუბრეგიონალური მოქმედებათა პროგრამები ყურადღებას ამახვილებენ საკითხებზე, რომლებიც უკეთ გადაწყვეტილებას სუბრეგიონალურ დონეზე. სადაც აუცილებელია, ისინი შექმნიან მექანიზმებს საერთო ბუნებრივი რესურსების მართვისათვის. ასეთი მექანიზმები ეფექტურად წყვეტენ ტრანსსასაზღვრო პრობლემებს, რომლებიც დაკავშირებულია გაუდაბნობასთან და/ან გვალვასთან და უზრუნველყოფენ დახმარებით მოქმედებათა ეროვნული პროგრამების განხორციელებისათვის. შესაბამისად სუბრეგიონალური მოქმედებათა პროგრამებში ძირითადი ყურადღება გამახვილდება შემდეგ პრიორიტეტულ სფეროებზე:

- a) ტრანსსასაზღვრო ბუნებრივი რესურსების მდგრადი მართვის ერთობლივი პროგრამები შესაბამისად ორმხრივი და მრავალმხრივი მექანიზმების მეშვეობით;
- b) ალტერნატიული ენერჯის წყაროების განვითარების პროგრამების კოორდინაცია;
- c) თანამშრომლობა პესტიციდების, აგრეთვე მცენარეთა და ცხოველთა დაავადებების მართვაში და კონტროლში;
- d) შესაძლებლობების განვითარება, განათლება და მოსახლეობის ინფორმირება, რომლებიც უფრო ეფექტურად ხორციელდება და წახალისდება სუბრეგიონალურ დონეზე;
- e) სამეცნიერო და ტექნიკური თანამშრომლობა, კერძოდ კლიმატოლოგიურ, მეტეოროლოგიურ და ჰიდროლოგიურ სფეროებში, მათ შორის იმ მონაცემთა შეგროვების და შეფასების სისტემაში, ინფორმაციის გაცვლასა და პროექტის მონიტორინგში, აგრეთვე კვლევისა და შემუშავების ღონისძიებების კოორდინაციაში და პრიორიტეტულობის განსაზღვრაში;
- f) დროული შეტყობინების სისტემები და კომპლექსური დაგეგმარება გვალვის შედეგების შემცირებისათვის, მათ შორის ეკოლოგიური ფაქტორებით გამოწვეული მიგრაციის შედეგად წარმოქმნილი პრობლემებთან ბრძოლის საშუალებები;
- g) გამოცდილების გაზიარების შესაძლებლობების შესწავლა, კერძოდ ადგილობრივი მოსახლეობის და საზოგადოებების მონაწილეობაზე, აგრეთვე სასურველი გარემოს შექმნა მიწაზე მუშაობის პრაქტიკის გაუმჯობესებისათვის და შესაბამისი ტექნოლოგიების გამოყენებისათვის;
- h) სუბრეგიონალური ორგანიზაციების შესაძლებლობების გაძლიერება ტექნიკური მომსახურების კოორდინაციისა და უზრუნველყოფის მიზნით, აგრეთვე სასურველი გარემოს შექმნა მიწაზე მუშაობის პრაქტიკის გაუმჯობესებისათვის;
- i) სუბრეგიონალური ორგანიზაციების შესაძლებლობების გაძლიერება ტექნიკური მომსახურების კოორდინაციისა და უზრუნველყოფის მიზნით, აგრეთვე სუბრეგიონალური ცენტრების და დაწესებულებების შექმნა, რეორიენტაცია და გაძლიერება;
- j) პოლიტიკის შემუშავება იმ სფეროებში, როგორცაა ვაჭრობა, რომელსაც აქვს ზემოქმედება დაზარალებულ რაიონებზე და მოსახლეობაზე, მათ შორის რეგიონალური საბაზრო რეჟიმების კოორდინაციისა და საერთო ინფრასტრუქტურის პოლიტიკა.

## მუხლი 12

### რეგიონალური მოქმედებათა პროგრამის ორგანიზაციული სტრუქტურა

1. კონვენციის მე-11 მუხლის თანახმად, აფრიკის ქვეყნები – კონვენციის მხარეები ერთობლივად განსაზღვრავენ რეგიონალურ მოქმედებათა პროგრამის მოსამზადებელ და შესასრულებელ პროცედურებს.
2. მხარეები უზრუნველყოფენ სათანადო მხარდაჭერას, შესაბამისად აფრიკის რეგიონალური დაწესებულებებისა და ორგანიზაციებისადმი, რათა მათ შესძლონ დახმარება გაუწიონ აფრიკის ქვეყნებს – კონვენციის მხარეებს კონვენციით დაკისრებული მოვალეობების შესრულებაში.

## მუხლი 13

### რეგიონალურ მოქმედებათა პროგრამის შინაარსი



რეგიონალური მოქმედებათა პროგრამა მოიცავს იმ საშუალებებს, რომლებიც დაკავშირებულია გაუდაბნობასთან და/ან გვალვის შედეგების შემცირებასთან, შესაბამისად შემდეგ პრიორიტეტულ სფეროებში:

- a) რეგიონალური თანამშრომლობის განვითარება და მოქმედებათა სუბრეგიონალური პროგრამების კოორდინაცია, რათა მიღწეულ იქნას რეგიონალური კონსუსუსი ძირითად პოლიტიკურ საკითხებზე სუბრეგიონალურ ორგანიზაციებს შორის რეგულარული კონსულტაციების ჩატარების გზით;
- b) შესაძლებლობების გაძლიერების ხელშეწყობა იმ მოქმედებებში, რომლებიც უფრო უკეთ ხორციელდება რეგიონალურ დონეზე;
- c) საერთაშორისო საზოგადოებებთან თანამშრომლობა იმ გლობალური ეკონომიკური და სოციალური პრობლემების გადაწყვეტისათვის გზების ძიებაში, რომლებიც ზემოქმედებენ დაზარალებულ რაიონებზე კონვენციის მე-4 მუხლის 2(ბ) პარაგრაფის გათვალისწინებით;
- d) ხელშეწყობა აფრიკის დაზარალებულ ქვეყნებს – კონვენციის მხარეებსა და სუბრეგიონებს შორის, აგრეთვე სხვა დაზარალებულ რეგიონებთან ინფორმაციის და შესაბამისი ტექნიკის, ტექნიკური ნოუ-ჰაუს და სათანადო გამოცდილების გაცვლაში; ხელის შეწყობა სამეცნიერო და ტექნიკურ თანამშრომლობაში, კერძოდ კლიმატოლოგიის, მეტეოროლოგიის, ჰიდროლოგიის, წყლის რესურსების გამოყენების და ალტერნატიული ენერჯის წყაროების საკითხებში; სუბრეგიონალური და რეგიონალური კვლევითი ღონისძიებების კოორდინაცია; რეგიონული პრიორიტეტების განსაზღვრა;
- e) სისტემატიკური კვლევების და შეფასების და ინფორმაციის გაცვლის ქსელის კოორდინაცია, აგრეთვე მისი ინტეგრაცია მსოფლიო ქსელში;
- f) გაცვლის შემთხვევაში დროული შეტყობინების სისტემების და საგანგებო გეგმების სუბრეგიონალური და რეგიონალური კოორდინაცია და ეფექტურობის გაძლიერება.

#### მუხლი 14

##### ფინანსური რესურსები

- 1. კონვენციის მე-20 მუხლის და მე-4 მუხლის მე-2 პარაგრაფის თანახმად, დაზარალებული აფრიკის ქვეყნები – კონვენციის მხარეები ცდილობენ შექმნან მაკროეკონომიკური სტრუქტურა, რითაც ხელს შეუწყობენ ფინანსური რესურსების მობილიზაციას, შეიმუშავებენ პოლიტიკას და შექმნიან პროცედურებს რესურსების უფრო ეფექტური გამოყენებისათვის ადგილობრივი პროგრამების განვითარებით, სათანადო შემთხვევებში არასამთავრობო ორგანიზაციების მეშვეობით.
- 2. კონვენციის 21-ე მუხლის მე-4 და მე-5 პარაგრაფების თანახმად მხარეები შეთანხმდებიან შექმნან დაფინანსების წყაროების ნუსხა ეროვნულ, სუბრეგიონალურ, რეგიონალურ და საერთაშორისო დონეებზე, რათა უზრუნველყონ არსებული რესურსების რაციონალური გამოყენება და გამოავლინონ ნაკლოვანებები რესურსების განაწილებაში, რომ ხელი შეუწყონ მოქმედებათა პროგრამების განხორციელებას. მოცემული ნუსხა რეგულარულად განიხილება და განახლდება.
- 3. კონვენციის მე-7 მუხლის თანახმად, განვითარებული ქვეყნები – კონვენციის მხარეები გააგრძელებენ რესურსების აღნიშნული და/ან უფრო დიდი რაოდენობის განაწილებას, აგრეთვე დაზარალებული აფრიკის ქვეყნებზე – კონვენციის მხარეებზე დახმარებას სხვა ფორმებით თანამშრომლობის, შეთანხმებების და მოლაპარაკებების საფუძველზე, რომელზედაც ლაპარაკია მე-18 მუხლში, კერძოდ სათანადო ყურადღების გამახვილებით ისეთ საკითხებზე, როგორიცაა სესხი, საერთაშორისო ვაჭრობა და სავაჭრო რეჟიმები, კონვენციის მე-4 მუხლის 2(ბ) პარაგრაფის თანახმად.

#### მუხლი 15

##### ფინანსური მექანიზმები

- 1. კონვენციის მე-7 მუხლის შესაბამისად და დაზარალებული ქვეყნების – კონვენციის მხარეების პრიორიტეტის და ამ რეგიონში განსაკუთრებული სიტუაციის გათვალისწინებით, მხარეები სპეციალურ ყურადღებას უთმობენ აფრიკაში კონვენციის 21-ე მუხლის 19 (დ) და (ე) პარაგრაფის პირობების განხორციელებას, კერძოდ, მოქმედებენ, რათა:
  - a) ხელი შეუწყონ მექანიზმების დანერგვას, როგორცაა გაუდაბნობასთან ბრძოლის ეროვნული ფონდები და ფინანსური მექანიზმები სუბრეგიონალურ და რეგიონალურ დონეებზე.



- b) გააძლიერონ არსებული ფონდები და ფინანსური მექანიზმები სუბრეგიონალურ და რეგიონალურ დონეებზე.
2. კონვენციის მე-20 და 21-ე მუხლების თანახმად მხარეები, რომლებიც არიან აგრეთვე შესაბამისი რეგიონალური მმართველი ორგანოები და სუბრეგიონალური ფინანსური ორგანიზაციები, მათ შორის აფრიკის განვითარების ბანკი და აფრიკის განვითარების ფონდი შეეცდებიან სათანადო პრიორიტეტი და ყურადღება გამოიჩინონ იმ უწყებების ქმედებების მიმართ, რომლებიც ხელს შეუწყობენ ამ მუხლის განხორციელებას.
  3. შესაძლებლობისამებრ, კონვენციის მხარეები რაციონალიზაციას გაუკეთებენ პროცედურებს, რომ მიმართონ ფონდები დაზარალებული აფრიკის ქვეყნებისაკენ – კონვენციის მხარეებისკენ.

## მუხლი 16

### ტექნიკური დახმარება და თანამშრომლობა

სათანადო შესაძლებლობების მიხედვით კონვენციის მხარეები თვითონ გაუკეთებენ რაციონალიზაციას ტექნიკურ დახმარებაში აფრიკის ქვეყნებს – კონვენციის მხარეებს და ითანამშრომლებენ მათთან პროექტის და პროგრამის ეფექტურობის გაზრდის თვალსაზრისით, კერძოდ:

- a) განსაზღვრავენ დახმარების საშუალებებს და თანამონაწილეობის ხარჯებს, რომლებიც უზრუნველყოფენ პროექტის მაქსიმალურ ეფექტურობას; ნებისმიერ შემთხვევაში ამ ხარჯებმა უნდა შეადგინონ პროექტის მთელი ღირებულების შესაბამისად დაბალი პროცენტული ოდენობა, პროექტის ეფექტურობის გაზრდის მიზნით;
- b) პრიორიტეტებს მიანიჭებენ ეროვნული ექსპერტების ან სადაც საჭიროა, სუბრეგიონებიდან და/ან რეგიონებიდან ექსპერტების გამოყენებას პროექტის დაგეგმვისას, მომზადებისას და განხორციელებისას, აგრეთვე ადგილობრივი ექსპერტიზის შექმნას, სადაც იგი არ არსებობს;
- c) ეფექტურად მართავენ და კოორდინაციას გაუწევენ, აგრეთვე ეფექტურად გამოიყენებენ ტექნიკურ დახმარებას.

## მუხლი 17

### ეკოლოგიურად მისაღები ტექნოლოგიის გადაცემა, ადაპტაცია და მასთან ხელმისაწვდომობა

კონვენციის მე-18 მუხლის შესრულებაში, რომელიც დაკავშირებულია ტექნოლოგიის გადაცემასთან, შექმნასთან, ადაპტაციასთან და შემუშავებასთან, კონვენციის მხარეები ვალდებულია იღებენ პრიორიტეტი მიანიჭონ აფრიკის ქვეყნებს – კონვენციის მხარეებს და აუცილებლობისამებრ შეიმუშაონ მათთან პარტნიორობის და თანამშრომლობის ახალი მოდელები შესაძლებლობების გაზრდის თვალსაზრისით სამეცნიერო კვლევის და განვითარების, ინფორმაციის შეგროვებისა და გავრცელების სფეროში, რომელიც აუცილებელია გაუდაბნობასთან ბრძოლის და გვალვის შედეგების შემცირებისათვის სტრატეგიების განხორციელებისათვის.

## მუხლი 18

### შეთანხმებები კოორდინაციაზე და თანამშრომლობაზე

1. აფრიკის ქვეყნები – კონვენციის მხარეები კოორდინაციას გაუწევენ ეროვნული, სუბრეგიონალური და რეგიონალური მოქმედებათა პროგრამების მომზადებას, მოლაპარაკებას და განხორციელებას. შესაბამისად მათ უნდა მოიზიდონ ამ პროცესში სხვა მხარეები და შესაბამისი სამთავრობო და არასამთავრობო ორგანიზაციები.
2. ასეთი კოორდინაციის მიზანია უზრუნველყონ ის, რომ ფინანსური და ტექნიკური თანამშრომლობა განხორციელდეს კონვენციის პირობების თანახმად, აგრეთვე უზრუნველყონ აუცილებელი თანამიმდევრობა რესურსების გამოყენებასა და განაწილებაში.
3. აფრიკის ქვეყნები – კონვენციის მხარეების ორგანიზაციას გაუწევენ საკონსულტაციო პროცესებს ეროვნულ, სუბრეგიონალურ და რეგიონალურ დონეებზე. ეს საკონსულტაციო პროცესები:
  - a) მოემსახურებიან როგორც ფორუმი მოლაპარაკებისათვის და მოიცავენ ეროვნულ, სუბრეგიონალურ და რეგიონალურ მოქმედებათა პროგრამებზე დაფუძნებულ შეთანხმებებს თანამშრომლობაზე;

- b) განსაზღვრავენ პროგრამებში აფრიკის ქვეყნების – კონვენციის მხარეების წვლილს და აგრეთვე განსაზღვრავენ განხორციელების და შეფასების კრიტერიუმებთან დაკავშირებულ პრიორიტეტებს და შეთანხმებებს, აგრეთვე განხორციელების პროცესისთვის დაფინანსების პირობებს.
4. კონვენციის 23-ე მუხლის თანახმად, მუდმივი სამდინვო, აფრიკის ქვეყნების – კონვენციის მხარეების მოთხოვნით ხელს შეუწყობს ასეთი საკონსულტაციო პროცესის ორგანიზაციას:
- ორგანიზაციებისათვის რჩევის მიცემის საშუალებით ეფექტური საკონსულტაციო ღონისძიებების ჩატარებისათვის, რომელიც გამოდინარეობს სხვა მსგავსი ღონისძიებებიდან მიღებული გამოცდილებიდან;
  - ინფორმაციის უზრუნველყოფით შესაბამისი ორმხრივი და მრავალმხრივი სააგენტოებისათვის საკონსულტაციო შეხვედრებთან და პროცესებთან დაკავშირებით, აგრეთვე მათი აქტიური მონაწილეობის წახალისების გზით;
  - სხვა ინფორმაციის უზრუნველყოფით, რომელიც შეიძლება იყოს შესაბამისი საკონსულტაციო ღონისძიებების ჩატარებისათვის და სრულყოფისათვის.
5. სუბრეგიონალური და რეგიონალური საკოორდინაციო ორგანოები თავი მხრივ:
- რეკომენდაციას გაუწევენ შესაბამისი შესწორებების შეტანას თანამშრომლობაზე შეთანხმებებში;
  - უზრუნველყოფენ კონტროლით და შეფასებებით დამტკიცებული სუბრეგიონალური და რეგიონალური პროგრამების განხორციელებას და ამ საკითხთან დაკავშირებით წარმოადგენენ მოხსენებას;
  - აფრიკის ქვეყნები – კონვენციის მხარეები შეეცდებიან დაამყარონ ეფექტური კავშირი და ითანამშრომლონ ერთმანეთში.
6. საკონსულტაციო ჯგუფებში გაერთიანდებიან მთავრობები, დაინტერესებული პირები და დონორები, შესაბამისი ორგანოები და გაეროს სისტემის პროგრამების, შესაბამისი სუბრეგიონალური და რეგიონალური ორგანიზაციების აგრეთვე შესაბამისი არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლები. თვითოეული საკონსულტაციო ჯგუფის მონაწილენი განსაზღვრავენ მათი მართვისა და ფუნქციონირებისათვის საჭირო პირობებს.
7. კონვენციის მე-14 მუხლის თანახმად, განვითარებული ქვეყნები – კონვენციის მხარეები თავიანთი ინიციატივით მხარს დაუჭერენ კონსულტაციების და კოორდინაციების საინფორმაციო პროცესს ურთიერთმორის ეროვნულ, სუბრეგიონალურ და რეგიონალურ დონეებზე, აგრეთვე დაზარალებული აფრიკის ქვეყნების – კონვენციის მხარეების მოთხოვნით, რომ მონაწილეობა მიიღონ ეროვნულ, სუბრეგიონალურ და რეგიონალურ საკონსულტაციო პროცესებში, რომელმაც უნდა შეაფასოს და რეაგირება მოახდინოს ასეთ მოთხოვნებზე განხორციელებისათვის ხელის შეწყობის მიზნით.

#### მუხლი 19 მომდევნო ღონისძიებები

კონვენციის თანახმად ეს დანართი შემდგომში განხორციელდება აფრიკის ქვეყნების – კონვენციის მხარეების მიერ შემდგენაირად:

- ეროვნულ დონეზე იმ მექანიზმების საშუალებებით, რომელშიც განსაზღვრული იქნება თითოეული დაზარალებული აფრიკის ქვეყნის – კონვენციის მხარის მიერ და რომელშიც შედის ადგილობრივი საზოგადოებების წარმომადგენლები და რომლებიც იმუშავებენ ეროვნული საკოორდინაციო ორგანოს ხელმძღვანელობის ქვეშ, რომელზედაც ლაპარაკია მე-9 მუხლში;
- სუბრეგიონალურ დონეზე მრავალდარგობრივი სამეცნიერო-ტექნიკური საკონსულტაციო კომიტეტის საშუალებით, რომლის მოქმედება და პროცედურები განისაზღვრება შესაბამისი სუბრეგიონის მიერ;
- რეგიონალურ დონეზე იმ მექანიზმების საშუალებით, რომლებიც განსაზღვრულია აფრიკის ეკონომიკური საზოგადოების შექმნაზე მოლაპარაკების პირობების თანახმად, აგრეთვე აფრიკის სამეცნიერო-ტექნიკური საკონსულტაციო კომიტეტი საშუალებით.

## დანართი II

დანართი კონვენციის განხორციელებისათვის რეგიონალურ დონეზე – აზიისათვის

### მუხლი 1 მიზანი

ამ მუხლის მიზანია უზრუნველყონ სახელმძღვანელო პრინციპები და შეთანხმებები აზიის რეგიონის დაზარალებულ ქვეყნებში – კონვენციის მხარეებში კონვენციის ეფექტურად განხორციელებისათვის მისი განსაკუთრებული პირობების გათვალისწინებით.

### მუხლი 2 აზიის რეგიონის განსაკუთრებული პირობები

კონვენციით დაკისრებული მოვალეობების შესრულებისას მხარეები შესაბამისად გაითვალისწინებენ შემდგომ განსაკუთრებულ პირობებს, რომლებიც სხვადასხვა დონეებზე დამახასიათებელია რეგიონის დაზარალებული ქვეყნებისათვის – კონვენციის მხარეებისათვის:

- a) დიდი წილი ამ ქვეყნების ტერიტორიაზე მოქცეული რაიონებისა, რომლებიც დაზარალებულია ან რომლებსაც ემუქრებათ გაუდაბნობა და გვალვა, ამასთანავე ეს რაიონები ძლიერ მრავალფეროვანია კლიმატის, ტოპოგრაფიის, მიწათსარგებლობის და სოციო-ეკონომიკური სისტემების თვალსაზრისით;
- b) საარსებო ბუნებრივ რესურსებზე ძლიერი ზეწოლა;
- c) წარმოების არამდგრადი სისტემების არსებობა, რომლებიც უშუალოდ არიან დაკავშირებული აქ გავრცელებულ სიღარიბესთან, რომელიც იწვევს მიწის დეგრადაციას და წყლის რესურსების გაძლიერებულ მოხმარებას;
- d) მსოფლიოს ეკონომიკური და სოციალური პრობლემების ისეთი მნიშვნელოვანი პირობების ზეგავლენა, როგორცაა სიღარიბე, ჯანმრთელობის დაცვა არასათანადო დონეზე და ცუდი კვება, საკვები პროდუქტების უკმარისობა, მიგრაცია, პირთა გადაადგილება და დემოგრაფიული დინამიკა;
- e) მზარდი, მაგრამ ჯერ კიდევ არასაკმარისი პოტენციალი და ინსტიტუციონალური მექანიზმები, რომ გადაწყდეს გაუდაბნობის და გვალვის პრობლემების;
- f) ამ ქვეყნებისათვის საჭირო საერთაშორისო თანამშრომლობა, რათა მიადწინონ მიზნებს მდგრადი განვითარებისათვის, რომელიც დაკავშირებულია გაუდაბნობასთან ბრძოლასთან და გვალვის პროცესების შემცირებასთან.

### მუხლი 3 ეროვნულ მოქმედებათა პროგრამების ჩარჩოები

1. ეროვნულ მოქმედებათა პროგრამები წარმოადგენენ რეგიონის დაზარალებული ქვეყნების – კონვენციის მხარეების მდგრადი განვითარების საერთო ეროვნული პოლიტიკის განუყოფელ ნაწილს.
2. დაზარალებული ქვეყნები – კონვენციის მხარეები შესაბამისად შეიმუშავენ ეროვნულ მოქმედებათა პროგრამებს ამ კონვენციის 9-11 მუხლების თანახმად, განსაკუთრებული ყურადღების გამახვილებით მე-10 მუხლის 2(f) პარაგრაფზე. შესაბამისად, დაზარალებული ქვეყნების – კონვენციის მხარეების მოთხოვნით ორმხრივი და მრავალმხრივი თანამშრომლობის სააგენტოები ჩაერთვებიან ამ პროცესში.

**მუხლი 4**  
**ეროვნულ მოქმედებათა პროგრამები**

1. ეროვნულ მოქმედებათა პროგრამების მომზადებაში და განხორციელებაში რეგიონის დაზარალებული ქვეყნები – კონვენციის მხარეები თავიანთი შესაბამისი პირობების და პოლიტიკის თანახმად შეიძლება:
  - a) ნიშნავდნენ შესაბამის ორგანოებს, რომლებიც პასუხისმგებელი არიან თავიანთი მოქმედებათა პროგრამების კოორდინაციასა და განხორციელებაზე;
  - b) ჩართონ დაზარალებული მოსახლეობა, აგრეთვე ადგილობრივი საზოგადოებები თავიანთი მოქმედებათა პროგრამების შემუშავებაში, კოორდინაციაში და განხორციელებაში ადგილობრივი საკონსულტაციო პროცესებიდან გამომდინარე ადგილობრივ წარმომადგენლებთან და შესაბამის ეროვნულ და არასამთავრობო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობაში;
  - c) ანალიზი გაუკეთონ გარემოს მდგომარეობას დაზარალებულ რაიონებში, რათა შეაფასონ გაუდაბნობის მიზეზები და შედეგები და განსაზღვრონ პრიორიტეტული სამოქმედო რაიონები;
  - d) შეაფასონ გაუდაბნობასთან ბრძოლის და გვალვის პროცესების შემცირების ადრინდელი და მიმდინარე პროგრამები დაზარალებული მოსახლეობის ჩართვით იმ მიზნით, რომ შეიმუშავონ სტრატეგია და ღონისძიებები თავიანთ სამოქმედო პროგრამებში;
  - e) მომზადონ ტექნიკური და ფინანსური პროგრამები, რომლებიც ეყრდნობა ინფორმაციის გამოყენებას (a)-დან (d)-ს ჩათვლით ქვეთავებში არსებული მოქმედებებიდან გამომდინარე;
  - f) განავითარონ და გამოიყენონ პროცედურები და კრიტერიუმები თავიანთი მოქმედებათა პროგრამების განხორციელების შეფასებისას;
  - g) ხელი შეუწყონ სადრენაჟო აუზების კომპლექსურ მართვას, მიწის რესურსების დაცვას, აგრეთვე წყლის რესურსების ათვისებას და ეფექტურ გამოყენებას;
  - h) გააძლიერონ და/ან შექმნან შეფასების, დაკვირვების და როული შეტყობინების საინფორმაციო ქსელი, იმ რეგიონებში, რომლებიც განიცდიან გაუდაბნობას და გვალვას, კლიმატოლოგიური, მეტეოროლოგიური, ჰიდროლოგიური, ბიოლოგიური და სხვა მსგავსი ფაქტორების გამო;
  - i) საერთაშორისო თანამშრომლობაში, რომელიც მოიცავს ფინანსური და ტექნიკური დახმარების გაწევას პარტნიორობის მიზნით, შეიმუშავებენ შესაბამის შეთანხმებებს მოქმედებათა პროგრამების განხორციელებაში მხარდაჭერის მიზნით.
2. კონვენციის მე-10 მუხლის თანახმად, მოქმედებათა ეროვნული პროგრამების საერთო სტრატეგიაში ცენტრალური ადგილი დაეთმობა დაზარალებული ქვეყნების კომპლექსური ადგილობრივი განვითარების პროგრამებს, სიღარიბის აღმოფხვრისათვის მონაწილეობის მექანიზმებზე და სტრატეგიების ინტეგრირებაზე დამყარებულ გაუდაბნობასთან ბრძოლის და გვალვის შედეგების შემცირების მცდელობებში. სექტორალური საშუალებები მოქმედებათა პროგრამებში დაჯგუფდებიან პრიორიტეტულ სფეროებში, რომლებიც ითვალისწინებენ რეგიონში დაზარალებული რაიონების დიდ მრავალფეროვნებას, რომელიც მოხსენიებულია 2(ა) მუხლში.

**მუხლი 5**  
**სუბრეგიონალური და ერთობლივი მოქმედებათა პროგრამები**

1. კონვენციის მე-11 მუხლის თანახმად, აზიის დაზარალებულ ქვეყნებს – კონვენციის მხარეებს შეუღლიათ ერთხმად შეთანხმდნენ კონსულტაციის ჩატარებასა და თანამშრომლობაზე სხვა მხარეებთან, აგრეთვე მოქმედებათა სუბრეგიონალური და ერთობლივი პროგრამების მომზადებაზე და განხორციელებაზე შესაბამისად ეროვნულ მოქმედებათა პროგრამების დასრულებისა და შესრულების ეფექტურობის გაზრდის მიზნით. ნებისმიერ შემთხვევაში შესაბამის მხარეებს შეუძლიათ ერთობლივად შეთანხმდნენ, რომ დააკისრონ პროგრამების მომზადებასთან, კოორდინაციასთან და განხორციელებასთან დაკავშირებული ვალდებულებები სუბრეგიონალურ, მათ შორის ორმხრივ და ეროვნულ ორგანიზაციებს ან დაწესებულებებს, აგრეთვე შეუძლიათ იმოქმედონ, როგორც კოორდინატორებმა მოქმედების წახალისებისა და კოორდინაციისათვის კონვენციის მე-16 და მე-18 მუხლების თანახმად.
2. სუბრეგიონალური და ერთობლივი მოქმედებათა პროგრამების მომზადებაში და განხორციელებაში რეგიონის დაზარალებული ქვეყნები – კონვენციის მხარეები შესაბამისად:

- a) ეროვნულ უწყებებთან თანამშრომლობაში განსაზღვრავენ გაუდაბნობასთან ბრძოლასთან და გვალვის შედეგების შემცირებასთან დაკავშირებულ პრიორიტეტებს, რომლებიც შეიძლება იყოს უკეთესად გადაწყვეტილი ასეთი პროგრამების ჩარჩოებში;
  - b) შეაფასებენ შეაბამისი რეგიონალური, სუბრეგიონალური და ეროვნული უწყებების ოპერატიულ შესაძლებლობებს და ქმედებებს;
  - c) ანალიზს გაუკეთებენ არსებულ პროგრამებს, რომლებიც დაკავშირებულია გაუდაბნობასთან და გვალვასთან რეგიონის ან სუბრეგიონის ყველა ან ზოგიერთ მხარეს შორის და მათ დამოკიდებულებას ეროვნულ მოქმედებათა პროგრამებთან;
  - d) საერთაშორისო თანამშრომლობის დროს, ფინანსური და ტექნიკური რესურსებით დახმარებისას, ურთიერთთანამშრომლობით შეიმუშავენ შესაბამის ორმხრივ და მრავალმხრივ შეთანხმებებს პროგრამების მხარდაჭერის მიზნით.
3. სუბრეგიონალური და ერთობლივი მოქმედებათა პროგრამები შეიძლება მოიცავდეს შეთანხმებულ ერთობლივ პროგრამებს გაუდაბნობასთან დაკავშირებულ ტრანსსაზღვრო ბუნებრივი რესურსების მდგრადი მართვისათვის იმ სფეროებში, როგორცაა შესაძლებლობების განვითარება, კოორდინაციისა და სხვა მოქმედებების პრიორიტეტები, სამეცნიერო და ტექნიკური თანამშრომლობა, კერძოდ დროული შეტყობინების სისტემები და ინფორმაციის მიწოდება გვალვაზე, აგრეთვე შესაბამისი სუბრეგიონალური და სხვა ორგანიზაციების და უწყებების გაძლიერების საშუალებები.

## მუხლი 6 რეგიონალური ღონისძიებები

სუბრეგიონალური და ერთობლივი მოქმედებათა პროგრამების გაძლიერების მიზნით, რეგიონალური ღონისძიებები, კერძოდ კოორდინაციის და თანამშრომლობის ორგანოების და საშუალებების გაძლიერება ეროვნულ, სუბრეგიონალურ და რეგიონალურ დონეებზე, აგრეთვე წახალისებენ კონვენციის 16-19 მუხლების განხორციელებას. ეს ქმედებები აგრეთვე მოიცავს:

- a) ტექნიკური თანამშრომლობის ქსელის წახალისებას და გაძლიერებას;
- b) ტექნიკური ინვენტარის, ცოდნის, ნოუ-ჰაუს და პრაქტიკული მეთოდების მომზადებას, აგრეთვე ტრადიციული და ადგილობრივი ტექნოლოგიების და ნოუ-ჰაუს მომზადებას და მათი გავრცელების და გამოყენების წახალისებას;
- c) ტექნოლოგიის გადაცემისათვის მოთხოვნების შეფასებას და ასეთი ტექნოლოგიების ადაპტაციასა და გამოყენებისათვის მხარდაჭერას;
- d) საზოგადოების ცოდნის ღონის ამაღლების პროგრამების წახალისებას და შესაძლებლობების გაზრდაში მხარდაჭერას ყველა დონეზე, პროფესიონალური მომზადების, კვლევების და მუშაობის გაძლიერებას და ადამიანის რესურსების განვითარების სისტემების შექმნას.

## მუხლი 7 ფინანსური რესურსები და მექანიზმები

1. მხარეები გაუდაბნობასთან ბრძოლის და გვალვის შედეგების შემცირების მიზნით აზიის რეგიონში ხელს შეუწყობენ ძირითადი რესურსების მობილიზაციას და ფინანსური მექანიზმების ხელმისაწვდომობას კონვენციის მე-20 და 21-ე მუხლების თანახმად.
2. კონვენციის თანახმად და საკოორდინაციო მექანიზმების საფუძველზე, რომელიც გათვალისწინებულია მე-8 მუხლით და მათი ეროვნული განვითარების პოლიტიკის თანახმად, რეგიონის დაზარალებული ქვეყნები – კონვენციის მხარეები, ინდივიდუალურად ან ერთობლივად:
  - a) მიიღებენ ზომებს დაფინანსების მექანიზმების რაციონალიზაციისა და გაძლიერებისათვის, სახელმწიფოებრივი და კერძო ინვესტიციებით, იმ მიზნით, რომ მიღწიონ განსაკუთრებულ შედეგებს გაუდაბნობასთან ბრძოლის და გვალვის შედეგების შემცირების ქმედებებში;
  - b) განსაზღვრავენ საერთაშორისო თანამშრომლობის მოთხოვნებს ეროვნული ძალისხმევით მხარდაჭერაში, კერძოდ ფინანსურ, ტექნიკურ და ტექნოლოგიურ სფეროებში;
  - c) მხარს უჭერენ ორმხრივი და/ან მრავალმხრივი ფინანსური თანამშრომლობის ორგანოების მონაწილეობას კონვენციის განხორციელების მიზნით.

3. მხარეები მაქსიმალურად ცდილობენ შესაძლებლობისამებრ უზრუნველყონ ფინანსების გამოყოფა რეგიონში დაზარალებული ქვეყნებისათვის – კონვენციის მხარეებისათვის.

## მუხლი 8

### თანამშრომლობის და კოორდინაციის მექანიზმები

1. ეფექტური საკოორდინაციო ღონისძიებების ორგანიზაციისას კონსულტაციის უზრუნველყოფით, დაზარალებულ ქვეყნებს – კონვენციის მხარეებს შესაბამისი ორგანოების მეშვეობით, რომლებიც დანიშნულია მე-4 მუხლის 1(a) პარაგრაფის თანახმად, აგრეთვე სხვა მხარეებს რეგიონში შეუძლიათ შესაბამისად შექმნან მექანიზმები შემდეგი მიზნების მისაღწევად:
  - a) მოახდინონ ინფორმაციის, გამოცდილების, ცოდნის და ნოუ-ჰაუს ურთიერთგაცვლა;
  - b) ითანამშრომლონ და კოორდინაცია გაუწიონ ქმედებებს, მათ შორის სუბრეგიონალურ და რეგიონალურ დონეებზე ორმხრივ და მრავალმხრივ შეთანხმებებს;
  - c) მხარი დაუჭირონ 5-7 მუხლების თანახმად სამეცნიერო, ტექნიკურ, ტექნოლოგიურ და ფინანსურ თანამშრომლობას;
  - d) განსაზღვრონ საგარეო თანამშრომლობის მოთხოვნები;
  - e) ჩაატარონ შემდგომი ღონისძიებები და შეაფასონ მოქმედებათა პროგრამების განხორციელება.
2. დაზარალებულ ქვეყნებს – კონვენციის მხარეებს, შესაბამისი ორგანოების მეშვეობით, რომლებიც დანიშნულია მე-4 მუხლის 1(a) პარაგრაფით და სხვა მხარეების რეგიონში შეუძლიათ აგრეთვე შესაბამისად გაუწიონ კონსულტაცია და კოორდინაცია, რაც შეეხება ეროვნული, სუბრეგიონალური და ერთობლივი მოქმედებათა პროგრამებს. შესაბამისად მათ შეუძლიათ ამ პროცესში ჩართონ სხვა მხარეები და სათანადო სამთავრობო და არასამთავრობო ორგანიზაციები. ასეთი კოორდინაცია, კერძოდ მიზნდა უნდა ისახავდეს დაიცვას შეთანხმება საერთაშორისო თანამშრომლობის შესაძლებლობებზე, კონვენციის მე-20 და 21-ე მუხლების თანახმად, გააძლიეროს ტექნიკური თანამშრომლობა და მიმართოს რესურსების, რომ ისინი გამოყენებულ იქნან ეფექტურად.
3. რეგიონის დაზარალებული ქვეყნები – კონვენციის მხარეები ჩაატარებენ პერიოდულ საკოორდინაციო შეხვედრებს, აგრეთვე მუდმივ სამდივნოს მათი მოთხოვნით შეუძლია ხელი შეუწყოს საკოორდინაციო შეხვედრების მოწვევას კონვენციის 23-ე მუხლის თანახმად:
  - a) დაფუძნებული უკვე მიღებული გამოცდილებიდან სხვა ასეთი შეთანხმებებიდან;
  - b) შესაბამის ორმხრივ და მრავალმხრივ სააგენტოებზე ინფორმაციის უზრუნველყოფით, რომელიც შეეხება საკოორდინაციო შეხვედრებს, აგრეთვე მხარს დაუჭერს მათ აქტიურ მონაწილეობას;
  - c) სხვა ინფორმაციის მიწოდებით, რომელიც შეიძლება იყოს შესაბამისი საკოორდინაციო პროცესების დაფუძნებაში და გაუმჯობესებაში.

### დანართი III

დანართი ლათინური ამერიკისა და კარიბის ზღვის აუზის ქვეყნებისათვის რეგიონალურ დონეზე კონვენციის განხორციელების შესახებ

#### მუხლი 1 მიზანი

ამ დანართის მიზანია კონვენციის განხორციელების ძირითადი პრინციპების უზრუნველყოფა ლათინურ ამერიკაში და კარიბის ზღვის აუზის ქვეყნებში, მისი განსაკუთრებული პრინციპების გათვალისწინებით.

#### მუხლი 2 ლათინური ამერიკისა და კარიბის ზღვის აუზის რეგიონის განსაკუთრებული პირობები

კონვენციის დებულებების თანახმად, მხარეები გაითვალისწინებენ რეგიონის შემდგომ განსაკუთრებულ პირობებს:

- a) რეგიონში არსებობს ვრცელი ტერიტორიები, რომლებიც მწვავედ განიცდიან გაუდაბნობას და/ან გვალვას და რომელშიც ის მრავალფეროვანი თავისებურებანი შეიძლება იყოს გამოკვლეული, რომლებიც ამ რეგიონის თავისებურებებით არის განპირობებული; ამ საერთო და გაძლიერებულ პროცესს გააჩნია უარყოფითი სოციალური, ეკონომიკური და ეკოლოგიური შედეგები, რომლებიც უფრო სერიოზულია რეგიონში და მოიცავს მსოფლიოში ბიომრავალფეროვნების ერთ-ერთ უდიდეს რესურსს;
- b) არამდგრადი განვითარების ხშირი გამოყენების პრაქტიკა დაზარალებულ რაიონებში, როგორც კომპლექსური ურთიერთქმედების შედეგი ფიზიკურ, ბიოლოგიურ, პოლიტიკურ, სოციალურ, კულტურულ და ეკონომიკურ ფაქტორების შორის, რომელიც მოიცავს საერთაშორისო ეკონომიკურ ფაქტორებს, ისე რომ საგარეო ვალი, სავაჭრო პირობების გაუარესება და სავაჭრო პრაქტიკა, რომელიც აზარალებს სასოფლო-სამეურნეო, თევზისა და ხე-ტყის პროდუქტების ბაზრებს;
- c) გაუდაბნობის და გვალვის ყველაზე სერიოზულ შედეგებს მიეკუთვნება ეკოსისტემის პროდუქტიულობის მკვეთრი შემცირება, რომელიც გამოიხატება მოწათმოქმედების, მეცხოველეობის და სატყეო ღონისძიებების არამდგრადობაში და ბიოლოგიური მრავალფეროვნების დაკარგვაში; სოციალური თვალსაზრისით ეს მოვლენა წარმოადგენს იმ პროცესების საწყისს, როგორცაა სიღარიბე, მიგრაციები, მოსახლეობის შიდა გადაადგილება, აგრეთვე საარსებო პირობების გაუარესება; ამასთანავე რეგიონმა უნდა მიიღოს ერთობლივი მიდგომა გაუდაბნობის და გვალვის პრობლემებთან მდგრადი განვითარების მოდელების წახალისებით, რომელიც ითვალისწინებს ეკოლოგიურ, ეკონომიკურ და სოციალურ სიტუაციებს თითოეულ ქვეყანაში.

#### მუხლი 3 მოქმედებათა პროგრამები

1. კონვენციის, კერძოდ მისი 9-11 მუხლების თანახმად, აგრეთვე მისი ეროვნული განვითარების პოლიტიკის თანახმად, რეგიონის დაზარალებული ქვეყნები – კონვენციის მხარეები შესაბამისად მოამზადებენ და განხორციელებენ გაუდაბნობასთან ბრძოლის და გვალვის შედეგების შემცირების მოქმედებათა ეროვნულ პროგრამებს, როგორც მდგრადი განვითარების, მათი ეროვნული პროგრამის შემადგენელი ნაწილი. სუბრეგიონალური და რეგიონალური პროგრამები შეიძლება მომზადდეს და განხორციელდეს რეგიონის მოთხოვნილებების თანახმად.
2. მათი მოქმედებათა ეროვნული პროგრამების მომზადებაში, რეგიონში დაზარალებული ქვეყნები – კონვენციის მხარეები განსაკუთრებულ ყურადღებას გაამახვილებენ კონვენციის მე-10 მუხლის 2(f) პარაგრაფის თანახმად.

მუხლი 4  
ეროვნულ მოქმედებათა პროგრამების შინაარსი

სათანადო სიტუაციის მიხედვით რეგიონის დაზარალებული ქვეყნები – კონვენციის მხარეები გაითვალისწინებენ შემდეგ თემატურ საკითხებს გაუდაბნობასთან ბრძოლის და/ან გვალვის შედეგების მოქმედებების ეროვნული სტრატეგიების განვითარებაში კონვენციის მე-5 მუხლის თანახმად:

- a) შესაძლებლობების, განათლების და ცოდნის დონის ამაღლების, ტექნიკური, სამეცნიერო და ტექნოლოგიური თანამშრომლობის და ფინანსური რესურსების და მექანიზმების გაზრდა;
- b) სიღარიბის აღმოფხვრა და საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესება;
- c) საკვები პროდუქტების დაცვის და მდგრადი განვითარების და სასოფლო, სამეურნეო მეცხოველეობის, მეტყვეობის და მრავალმხრივი მოქმედებების მართვის უზრუნველყოფა;
- d) ბუნებრივი რესურსების მდგრადი მართვა, კერძოდ სადრენაჟო აუზების რაციონალური მართვა;
- e) ბუნებრივი რესურსების მდგრადი მართვა მაღალმთიან რაიონებში;
- f) რაციონალური მართა და მიწის რესურსების დაცვა და მათი ექსპლოატაცია და წყლის რესურსების ეფექტური გამოყენება;
- g) გაუდაბნობის შედეგების შემცირებისათვის აუცილებელი გეგმების შემუშავება და გამოყენება;
- h) სრულყოფილი და შექმნილი ინფორმაციის შეგროვებისა და შეფასების, აგრეთვე მონიტორინგის და დროული შეტყობინების სისტემები იმ რაიონებში, რომლებსაც ემუქრებათ გაუდაბნობა და გვალვა კლიმატოლოგიური, მეტეოროლოგიური, ჰიდროლოგიური, ბიოლოგიური, ნიადაგის, ეკონომიკური და სოციალური ასპექტების გათვალისწინებით;
- i) ენერჯის სხვადასხვა წყაროების განვითარება, ათვისება და ეფექტური გამოყენება ალტერნატიული წყაროების გამოყენებით;
- j) ბიომრავალფეროვნების კონვენციის დებულებების თანახმად, ბიომრავალფეროვნების დაცვა და მდგრადი გამოყენება;
- k) გაუდაბნობასთან და გვალვასთან დაკავშირებული დემოგრაფიული ასპექტების გათვალისწინება;
- l) ინსტიტუციონალური და ლეგალური ჩარჩოების შექმნა ან გაძლიერება, რომელიც უზრუნველყოფს კონვენციის გამოყენებას და იმ ზომების მიღებას, რომელიც ითვალისწინებს, კერძოდ ადმინისტრაციული სტრუქტურების და ფუნქციების დეცენტრალიზაციას, რომელიც დაკავშირებულია გაუდაბნობის და გვალვის პრობლემებთან, დაზარალებული მოსახლეობის ან მთელი საზოგადოების ჩათვლით.

მუხლი 5  
ტექნიკური, სამეცნიერო და ტექნოლოგიური თანამშრომლობა

კონვენციის, კერძოდ მისი 16-18 მუხლების თანახმად, აგრეთვე საკოორდინაციო მექანიზმების საფუძველზე, რომელიც გათვალისწინებულია მე-7 მუხლში, აგრეთვე დაზარალებული ქვეყნების – კონვენციის მხარეების ეროვნული განვითარების პოლიტიკის თანახმად, ისინი ინდივიდუალურად ან ერთობლივად:

- a) უზრუნველყოფენ ტექნიკური თანამშრომლობის ქსელის და ეროვნული, სუბრეგიონალური და რეგიონალური საინფორმაციო სისტემების გაძლიერებას, აგრეთვე მათ ინტეგრაციას, შესაბამისად მსოფლიო ინფორმაციულ ქსელში;
- b) უზრუნველყოფენ ხელმისაწვდომი ტექნოლოგიის და ნოუ-ჰაუს ინვენტარიზაციის მომზადებას და მათ გავრცელებას და გამოყენებას;
- c) კონვენციის მე-18 მუხლის 2(ბ) პარაგრაფის თანახმად, მხარს დაუჭერენ ტრადიციული ტექნოლოგიის, ცოდნის, ნოუ-ჰაუს და პრაქტიკის გამოყენებაში;
- d) განსაზღვრავენ მოთხოვნებს ტექნოლოგიის გადაცემაში;
- e) მხარს დაუჭერენ სათანადო არსებული და ახალი ეკოლოგიური ტექნოლოგიების შემუშავებაში, ადაპტაციაში, მიღებაში და გადაცემაში.



**მუხლი 6**  
**ფინანსური რესურსები და მექანიზმები**

კონვენციის, კერძოდ მისი მე-10 და 21-ე მუხლების თანახმად საკოორდინაციო მექანიზმების საფუძველზე, რომელიც გათვალისწინებულია მე-7 მუხლში და მათი ეროვნული განვითარების პოლიტიკის თანახმად რეგიონის დაზარალებული ქვეყნები – კონვენციის

- a) მიიღებენ ზომებს, რომ გაუკეთონ რაციონალიზაცია და გააძლიერონ ფინანსური მექანიზმები სახელმწიფო და კერძო ინვესტიციების სახით, იმ მიზნით, რომ მიაღწიონ კონკრეტულ შედეგებს გაუღებლობასთან ბრძოლის და გვალვის შედეგების შემცირების საკითხში;
- b) განსაზღვრავენ საერთაშორისო თანამშრომლობის მოთხოვნებს ეროვნული ძალისხმევის მხარდასაჭერად;
- c) უზრუნველყოფენ ორმხრივი და მრავალმხრივი თანამშრომლობის დაწესებულებების მონაწილეობას კონვენციის განხორციელების თვალსაზრისით.

**მუხლი 7**  
**ინსტიტუციონალური ჩარჩოები**

1. ამ დანართის განხორციელების მიზნით, რეგიონის დაზარალებული ქვეყნები – კონვენციის მხარეები:
  - a) შექმნიან და/ან გააძლიერებენ ეროვნულ ცენტრებს, რომლებიც კოორდინაციას გაუწევენ გაუღებლობასთან ბრძოლის და/ან გვალვის შედეგების შემცირებისათვის გაწეულ ქმედებებს;
  - b) შექმნიან იმ მექანიზმებს, რომლებიც კოორდინაციას გაუწევენ ეროვნულ ცენტრებს შემდეგი მიზნებისათვის, რათა:
    - i) მოახდინონ ინფორმაციის და გამოცდილების ურთიერთგაცვლა;
    - ii) კოორდინაცია გაუწიონ მოქმედებებს სუბრეგიონალურ და რეგიონალურ დონეებზე;
    - iii) უზრუნველყონ ტექნიკური, სამეცნიერო, ტექნოლოგიური და ფინანსური თანამშრომლობა;
    - iv) განსაზღვრონ საგარეო თანამშრომლობის მოთხოვნები;
    - v) გაატარონ და შეაფასონ მოქმედებათა პროგრამების განხორციელება.
2. რეგიონის დაზარალებული ქვეყნები – კონვენციის მხარეები ჩაატარებენ პერიოდულ საკოორდინაციო შეხვედრებს და მუდმივ სამდივნოს შეუძლია მოთხოვნისამებრ კონვენციის 23-ე მუხლის თანახმად დაეხმარონ ასეთი საკოორდინაციო შეხვედრების ჩატარებას:
  - a) იმ ორგანიზაციებისათვის რჩევის მიცემის გზით, რომლებიც უწევენ ეფექტურ კოორდინაციას სხვა მსგავსი ღონისძიებების ჩატარების გამოცდილებიდან გამომდინარე;
  - b) შესაბამისი ორმხრივი და მრავალმხრივი სააგენტოებისათვის ინფორმაციის მიწოდებით, რომელიც შეეხება საკოორდინაციო შეხვედრებს, აგრეთვე მათი აქტიური მონაწილეობის წახალისებით;
  - c) სხვა ინფორმაციის მიწოდებით, რომელიც შეეხება იყოს შესაბამისი საკოორდინაციო პროცესების შექმნაში ან გაუმჯობესებაში.

## დანართი IV

### დანართი ჩრდილოეთ ხმელთაშუაზღვისპირეთის რეგიონალურ ღონეში კონვენციის განხორციელების შესახებ

#### მუხლი 1 მიზანი

ამ მუხლის მიზანია უზრუნველყონ სახელმძღვანელო პრინციპები და მექანიზმები, რომლებიც აუცილებელია კონვენციის ეფექტურად შესრულებისათვის ჩრდილოეთ ხმელთაშუაზღვისპირეთის რეგიონის დაზარალებულ ქვეყნებში – კონვენციის მხარეებში მათი განსაკუთრებული პრინციპების გათვალისწინებით.

#### მიზანი 2 ჩრდილოეთ ხმელთაშუაზღვისპირეთის განსაკუთრებული პირობები

ჩრდილოეთ ხმელთაშუაზღვისპირეთი რეგიონის განსაკუთრებული პირობები, მითითებული I მუხლში, მოიცავს:

- a) ნახევრად არიდულ კლიმატოლოგიური პირობების მნიშვნელოვან ტერიტორიებზე სეზონური გვალვა, ნალექების ძალიან დიდი ცვალებადობა ნალექების მოულოდნელი და დიდი ინტენსივობით;
- b) გამოფიტული და მნიშვნელოვნად ეროზირებული ნიადაგები, რომელზედაც ვითარდება ზედაპირული ქერქი;
- c) უსწორმასწორო რელიეფი დაქანებული ფერდობებით და მეტად მრავალფეროვანი ლანდშაფტი;
- d) ტყის საფარის განადგურება დიდ ტერიტორიებზე, რომელიც გამოწვეულია ტყეში ხშირი ხანძრით;
- e) ტრადიციული სოფლის მეურნეობის კრიზისი, რომელთანაც დაკავშირებულია მიწების გაუქმება და ნიადაგის და წყალსაცავების მწყობრიდან გამოსვლა;
- f) წყლის რესურსების არამდგრადი გამოყენება, რომელიც სერიოზულ ზიანს აყენებს გარემოს, როგორც წყლის ფენებში ქიმიური დაბინძურება და დამლაშება;
- g) ეკონომიკური ღონისძიებების კონცენტრაცია სანაპირო რაიონებში გამოწვეული ურბანიზაციით, მრეწველობის განვითარებით, ტურიზმითა და ირიგაციული სოფლის მეურნეობით.

#### მუხლი 3 მდგრადი განვითარების ჩარჩოები

1. ეროვნულ მოქმედებათა პროგრამები ჩრდილოეთ ხმელთაშუაზღვისპირეთი დაზარალებული ქვეყნების – კონვენციის მხარეების მდგრადი განვითარების სტრატეგიული დაგეგმარების ჩარჩოს ერთ-ერთი ცენტრალური და კომპლექსური ნაწილია.
2. საკონსულტაციო და მოსახლეობის ინფორმირების პროცესის, რომელიც მოიცავს სამთავრობო, ადგილობრივი საზოგადოებების და არასამთავრობო ორგანიზაციების შესაბამის დონეებს ვალდებულნი იქნებიან უზრუნველყონ სახელმძღვანელო პრინციპები სტრატეგიაზე მოქნილი დაგეგმარებით, რომ კონვენციის მე-10 მუხლის 2(f) პარაგრაფის თანახმად, ადგილობრივ მოსახლეობას ჰქონდეს მაქსიმალური მონაწილეობის უფლება.

#### მუხლი 4

ვალდებულებები ეროვნულ მოქმედებათა პროგრამების და გეგმების მომზადებისათვის

ჩრდილოეთ ხმელთაშუაზღვისპირეთის რეგიონის დაზარალებული ქვეყნები – კონვენციის მხარეები მოამზადებენ ეროვნულ, შესაბამისად სუბრეგიონალურ, რეგიონალურ და კომპლექსურ მოქმედებათა პროგრამებს. ასეთი პროგრამების შესრულება დასრულდება შესაძლებლობისამებრ მოკლე ვადაში.

#### მუხლი 5

ეროვნულ მოქმედებათა პროგრამების მომზადება და განხორციელება

კონვენციის მე-9 და მე-10 მუხლების თანახმად, ეროვნულ მოქმედებათა პროგრამების მომზადებაში და განხორციელებაში რეგიონის თითოეული დაზარალებული ქვეყანა – კონვენციის მხარე შესაბამისად;

- a) დანიშნავს შესაბამის ორგანოებს, რომლებიც პასუხისმგებელი არიან მათი პროგრამების მომზადებაზე, კოორდინაციაზე და განხორციელებაზე;
- b) მოიზიდავს დაზარალებულ მოსახლეობას, აგრეთვე ადგილობრივ საზოგადოებებს პროგრამის შემუშავებაში, კოორდინაციაში და განხორციელებაში ადგილობრივ დონეზე მართული საკონსულტაციო პროცესების მეშვეობით, ადგილობრივი ხელისუფლების და შესაბამისი არასამთვრობო ორგანიზაციების თანამშრომლობით;
- c) შეისწავლის გარემოს დაზარალებულ რაიონებში, რომ შეაფასონ გაუდაბნოების მიზეზები და შედეგები და განსაზღვრონ მოქმედებისათვის პრიორიტეტული რაიონები;
- d) დაზარალებული მოსახლეობის მეშვეობით შეაფასონ ადრინდელი და მიმდინარე პროგრამები, იმ მიზნით, რომ შეიმუშავონ სტრატეგია და განსაზღვრონ ღონისძიებები მოქმედებათა პროგრამებში;
- e) მოამზადონ ტექნიკური და ფინანსური პროგრამები იმ ინფორმაციაზე დაყრდნობით, რომელიც მიღებულია (a)-დან (d) პარაგრაფამდე აღნიშნული ქმედებებით;
- f) შეიმუშავონ და გამოიყენონ პროცედურები და ორიენტირები პროგრამის შესრულების მონიტორინგისათვის და შეფასებისათვის.

#### მუხლი 6

ეროვნულ მოქმედებათა პროგრამების შინაარსი

თავიანთ ეროვნულ მოქმედებათა პროგრამებში რეგიონის დაზარალებული ქვეყნები – კონვენციის მხარეები შეიძლება მოიცავდნენ ისეთ საშუალებებს, რომლებიც დაკავშირებულია:

- a) სამართლებრივ, ინსტიტუციონალურ და ადმინისტრაციულ საშუალებებთან;
- b) საშუალებებთან, რომლებიც ეხება მიწათსარგებლობას, წყლის რესურსების მართვას, ნიადაგის დაცვას, ტყის აღდგენას, სასოფლო-სამეურნეო ღონისძიებებს და საძოვრების მოვლას;
- c) ველური ბუნების მართვასთან და დაცვასთან და ბიომრავალფეროვნების სხვა ფორმებთან;
- d) ხანძრებისაგან ტყეების დაცვასთან;
- e) ალტერნატიული საარსებო პირობების უზრუნველყოფასთან;
- f) კვლევასთან, კადრების მომზადებასთან და საზოგადოების ინფორმირებასთან.

## მუხლი 7

სუბრეგიონალური, რეგიონალური და ერთობლივი მოქმედებათა პროგრამები

1. კონვენციის მე-11 მუხლი თანახმად რეგიონის დაზარალებული ქვეყნებს – კონვენციის მხარეებს შეუძლიათ მოამზადონ და განახორციელონ მოქმედებათა სუბრეგიონალური და/ან რეგიონალური პროგრამები იმ მიზნით, რომ სრულყოფილი და გაზარდონ მოქმედებათა ეროვნული პროგრამების ეფექტურობა. ანალოგიურად რეგიონის 2 ან მეტ დაზარალებულ ქვეყანას – კონვენციის მხარეებს შეუძლიათ შეთანხმდნენ ერთობლივ მოქმედებათა პროგრამის მომზადებაზე;
2. სუბრეგიონალური, რეგიონალური და ერთობლივი მოქმედებათა პროგრამების მომზადებასა და განხორციელებასთან დაკავშირებით მე-5 და მე-6 მუხლების პირობები მოქმედებენ *mutatis mutandis*. ამასთანავე, ასეთი პროგრამები ითვალისწინებენ კვლევის ჩატარებას და სამუშაო მოქმედებებს, რომლებიც ეხება ცალკეულ ეკოსისტემებს დაზარალებულ რაიონებში.
3. სუბრეგიონალური, რეგიონალური ან ერთობლივი მოქმედებათა პროგრამების მომზადებაში და განხორციელებაში რეგიონის დაზარალებული ქვეყნები – კონვენციის მხარეები შესაბამისად:
  - a) ეროვნულ უწყებებთან ერთად თანამშრომლობაში განსაზღვრავენ ეროვნულ მიზნებს, რომლებიც დაკავშირებულია გაუდაბნობასთან, რომლებიც უფრო რაციონალურად შესრულდება ასეთი პროგრამებით და შესაბამისი ღონისძიებებით, რომლებიც ეფექტურად სორციელდება მათ ჩარჩოებში;
  - b) შეაფასებენ შესაბამისი რეგიონალური, სუბრეგიონალური და ეროვნული უწყებების ოპერატიულ შესაძლებლობებს და ქმედებებს;
  - c) შეაფასებენ არსებულ პროგრამებს, რომლებიც დაკავშირებულია გაუდაბნობასთან რეგიონის მხარეებს შორის და მათ დამოკიდებულებასთან მოქმედებათა ეროვნულ პროგრამებთან.

## მუხლი 8

სუბრეგიონალური, რეგიონალური და ერთობლივი მოქმედებათა პროგრამების კოორდინაცია

დაზარალებულ ქვეყნებს – კონვენციის მხარეებს, რომლებიც ამზადებენ მოქმედებათა სუბრეგიონალურ, რეგიონალურ და ერთობლივ პროგრამებს, შეუძლიათ დააფუძნონ საკოორდინაციო კომიტეტი თითოეული დაზარალებული ქვეყნის – კონვენციის მხარის წარმომადგენლები შემადგენლობით, რომლებიც თვალყურს ადევნებენ გაუდაბნობასთან ბრძოლის პროგრესს, ეროვნულ მოქმედებათა პროგრამების ჰარმონიზაციას, რეკომენდაციას უწევენ სუბრეგიონალური, რეგიონალური და ერთობლივი მოქმედებათა პროგრამების მომზადებას და განხორციელებას სხვადასხვა დონეზე, აგრეთვე შეასრულებენ კოორდინატორების ფუნქციას ტექნიკური თანამშრომლობის წახალისებისა და კოორდინაციისათვის კონვენციის მე-16 და მე-19 მუხლების თანახმად.

## მუხლი 9

ფინანსურ დახმარებაზე უფლების არქონა

ეროვნული, სუბრეგიონალური, რეგიონალური და ერთობლივი მოქმედებათა პროგრამების განხორციელებისას რეგიონის დაზარალებულ განვითარებულ ქვეყნებს – კონვენციის მხარეებს ამ კონვენციით არა აქვთ უფლება მიიღონ ფინანსური დახმარება.

## მუხლი 10

კოორდინაცია სხვა სუბრეგიონებთან და რეგიონებთან

მოქმედებათა სუბრეგიონალური, რეგიონალური და ერთობლივი პროგრამები ჩრდილოეთ ხმელთაშუაზღვისპირეთის რეგიონში შეიძლება მომზადდეს და განხორციელდეს სხვა სუბრეგიონებთან და რეგიონებთან, განსაკუთრებით ჩრდილოეთ აფრიკის სუბრეგიონებში მოქმედებათა პროგრამებთან თანამშრომლობაში.

## V დანართი

### ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპისათვის კონვენციის განხორციელების მიზნით

მუხლი 1  
მიზანი

დანართის მიზანია უზრუნველყოს სახელმძღვანელო პრინციპები და შეთანხმებები ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპის რეგიონის დაზარალებული ქვეყნების – კონვენციის მხარეების, კონვენციის ეფექტურად განხორციელების მიზნით, მისი განსაკუთრებული პირობების გათვალისწინებით.

მუხლი 2  
ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპის რეგიონის განსაკუთრებული პირობები

ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპის რეგიონის განსაკუთრებული პირობები, რომლებიც მოხსენიებულია I მუხლში, სხვადასხვა ხარისხით არიან გამოხატული ამ რეგიონის დაზარალებული ქვეყნების – კონვენციის მხარეებისათვის, რომელიც მოიცავს:

- a) სპეციფიკურ პრობლემებს და ამოცანებს, რომლებიც დაკავშირებული არიან ეკონომიკური გარდაქმნების მიმდინარე პროცესებთან, მათ შორის მაკროეკონომიკურ და ფინანსურ პრობლემებს და ეკონომიკური და საბაზრო რეფორმებისათვის საჭირო სოციალური და პოლიტიკური საფუძვლების გაძლიერებას;
- b) რეგიონის სხვადასხვა ეკონისტემებში მიწის დეგრადაციის ფორმების სხვადასხვაობას, მათ შორის გვალვების შედეგებისა და გაუდაბნოების რისკს, რაც ხელს უწყობს ნიადაგის წყლისმიერ და ქარისმიერ ეროზიას;
- c) სოფლის მეურნეობაში კრიზისულ მდგომარეობას, რაც გამოწვეულია სახნავი მიწების გამოფიტვით, არასათანადო ირიგაციული სისტემების პრობლემებით და ნიადაგის და წყლის დამცავი ნაგებობების თანდათანობით მწყობრიდან გამოსვლით;
- d) წყლის რესურსების არამდგრად ექსპლოატაციას, რომელიც სერიოზულ ზიანს აყენებს გარემოს, როგორცაა ქიმიური დაბინძურება, დამლაშება და წყალშემცველი შრეების გამოფიტვა.
- e) კლიმატური ფაქტორებით გამოწვეული ტყის საფარის დაკარგვის, ჰაერის დაბინძურების და ტყის ხშირი ხანძრების შედეგებს;
- f) ფიზიკური, ბიოლოგიური, პოლიტიკური, სოციალური და ეკონომიკური ფაქტორების კომპლექსური ურთიერთქმედების შედეგად, დაზარალებულ ტერიტორიებზე არამდგრადი განვითარების მოდელის გამოყენებას;
- g) მზარდი ეკონომიკური სიდუხჭირის და სოციალური პირობების გაუარესებას მიწის დეგრადაციით, გუდაბნოებით და გვალვით დაზარალებულ რაიონებში;
- h) კვლევითი ღონისძიებების, პოლიტიკური და საკანონმდებლო ჩარჩოების გადახედვის საჭიროებას, ბუნებრივი რესურსების მდგრადი განვითარებისათვის;
- i) რეგიონისათვის ხელშეწყობას უფრო ფართო საერთაშორისო თანამშრომლობისა და მდგრადი განვითარების მიზნების განსახორციელებლად;

### მუხლი 3 მოქმედებათა პროგრამები

1. ეროვნულ მოქმედებათა პროგრამები მდგრადი განვითარების სტრატეგიის შემუშავების განუყოფელი ნაწილია და შესაბამისად მოიცავენ რეგიონის დაზარალებული მხარეების მიწის დეგრადაციის, გაუდაბნობის და გვალვის სხვადასხვა ფორმებს.
2. საკონსულტაციო და სამონაწილო პროცესი, რაც გულისხმობს შესაბამისი დონის მთავრობების, ადგილობრივი მოსახლეობის და არასამთავრობო ორგანიზაციების მიერ მოქნილი პოლიტიკის დაგეგმვას, რათა კონვენციის მე-10 მუხლის მე-2 (f) პარაგრაფის თანახმად, მაქსიმალურად უზრუნველყოფილ იქნეს ადგილობრივი მოსახლეობის მონაწილეობა. სათანადო შემთხვევებში, დაინტერესებული დაზარალებული ქვეყნის მოთხოვნით, ამ პროცესში შეიძლება ჩართული იყვნენ ორმხრივი და მრავალმხრივი თანამშრომლობის სააგენტოები.

### მუხლი 4 ეროვნულ მოქმედებათა პროგრამების შემუშავება და განხორციელება

კონვენციის მე-9 და მე-10 მუხლების თანახმად ეროვნულ მოქმედებათა პროგრამების შემუშავებაში და განხორციელებაში რეგიონის თითოეული დაზარალებული მხარე შესაბამისად:

- a) დანიშნავს შესაბამის ორგანოებს, რომლებიც პასუხისმგებელი არიან თავისი პროგრამების მომზადებაში, კოორდინაციასა და განხორციელებაში;
- b) ჩართავს დაზარალებულ მოსახლეობას, მათ შორის ადგილობრივ საზოგადოებებს, პროგრამის მომზადებაში, კოორდინაციასა და განხორციელებაში ადგილობრივ დონეზე გამართული საკონსულტაციო პროცესების მეშვეობით, ადგილობრივ უწყებებთან და სათანადო არასამთავრობო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობის გზით;
- c) შეისწავლის გარემოს მდგომარეობას, დაზარალებულ ტერიტორიებზე გაუდაბნობის მიზეზებისა და შედეგების შეფასებისთვის და განსაზღვრავს ქმედებისათვის პრიორიტეტულ სფეროებს;
- d) შეაფასებს არსებულ და მიმდინარე პროგრამებს, ეროვნულ მოქმედებათა პროგრამაში სტრატეგიის დასახვისა და ქმედებათა შემუშავების მიზნით, დაზარალებული მოსახლეობის თანამონაწილეობით;
- e) მოამზადებს ტექნიკურ და ფინანსურ პროგრამებს (a) და (d) ქვეპარაგრაფში მითითებულ ქმედებების მეშვეობით მიღებული ინფორმაციის საფუძველზე;
- f) შეიმუშავებს პროგრამის განხორციელების მონიტორინგისა და შეფასებისათვის და გამოიყენებს პროცედურებს და კონტროლის მექანიზმებს;

## მუხლი 5

სუბრეგიონალური, რეგიონალური და ერთობლივი მოქმედებათა პროგრამები

1. კონვენციის მე-11 და მე-12 მუხლების თანახმად, რეგიონის დაზარალებულ ქვეყნებს – კონვენციის მხარეებს შეუძლიათ შეიმუშაონ და განხორციელონ სუბრეგიონალური და/ან რეგიონალური მოქმედებათა პროგრამები, ეროვნული მოქმედებათა პროგრამების ეფექტურობისა და შედეგიანობის შევსების და გაზრდის მიზნით. ანალოგიურად რეგიონის ორ ან მეტ დაზარალებულ ქვეყნებს – კონვენციის მხარეებს შეუძლიათ შეთანხმებისამებრ მოამზადონ ერთობლივი მოქმედებათა პროგრამა.
2. ასეთი პროგრამები შესაძლოა შემუშავებულ და განხორციელებულ იქნას კონვენციის სხვა მხარეებთან ან რეგიონებთან ერთად. ამ თანამშრომლობის მიზანია შექმნას სასურველი საერთაშორისო გარემო და ხელი შეუწყოს ფინანსურ და/ან ტექნიკურ დახმარებას ან სხვა სახის მხარდაჭერას, რომელიც მიმართულია გაუდაბნოების და გვალვის პრობლემების ეფექტურად გადაჭრისაკენ სხვადასხვა დონეებზე.
3. მე-3 და მე-4 მუხლების დებულებები განეკუთვნება *mutatis mutandis* სუბრეგიონალური, რეგიონალური და ერთობლივი მოქმედებათა პროგრამების მომზადებას და განხორციელებას. გარდა ამისა, ასეთი პროგრამები შეიძლება ითვალისწინებდნენ კვლევისა და განვითარების ქმედებების გატარებას დაზარალებული რაიონების ცალკეული ეკოსისტემებისათვის.
4. სუბრეგიონალური, რეგიონალური ან ერთობლივი მოქმედებათა პროგრამების შემუშავებისას და განხორციელებისას რეგიონის დაზარალებული ქვეყნები – კონვენციის მხარეები შესაბამისად:
  - a) ეროვნულ უწყებებთან თანამშრომლობით, განსაზღვრავენ ეროვნულ მიზნებს გაუდაბნობასთან ბრძოლის სფეროში, რომლებიც შეიძლება უკეთესად იყოს წარმოდგენილი ასეთი პროგრამების მიერ, აგრეთვე შესაბამისი ქმედებები, რომლებიც შესაძლოა ეფექტურად განხორციელდეს ამ პროგრამების ფარგლებში;
  - b) შეფასებას უკეთებენ სათანადო რეგიონალური, სუბრეგიონალური და ეროვნული უწყებების სამოქმედო შესაძლებლობებსა და ქმედებებს;
  - c) აანალიზებენ გაუდაბნობასთან ბრძოლის რეგიონის მხარეთა შორის არსებულ პროგრამებს და მათ კავშირს ეროვნულ მოქმედებათა პროგრამებთან.
  - d) სუბრეგიონალური, რეგიონალური და ერთობლივი მოქმედებათა პროგრამების კოორდინაციის მიზნით განიხილავენ ქმედებებს, რაც მოიცავს შესაბამისად თითოეული დაზარალებული ქვეყნის წარმომადგენლების მიერ შემდგარი საკოორდინაციო კომიტეტის შექმნას, რომელიც განიხილავს მიღწეულ პროგრესს გაუდაბნობასთან ბრძოლაში, ჰარმონიზაციაში მოჰყავს ეროვნულ მოქმედებათა პროგრამები, რეკომენდაციას უწევს სუბრეგიონალური, რეგიონალური და ერთობლივი მოქმედებათა პროგრამების მომზადებას და განხორციელებას სხვადასხვა ფაზებში, აგრეთვე კონვენციის მე-16 და მე-19 მუხლების თანახმად მოქმედებს, როგორც კოორდინატორი წახალისებისა და ტექნიკური თანამშრომლობის კოორდინაციისათვის.

## მუხლი 6

## ტენიკური, სამეცნიერო და ტექნოლოგიური თანამშრომლობა

კონვენციის მიზნების და პრინციპების შესაბამისად, რეგიონის მხარეები, ინდივიდუალურად ან ერთობლივად:

- a) ხელს შეუწყობენ ყველა დონეზე მონიტორინგის მაჩვენებლების და ინფორმაციული სისტემების სამეცნიერო და ტექნიკური თანამშრომლობის ქსელის გაძლიერებას, აგრეთვე შესაბამისად მათ ინტეგრაციას ინფორმაციის მსოფლიო საერთაშორისო სისტემებში;
- b) ხელს შეუწყობენ არსებული და ახალი გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით უსაფრთხო ტექნოლოგიების შემუშავებას, ადაპტაციას და გადაცემას, როგორც რეგიონის შიგნით, ასევე მის გარეთ.

### მუხლი 7

#### ფინანსური რესურსები და მექანიზმები

კონვენციის მიზნების და პრინციპების შესაბამისად, რეგიონის მხარეები, ინდივიდუალურად ან ერთობლივად:

- a) მიიღებენ ზომებს სახელმწიფო და კერძო ინვესტიციების სახით, დაფინანსების მექანიზმების რაციონალიზაციისა და გაძლიერების მიზნით, მიწის დეგრადაციისა და გაუდაბნობისათან ბრძოლის და გვალვის შედეგების შერბილების ღონისძიებებში კონკრეტული მიზნების მისაღწევად.
- b) განსაზღვრავენ საერთაშორისო თანამშრომლობის მოთხოვნებს ეროვნული მცდელობების მხარდასაჭერად, კერძოდ ინვესტიციებისათვის ხელშემწყობი გარემოს და აქტიური საინვესტიციო პოლიტიკის და გაუდაბნობისათან შედეგიანი ბრძოლის ერთობლივი მიდგომის შექმნაში, მათ შორის ამ პროცესით გამოწვეული პრობლემების აღრე გამოვლენაში.
- c) მიისწრაფიან ორმხრივი და მრავალმხრივი პარტნიორებისა და ფინანსური ინსტიტუციების მონაწილეობისაკენ კონვენციის, კერძოდ იმ პროგრამების ღონისძიებების განსახორციელებლად, რომლებიც ითვალისწინებენ რეგიონის დაზარალებული ქვეყნების – კონვენციის მხარეების განსაკუთრებულ მოთხოვნებს.
- d) შეაფასებან კონვენციის მე-2 მუხლის (a) პუნქტის შესაძლო ზეგავლენას მე-6, მე-13 და მე-20 მუხლების და მასთან დაკავშირებული სხვა დებულებების განხორციელებაზე.

### მუხლი 8

#### ინსტიტუციონალური მოწყობა

1. რეგიონის ქვეყნების – კონვენციის მხარეების წინამდებარე დანართის განხორციელების მიზნით:
  - a) ქმნიან და/ან აძლიერებენ გაუდაბნობისათან ბრძოლის და/ან გვალვის შედეგების შემცირების ეროვნულ საკოორდინაციო ორგანოებს;
  - b) შესაბამისად ითვალისწინებენ რეგიონალური თანამშრომლობის მექანიზმებს;
2. მუდმივ სამდივნოს, რეგიონის კონვენციის მხარეთა მოთხოვნით და კონვენციის 23-ე მუხლის თანახმად, შეუძლია ხელი შეუწყოს რეგიონში საკოორდინაციო შეხვედრების მოწვევას:



- a) ეფექტური საკოორდინაციო შეთანხმებების ორგანიზებაზე, სხვა ასეთი შეთანხმებების გამოცდილებაზე დაყრდნობით საკონსულტაციო მომსახურების გაწევით;
- b) სხვა ინფორმაციით უზრუნველყოფის გზით, რომელიც შესაძლოა შესაბამისი იყოს საკოორდინაციო პროცესების შექმნაში და გაუმჯობესებაში.